

JAARVERSLAG 2021

PENSIOENFONDS
VOOR HUISARTSEN

Jaarverslag 2021

van, voor en door huisartsen

huisartsenpensioen.nl

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG	5
Voorwoord	6
1. SPH in een oogopslag	8
2. Kerncijfers 2017 – 2021	10
3. Profiel	15
4. Bestuur	20
5. Pensioenen	29
5.1. Pensioenregeling in 2021	30
5.2. De nieuwe pensioenregeling	31
5.3. Transitie pensioenadministratie	31
5.4. Pensioencommunicatie	32
5.5. Financiële planning	33
6. Financiële positie	34
7. Beleggingen	41
8. Risicomanagement	48
9. Kosten	53
10. Vooruitblik 2022	60
11. Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht	62
11.1. Verslag en oordeel van het Verantwoordingsorgaan	63
11.2. Reactie van het bestuur	68
11.3. Verslag en bevindingen van de Raad van Toezicht	69
11.4. Reactie van het bestuur	73
Bijlagen	74
Bijlage 1: Personalía per 31 december 2021	75
Bijlage 2: Verplichte rapportagenormen Code Pensioenfondsen	78

Inhoudsopgave - *vervolg*

JAARREKENING	79
12.1. Balans	80
12.2. Staat van baten en lasten	81
12.3. Kasstroomoverzicht	82
13. Toelichting op de jaarrekening	83
13.1. Inleiding	84
13.2. Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling	84
13.3. Toelichting op de balans	89
13.4. Toelichting op de staat van baten en lasten	109
14. Overige gegevens	114
14.1. Actuariële gegevens	115
14.2. Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	117

BESTUURSVERSLAG

Voorwoord

SPH heeft als missie om een goed pensioen van, voor en door huisartsen te verzorgen. Zodat we later een goed pensioen kunnen verwachten. Ook in 2021 heeft SPH hard gewerkt aan het verder verbeteren van onze financiële zorg voor huisartsen.

Nog een jaar met Covid

Covid-19 heeft ook in 2021 grote effecten gehad. Zo is bij de vaccinatiecampagnes veel gevraagd van huisartsen en stond de veiligheid waarin zij hun werk konden doen onder druk. Maar er was ook een effect op ons pensioenfonds: hoewel onze beleggingen geen last lijken te hebben gehad van de pandemie – we behaalden een netto rendement van 3,3% – is onze manier van werken aangepast. De medewerkers op het bestuursbureau en bij de uitvoeringsorganisaties en de financieel planners hebben veelal digitaal en vanuit huis gewerkt.

Huisartsen in opleiding naar SPH

In 2021 hebben voor het eerst ook alle huisartsen in opleiding deelgenomen aan de pensioenregeling van SPH. In totaal hebben we 2.388 huisartsen in opleiding verwelkomd. Mede door hun komst is het deelnemersbestand van SPH gegroeid, tot 14.939 actieve deelnemers. Ook zijn er meer gewezen deelnemers en ex-partners. En zijn er inmiddels 7.780 huisartsen die pensioen krijgen van SPH.

Nieuwe pensioenregeling in een nieuw systeem

Zoals verwacht hebben we in 2021 veel tijd en aandacht besteed aan de grote wijzigingen per 1 januari 2022. Vanaf dat moment heeft SPH een premiereregeling, waarbij alle deelnemers een persoonlijk pensioenkapitaal opbouwen. We hebben onze deelnemers hierover geïnformeerd via webinars, Huisarts&Pensioen, de website, een tijdelijke rekentool voor de nieuwe premie en een e-learning. Tegelijkertijd zijn we overgegaan naar een nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie. Met veel dank voor de jarenlange zorgvuldige dienstverlening hebben we afscheid genomen van PGGM. Vanaf 1 januari administreert onze nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie Achmea Pensioen Services (APS) de nieuwe regeling in een nieuw systeem. Met alle wijzigingen sluiten we al zoveel mogelijk aan op de nieuwe pensioenwetgeving, die vanaf 2023 verwacht wordt. De dienstverlening van APS sluit daarop aan, met op termijn bovendien lagere uitvoeringskosten.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)

We vinden MVB een logisch onderdeel van onze kerntaak 'zorg voor later'. We zorgen voor een goed pensioen waarbij we tegelijkertijd bijdragen aan een goed leefklimaat en een duurzame wereld: we streven ernaar het Parijsakkoord te volgen. Belangrijk is dat de koers van SPH aansluit bij de wensen van de deelnemers. Daarom hebben we in 2021 de dialoog met onze deelnemers geïntensiveerd. Zo organiseerden we het eerste rondetafelgesprek. Hopelijk zullen er nog veel van dergelijke gesprekken volgen. In 2021 hebben we ons uitsluitingsbeleid voor bedrijven aangescherpt. De omzetgrens voor uitsluiting wegens kolenmijnbouw en teerzandwinning is omlaag gegaan van 50% naar 5%. Die grens geldt ook voor omzet uit schalieolie en -gas en Arctische olie en gas. Daarnaast hebben we de best-in-class aanpak nu ook voor 'aandelen opkomende landen' geïmplementeerd: alleen de 60% bestscorende bedrijven op het gebied van ESG hebben we in portefeuille gehouden, de overige 40% hebben we verkocht.

lees verder op de volgende pagina

Toekomstbestendige organisatie

In 2021 hebben we afscheid genomen van twee bestuursleden. Wij danken hen voor hun inzet voor SPH.

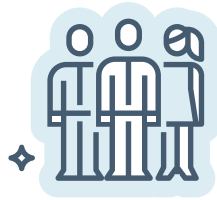
We werken aan het toekomstbestendig maken van SPH. Enerzijds toekomstbestendig wat betreft governance – meer plek voor externe professionals in het bestuur, met meer bestuurlijke slagkracht, terwijl de verbinding met de huisartsen behouden blijft. Anderzijds toekomstbestendig wat betreft de pensioenregeling – de grote stap naar een premieregeling is gezet; komende jaren wordt de regeling verder doorontwikkeld, zodat deze nog beter aansluit bij de aanstaande nieuwe pensioenwetgeving. Op weg naar een pensioen van, voor en met huisartsen.

Johan Reesink, *gepensioneerd huisarts*
Interim-voorzitter

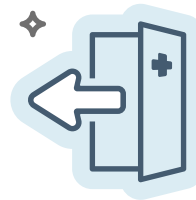
1. SPH in een oogopslag

1. SPH in een oogopslag

AANTAL ACTIEVE
DEELNEMERS:

14.939

AANTAL
EX-DEELNEMERS:

1.520

AANTAL
GEPENSIONEERDEN:

7.779

BELEIDS-
DEKKINGSGRAAD:

137,5%

BELEGD
VERMOGEN:

12 mld

ONTVANGEN PREMIE:

223 mln

BELEGGINGS-
OPBRENGSTEN:

378 mln

BELEGGINGS-
RENDEMENT:

3,3%

TOTALE KOSTEN:

54,9 mln

VERDELING M/V:

36%

64%

TYPE HUISARTS:

41%
VRIJGEVESTIGD

34%
WAARNEMEND

16%
IN OPLEIDING

9%
DIENSTVERBAND

2. Kerncijfers 2017 - 2021

2. Kerncijfers 2017 - 2021

Figuur 1 - Deelnemers* en kosten

	2021	2020	2019	2018	2017
Opbouw aantal deelnemers					
Actieve deelnemers	14.939	12.339	12.018	11.670	11.328
Gewezen deelnemers	1.520	1.354	1.314	1.287	1.250
Ex-partners met zelfstandig recht op ouderdomspensioen	35	37	36	36	37
Pensioengerechtigden	7.779	7.435	7.227	7.095	6.961
Totaal aantal deelnemers	24.273	21.165	20.595	20.088	19.576
Pensioenuitvoering (in mln. €)					
Uitkeringen	368	360	352	343	330
Feitelijke premie	223	200	190	180	178
Kostendeekkende premie	246	195	155	145	155
Gedempte kostendeekkende premie	153	134	120	109	105
Pensioenuitvoeringskosten	14,9	12,7	11,4	11,2	10,8
Kengetallen					
% Directe kosten vermogensbeheer / gemiddeld belegd vermogen	0,05	0,18	0,13	0,10	0,16
% Totale kosten vermogensbeheer / gemiddeld belegd vermogen	0,25	0,21	0,31	0,28	0,32
Kosten pensioenbeheer / aantal deelnemers (actief + gepensioneerd)	653	643	590	598	588
% Kosten pensioenbeheer / feitelijke premie	6,7	6,4	6	6,3	6,1

* Om dubbel telling te voorkomen, is het aantal pensioengerechtigden opgenomen exclusief deeltijdpensioengerechtigden. Deze zijn opgenomen bij de actieve deelnemers.

Toelichting figuur 1

Bij de kengetallen onderscheiden we directe en indirecte vermogensbeheerkosten. De directe vermogensbeheerkosten zijn de kosten die in de jaarrekening staan. De indirecte vermogensbeheerkosten zijn in de jaarrekening verwerkt ten laste van de beleggingsopbrengsten. Dit is conform de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De totale vermogensbeheerkosten omvatten zowel directe als indirecte vermogensbeheerkosten. De transactiekosten zijn niet opgenomen in de indirecte vermogensbeheerkosten.

De pensioenbeheerkosten in het overzicht zijn de kosten die ook in de jaarrekening staan. De totale pensioenbeheerkosten stijgen in 2021 naar € 14,9 miljoen.

In hoofdstuk 9, Uitvoeringskosten, lichten we de kosten voor vermogensbeheer en pensioenbeheer toe.

Figuur 2 - Financiële kerncijfers

	2021	2020	2019	2018	2017
Vermogen, solvabiliteit en toeslag					
Pensioenvermogen (in mln. €)	12.484	12.231	11.781	10.277	10.535
Pensioenverplichtingen (in mln. €)	8.927	9.377	8.644	7.822	7.627
Dekkingsgraad (in %)	139,8	130,8	136,3	131,4	138,1
Beleidsdekkingsgraad (in %)	137,5	128,1	134,5	138,6	137,3
Vereiste dekkingsgraad FTK (in %)	116,0	115,2	116,4	116,3	118,6
Reële dekkingsgraad (in %)	113,1	106,6	110,2	114,6	112,9
Toegekende verhogingen (in %)	3,07	1,41	2,0	3,1	2,79
Beleggingsportefeuille (in mln. €)					
Vastgoedbeleggingen	1.089	875	1.061	932	1.027
Aandelen	2.961	2.852	2.994	2.035	3.075
Vastrentende waarden	7.182	8.084	7.274	6.962	6.071
Derivaten*	196	560	265	61	-56
Overige beleggingen	1.232	456	428	349	344
Totaal belegd vermogen (ultimo jaar)	12.660	12.827	12.022	10.339	10.460
Gemiddeld belegd vermogen	12.244	11.741	11.308	10.513	10.222
Totale beleggingsopbrengsten	378	672	1.836	-105	552
Nettobeleggingsrendement (in % incl. valutaoverlay)	3,3	5,2	16,1	-0,9	5,5
Benchmark (in %)	2,9	5,8	15,8	-1,2	5,1

* De derivatenpositie is een saldering van positieve en negatieve derivaten.

Figuur 3 - Opbouw deelnemersbestand naar type deelnemer

Ultimo jaar	2021	2020	2019	2018	2017
Actieve deelnemers	14.939	12.339	12.018	11.670	11.328
Gewezen deelnemers	1.520	1.354	1.314	1.287	1.250
Pensioengerechtigden	7.779	7.435	7.227	7.095	6.961
Ex-partners	35	37	36	36	37
Totaal aantal deelnemers	24.273	21.165	20.595	20.088	19.576

Toelichting figuur 3

Het totaal aantal deelnemers is in 2021 gestegen met 14,69% ten opzichte van 2020.

Het aantal actieve deelnemers steeg met 21,07% ten opzichte van 2020. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door de uitbreiding van de deelnemerskring met de huisartsen in opleiding. Het aantal pensioengerechtigden dat ouderdomspensioen krijgt, is met 315 toegenomen tot 5.745. Van deze pensioengerechtigden is 84% man (2020: 86%) en 16% vrouw (2020:14%). Het aantal pensioengerechtigden dat partnerpensioen krijgt, nam toe met 42 tot 1.889. Samen met de wezenpensioengerechtigden (afname van 12 in 2021) nam het totaal aantal pensioengerechtigden met 345 toe tot een totaal van 7.779.

Figuur 4 - Opbouw deelnemersbestand naar type huisarts (actief)

<i>Ultimo jaar</i>	2021	2020	2019	2018	2017
Vrijgevestigd huisartsen	6.249	6.476	6.484	6.573	6.681
Huisartsen in dienstverband	1.306	1.181	1.139	1.165	1.201
Waarnemend huisartsen	5.134	4.836	4.524	4.075	3.594
Huisartsen in opleiding	2.388	-	-	-	-
Totaal actieve deelnemers	15.077	12.493	12.147	11.813	11.476
Aantal deelnemers in meerdere regelingen	138	154	129	143	148

Toelichting figuur 4

Op grond van fiscale regelgeving zijn 384 directeur-grotoaandeelhouders (DGA's) opgenomen als huisarts in dienstverband.

Figuur 5 - Ontwikkeling man-/vrouwverdeling

<i>Deelnemersgroep</i>	2021	2020	2019	2018	2017
Vrijgevestigden (m)	3.055	3.256	3.414	3.573	3.741
Vrijgevestigden (v)	3.194	3.220	3.070	3.000	2.940
Huisartsen in dienstverband (m)	128	126	122	134	142
Huisartsen in dienstverband (v)	794	722	708	737	772
DGA's (m)	279	248	238	231	230
DGA's (v)	105	85	71	63	57
Waarnemend huisartsen (m)	1.361	1.282	1.173	1.032	885
Waarnemend huisartsen (v)	3.773	3.554	3.351	3.043	2.709
Huisartsen in opleiding (m)	623	-	-	-	-
Huisartsen in opleiding (v)	1.765	-	-	-	-
Totaal aantal regelingen	15.077	12.493	12.147	11.813	11.476
Totaal aantal deelnemers	14.939	12.339	12.018	11.670	11.328
Totaal aantal gepensioneerden	7.779	7.435	7.227	7.095	6.961

Toelichting figuur 5

Van het totaal aantal actieve deelnemers (15.077) is in 2021 63,7% vrouw en 36,3% man. In 2020 was de verhouding 60,7% vrouw ten opzichte van 39,3% man. In de categorie vrijgevestigden (m) zien we een lichte daling in aantal deelnemers. De overige categorieën laten een lichte stijging in aantal deelnemers zien.

Figuur 6 - Aantal deelnemers en mutaties in 2021 en 2020

	Actieve deelnemers		Gewezen deelnemers		Ex-partners met zelfstandig recht		Ouderdomspensioengerechtigden		Partnerpensioengerechtigden		Wezenpensioengerechtigden		Totaal	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Stand per 1 januari	12.339	12.018	1.354	1.314	37	36	5.431	5.269	1.847	1.809	157	149	21.165	20.595
Nieuwe toetreders	3.079	677	182	7	8	5		1					3.269	690
Herintreders	61	80	196	187									257	267
Uittreding deelnemers	-196	-187	-60	-75			-1	-5					-257	-267
Waardeoverdracht / afkoop / beëindiging	-5	-1	-2	-1			-1						-8	-2
Ingang pensioen	-328	-230	-147	-76	-10	-4	485	310					0	0
Ingang partnerpensioen									140	133			140	133
Ingang wezenpensioen											22	30	22	30
Expiratie wezenpensioen											-34	-22	-34	-22
Overlijden	-11	-18	-3	-2	0	0	-169	-144	-98	-95			-281	-259
Stand per 31 december	14.939	12.339	1.520	1.354	35	37	5.745	5.431	1.889	1.847	145	157	24.273	21.165

Binnen het totale deelnemersbestand wordt een onderverdeling gemaakt in vier categorieën deelnemers:

- actieve deelnemers
- gewezen deelnemers
- ex-partners met zelfstandig recht op ouderdomspensioen
- pensioengerechtigden

In het overzicht wordt een deelnemer die in meerdere groepen aan de pensioenregeling deelneemt, bijvoorbeeld als huisarts in dienstverband en als waarnemend huisarts, één keer meegeteld. De deeltijdgepensioneerden zijn in het overzicht niet opgenomen bij de gepensioneerden om dubbel telling te voorkomen. Het aantal pensioengerechtigden met deeltijdpensioen nam in 2021 toe tot 346.

Toelichting figuur 6

- Het totaal aantal deelnemers steeg in 2021 met 3.108 van 21.165 naar 24.273. Dat is +14,69 % ten opzichte van 2020.
- Het aantal actieve deelnemers steeg in 2021 per saldo met 2.600 tot 14.939. Dat is +21,07 % ten opzichte van 2020. Van deze stijging is 2.388 huisartsen in opleiding. Eind 2021 is 64% van de actieve deelnemers vrouw en 36% man. Eind 2020 lag de verhouding bij actieve deelnemers op 61% vrouwen en 39% mannen. Eind 2021 heeft het fonds 15.077 actieve deelnemers aan de regeling: 6.249 vrijgevestigd huisartsen, 1.306 huisartsen in dienstverband, 5.134 waarnemend huisartsen en 2.388 huisartsen in opleiding. Per 31 december 2021 zijn 384 vrijgevestigd huisartsen (DGA's) op grond van fiscale regelgeving opgenomen als huisarts in dienstverband. De aantallen bevatten 138 personen die in meerdere regelingen deelnemen. In 2020 waren dat er 154.
- Het aantal gewezen deelnemers nam toe met 166 naar 1.520.
- Het aantal ex-partners met een zelfstandig recht op ouderdomspensioen is met 2 afgenomen tot 35.
- Het aantal pensioengerechtigden dat ouderdomspensioen krijgt nam met 315 toe tot 5.745. Van deze pensioengerechtigden is 84% man (2020: 86%) en 16% vrouw (2020: 14%). Het aantal pensioengerechtigden dat partnerpensioen krijgt nam toe met 42 tot 1.889. Samen met de wezenpensioengerechtigden (afname van 12 in 2021) nam het totaal aantal pensioengerechtigden met 345 toe tot een totaal van 7.779.

3. Profiel

3. Profiel

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen (SPH) is opgericht in 1973 en realiseert als beroepspensioenfonds het pensioen voor huisartsen.

Het fonds kent vier categorieën deelnemers:

- vrijgevestigd huisartsen
- huisartsen in dienstverband (sinds 1 januari 2007)
- waarnemend huisartsen (sinds 1 januari 2009)
- huisartsen in opleiding (sinds 1 januari 2021)

Missie en doel

SPH is het pensioenfonds van, voor en door huisartsen. Wij zijn ervan overtuigd dat het nodig is dat huisartsen zich goed voorbereiden op hun financiële toekomst. Daarom realiseren wij een betrouwbaar pensioen voor onze deelnemers en ondersteunen wij huisartsen bij het maken van financiële keuzes, nu en in de toekomst.

Omdat wij zelf huisartsen zijn, kunnen wij ons inleven in het professionele leven en de persoonlijke financiën van onze collega's. Wij luisteren goed naar de wensen en behoeften van onze collega-huisartsen en spelen in op ontwikkelingen in de maatschappij en de wereld van pensioenen. We staan midden in de samenleving en zetten in op duurzaamheid en leefbaarheid van onze samenleving.

3.1. De organisatie

De organisatie van het fonds is schematisch als volgt:

3.1.1. Beroepspensioenvereniging Huisartsen en Vergadering van Afgevaardigden

De Beroepsvereniging Huisartsen (BPV) is een sinds 2006 wettelijk verplicht ingestelde vereniging. De vereniging vertegenwoordigt de beroepsgroep huisartsen bij het in stand houden van de pensioenregeling volgens de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). De BPV behartigt de belangen van haar leden, die verdeeld zijn in tien clusters. De vrijgevestigd huisartsen zijn verdeeld in zes regio's op basis van postcode. Er zijn vier landelijke clusters voor respectievelijk huisartsen in dienstverband, waarnemend huisartsen, pensioengerechtigden en huisartsen in opleiding. Om de regeling verplicht te kunnen stellen, moet minimaal 60% van de deelnemers lid zijn van de BPV. Bij de meting in 2020 lag dit cijfer rond 83 % en daarmee ver boven de vereiste grens.

De BPV bepaalt de inhoud van de pensioenregeling en geeft SPH de opdracht deze uit te voeren. De afspraken hierover zijn vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst. Het bestuur van de BPV legt verantwoording af aan de de Vergadering van Afgevaardigden (VvA) in een eigen bestuursverslag.

De VvA is het hoogste orgaan binnen de BPV en bestaat uit vijftig leden. De VvA heeft als belangrijkste taken:

- het aanvragen, wijzigen of laten intrekken van de verplichtstelling van de pensioenregeling
- het verkiezen van bestuursleden van SPH
- het aangaan en eventueel wijzigen van de uitvoeringsovereenkomst met SPH
- het geven van gevraagd of ongevraagd advies aan het bestuur van SPH

3.1.2. Raad van Toezicht

Het fonds heeft het intern toezicht geregeld via een raad van toezicht (RvT). De RvT bestaat uit 3 leden. Deze worden benoemd door het bestuur op bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan. De leden zijn op geen enkele wijze, anders dan als lid van de RvT, actief betrokken bij het functioneren van het fonds. De RvT houdt toezicht op de beleidsvorming door het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De RvT ziet specifiek toe op een adequate risicobeheersing en een evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De RvT legt verantwoording af over de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag.

3.1.3. Bestuur

Het bestuur bestaat uit ten minste 5 leden, waaronder 1 pensioengerechtigde en maximaal 2 externe deskundigen. De bestuursleden worden gekozen door de VvA van de BPV en worden benoemd door het bestuur. Het bestuur stelt het beleid vast en is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenregeling en het vermogensbeheer van het fonds. Het bestuur kan worden uitgebreid met 1 of meer aspirant-bestuursleden. Het bestuur wordt ondersteund door een bestuursbureau en bijgestaan door adviseurs, onder meer op juridisch en actuair vlak en op het gebied van vermogensbeheer en risicomanagement.

3.1.4. Beleidsadviescommissies

Het bestuur heeft beleidsadviescommissies met externe deskundigen ingesteld op het gebied van Audit en Governance, Balansbeheer en Beleggingen, Pensioenen en Communicatie, Risicomanagement en Compliance. De commissies bestaan uit bestuursleden en externe deskundigen. Daarnaast zijn ook medewerkers van het bestuursbureau aanwezig bij de commissievergaderingen. Deze commissies brengen gevraagd en ongevraagd adviezen uit aan het bestuur.

Beleidsadviescommissie Audit en Governance

De BCAG adviseert het bestuur over de invulling en uitvoering van de interne auditfunctie, de werking van het risicobeheersingssysteem en het interne controlesysteem, de financiële verslaggeving van het fonds, de benoeming en het functioneren van de onafhankelijke accountant en certificerend actuaire, discipline-overstijgend informatiemanagement, generieke governancevraagstukken en strategie.

Op 23 september 2021 heeft het bestuur besloten de BCAG in de huidige vorm op te heffen, omdat de combinatie van Audit en Governance onvoldoende verenigbaar blijkt te zijn. Governancezaken worden sinds die datum niet meer belegd in de BCAG, maar rechtstreeks in de bestuursvergadering. De BCAG blijft in de huidige samenstelling in stand. Met de sleutelfunctiehouder audit zijn reeds afspraken gemaakt voor 2022 om de rol verder te concretiseren en intensiveren.

Beleidsadviescommissie Balansbeheer en Beleggingen

De BCBB adviseert het bestuur over de vormgeving en implementatie van het balansbeheer en beleggingsbeleid binnen het risicobudget. Ook heeft de BCBB een mandaat om binnen de beleidskaders van SPH besluiten te nemen inzake operationele dossiers, waarbij het bestuur evaluatiecriteria en een evaluatieperiode heeft vastgesteld. De belangrijkste taak is het goed inrichten van het beleggingsproces en -beleid, de selectie van managers en het vasthouden van de koers.

Beleidsadviescommissie Pensioenen en Communicatie

De BCPC adviseert het bestuur over het pensioen- en communicatiebeleid, en over de uitbesteding van werkzaamheden op het gebied van pensioen en communicatie, actuariële en IT-onderwerpen. De BCPC ziet toe op de naleving van de SLA-afspraken en evalueert de kosten van dienstverleners op het gebied van de uitvoering van de pensioenregeling en communicatie.

Beleidsadviescommissie Risicomanagement en Compliance

De BCRC adviseert het bestuur over risicobereidheid en risicobudget op strategisch niveau op zowel financieel als niet-financieel gebied. Daarnaast verricht de BCRC jaarlijkse reviews van de aanwezige risicobereidheid en risicobudgetten.

3.1.5 Bestuursbureau

Het bestuursbureau ondersteunt het bestuur en de beleidsadviescommissies. Het bestuursbureau voert zijn werkzaamheden uit op basis van opdrachtverlening van het bestuur. Daarin zijn afspraken vastgelegd tussen het bestuur en het bestuursbureau over de dienstverlening aan het bestuur.

Het bestuursbureau is primair verantwoordelijk voor:

- beleidsvoorbereiding van het bestuur
- uitvoering van bestuursbesluiten
- organisatie van de verschillende beleidsadviescommissies en de procesgang voor besluitvorming binnen SPH
- mandatering aan en monitoring van uitbesteding aan de uitvoeringsorganisaties
- rapportage over de uitvoering van bestuursbesluiten aan het bestuur.

Compliance officer

Om een integere bedrijfsvoering te waarborgen, heeft het fonds een integriteitsbeleid vastgesteld en een compliance officer benoemd. De compliance officer heeft een adviserende en controlerende rol en oefent daartoe intern en bij uitvoeringsorganisaties onafhankelijk toezicht uit. Hij houdt bijvoorbeeld toezicht op incidenten bij naleving van wet- en regelgeving, betamelijk gedrag, nevenfuncties en belangenconflicten. De bevindingen van het toezicht op naleving worden gerapporteerd aan de BCRC en aan het bestuur.

De gedragscode, de regeling voor klokkenluiders en de regeling incidenten zijn onderdeel van het integriteitsbeleid. Daarnaast is er een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA), die jaarlijks wordt herzien. Onderdeel van de SIRA is een Integriteitsrisicobereidheidsverklaring. Hierin is opgenomen dat bestuursleden vooraf bedenken of een handeling of besluit

al dan niet indruist tegen wat in het maatschappelijk verkeer betamelijk is. De verklaring is in de SIRA verder uitgewerkt voor kapitaalmanagement, regeling en uitvoering, reputatie en besturing.

3.1.6 Verantwoordingsorgaan

Op grond van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) heeft SPH een verantwoordingsorgaan (VO) ingesteld. Het VO bestaat uit 10 leden: 6 (gewezen) deelnemers, 3 pensioengerechtigden en 1 onafhankelijk voorzitter. Het lidmaatschap van het VO is niet verenigbaar met enige andere functie binnen het fonds.

Het VO geeft in het jaarverslag een oordeel over het handelen van het bestuur en het door het bestuur gevoerde beleid. Daarnaast adviseert het VO het bestuur gevraagd en ongevraagd over het te voeren beleid. Ook doet het VO een bindende voordracht aan het bestuur voor de benoeming van de leden van de RvT.

3.1.7 Toezichthouder

De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) houden extern toezicht op het fonds. DNB houdt prudentieel toezicht, gericht op de soliditeit van financiële ondernemingen en op het bijdragen aan de stabiliteit van de financiële sector. De AFM ziet als gedragstoezichthouder toe op een eerlijke en efficiënte werking van de kapitaalmarkten en op een eerlijke en transparante financiële dienstverlening. Bij pensioenfondsen richt de AFM zich voornamelijk op de communicatie tussen het pensioenfonds en zijn deelnemers.

3.1.8 Externe uitvoering en controle

Uitvoeringsorganisaties

SPH heeft de uitvoering van de beroepspensioenregeling en het coördinerend vermogensbeheer uitbesteed aan meerdere uitvoeringsorganisaties. PGGM verzorgt tot en met 2021 het pensioenbeheer en ALM-advies. Het coördinerend vermogensbeheer is uitbesteed aan Achmea Investment Management (AIM). De custodian service is belegd bij JP Morgan en wordt gemonitord door AIM.

SPH is de opdrachtgever van de uitvoeringsorganisaties en specificeert de opdrachten in Service Level Agreements (SLA's). Hierin zijn afspraken vastgelegd en prestatie-indicatoren gespecificeerd. De SLA's worden elk jaar geëvalueerd. Daarnaast specificeert SPH opdrachten aan de uitvoeringsorganisaties ook tussentijds in bestuursbesluiten. SPH overlegt regelmatig met de uitvoeringsorganisaties. In hun kwartaalrapportages gaan de uitvoeringsorganisaties

in op de activiteiten die ze hebben ondernomen en leggen zij uit in hoeverre de SLA-afspraken zijn nagekomen. De uitvoeringsorganisaties leveren jaarlijks een ISAE3402-verklaring type II, een internationale standaard voor de rapportage over uitbestede processen.

3.2. Sleutelfuncties

Conform wetgeving beschikt het fonds over drie sleutelfuncties: een risicobeheerfunctie, een interne auditfunctie en een actuariële functie. Er wordt onderscheid gemaakt tussen sleutelfunctiehouders en sleutelfunctievaarders. De sleutelfunctiehouders rapporteren materiële bevindingen aan het bestuur en de raad van toezicht. In het kader van een beheerste en integere bedrijfsvoering hebben de sleutelfuncties primair een controlerende rol met als doel het bieden van countervailing power ten opzichte van de onderdelen die zijn belast met de uitvoerende werkzaamheden.

Risicobeheerfunctie

De sleutelfunctie risicobeheer is verantwoordelijk voor de beoordeling, monitoring en rapportages over het risicobeheersysteem. Ook heeft de risicobeheerfunctie een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het risicobeheer. De rol van sleutelfunctiehouder was tot 6 november 2021 intern belegd. Per 6 november 2021 zijn de rollen van sleutelfunctiehouder en sleutelfunctievaarder beide extern belegd.

3.3. Aansluitingen

Pensioenfederatie

Het fonds is aangesloten bij de Pensioenfederatie, de overkoepelende belangenbehartiger van bijna alle Nederlandse pensioenfondsen.

Onafhankelijke accountant

In 2015 heeft het bestuur accountantskantoor Deloitte benoemd en aangesteld als externe accountant.

Certificerend actuaaris

In 2016 heeft SPH Milliman Pensioenen benoemd en aangesteld als certificerend actuaaris.

Overige externe adviseurs

Voor juridisch advies schakelt het fonds, afhankelijk van het onderwerp, verschillende kantoren in.

Interne auditfunctie

De sleutelfunctie interne audit is verantwoordelijk voor het periodiek evalueren van de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering. De functie helpt het fonds zijn doelstellingen te realiseren door de doelmatigheid van de processen van governance, risicomanagement en beheersing te evalueren en te verbeteren door middel van audits. De rollen van sleutelfunctiehouder en sleutelfunctievaarder zijn beide extern belegd.

Actuariële functie

De sleutelfunctie actuariel ziet onder meer toe op de berekening van de technische voorzieningen en premiestelling van het fonds. De taken bestaan onder meer uit het beoordelen van methodieken en modellen, coördinatie van en toezicht op de berekening van de technische voorzieningen, advies over de adequaatheid van verzekeringsregelingen en het bijdragen aan een doeltreffende toepassing van het risicobeheersysteem.

De rollen van sleutelfunctiehouder en sleutelfunctievaarder zijn beide extern belegd.

Kring van Beroepspensioenfondsen

Leden van de Pensioenfederatie ontmoeten elkaar ook in zogenoemde kringen. Kringen bestaan veelal uit vertegenwoordigers van fondsen uit eenzelfde sector of met een vergelijkbare positie. SPH participeert in de Kring van Beroepspensioenfondsen. Naast onderlinge informatie-uitwisseling worden relevante ontwikkelingen op het gebied van pensioenen besproken.

4. Bestuur

4. Bestuur

4.1. Speerpunten 2021

SPH heeft een strategisch plan voor meerdere jaren. In dit strategisch plan zijn de volgende speerpunten benoemd voor 2021:

- Transitie van de pensioenadministratie naar een nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie
- Een nieuwe pensioenregeling
- Maatschappelijk verantwoord beleggen
- Uitwerking van de volgende thema's:
 - Marketing: een juiste merkbeleving creëren en binding met de deelnemers houden
 - Propositie: dienstverlening bieden die aansluit bij de (latente) behoeften van de deelnemers
 - Governance: de best passende governance voor het fonds

Transitie van de pensioenadministratie naar een nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie

Doel: de transitie en implementatie van de pensioenregeling – zowel de nieuwe premiereregeling als de oude uitkeringsregeling – zijn per 31 december 2021 succesvol afgerond. Dit doel is behaald. De transitie is gerealiseerd. Achmea Pensioenservices (APS) voert nu de pensioenregeling uit. In 2022 vinden nog nazorgwerkzaamheden plaats en wordt het verloop van de transitie geëvalueerd. In hoofdstuk 5 wordt de transitie nader toegelicht.

Een nieuwe pensioenregeling

Doel: een door de Vergadering van Afgevaardigden (VvA) van de beroepspensioenvereniging (BPV) goedgekeurde en door het bestuur vastgestelde nieuwe pensioenregeling. De nieuwe pensioenregeling zoals die geldt vanaf 1 januari 2022 is vastgesteld en geïmplementeerd. Het uitkeren van variabel pensioen moet nog worden ingericht. Hier wordt in 2022 aan gewerkt. De samenloop met de transitie naar APS zorgde voor enkele uitdagingen bij de implementatie. In 2022 vinden nog nazorgwerkzaamheden plaats. De nieuwe pensioenregeling zal verder worden doorontwikkeld passend bij de nieuwe pensioenwetgeving. Uiterlijk 1 januari 2027 moet de transitie naar een pensioenregeling onder die nieuwe wetgeving zijn afgerond. In hoofdstuk 5 wordt de nieuwe regeling per 1 januari 2022 nader toegelicht.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Doel: bijdragen aan een goed leefklimaat en een duurzame wereld met focus op gezondheid en klimaat. Het MVB-

beleid is in 2022 nader uitgewerkt en ingevuld. Er zijn concrete doelstellingen vastgesteld, het uitsluitingenbeleid is aangescherpt en de ESG-risico's zijn in kaart gebracht. Ook zijn de kaders vastgesteld voor de komende jaren. In hoofdstuk 7 gaan we hier verder op in.

Marketing en propositie

Doel: een juiste merkbeleving creëren, binding met de deelnemers houden, en dienstverlening bieden die aansluit bij de (latente) behoeften van deelnemers op basis van een helder implementatieplan. Door de grote hoeveelheid werk in verband met de transitie van de pensioenadministratie en de start van de nieuwe pensioenregeling hebben deze onderwerpen geen prioriteit gekregen. Voor 2022 staan ze opnieuw op de agenda. We trekken hierin samen op met de BPV.

Governance

Doel: de best passende governance voor het fonds. Er zijn beheersmaatregelen voor de strategische risico's en het governance model is getoetst aan de hand van heldere criteria. Het bestuur heeft in november 2021 een voorgenomen besluit genomen om over te gaan op het omgekeerd gemengd model. Definitieve besluitvorming en implementatie vinden in de loop van 2022 plaats na overleg met belanghebbenden zoals het VO, de RvT en de BPV. In het omgekeerd gemengd model bestaat het bestuur uit een combinatie van uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders. De niet-uitvoerende bestuurders houden toezicht op de uitvoerende bestuurders. Belangrijke criteria in de keuze voor dit model waren de behoefte aan meer externe professionals in het bestuur, meer bestuurlijke slagkracht gegeven de toegenomen complexiteit van de pensioenuitvoering en een efficiënter bestuur met rechtstreekse aansturing van het bestuursbureau. Behoud van verbinding met de doelgroep was daarnaast een belangrijke randvoorwaarde.

In het kader van dit speerpunt zijn in 2021 ook de samenstelling en werking van de beleidsadviescommissies geëvalueerd. Dit heeft geleid tot de volgende wijzigingen.

- BCBB: het mandaat van de BCBB is uitgebreid. Hiermee is ruimte gecreëerd op de bestuursagenda en worden operationele zaken gedelegeerd aan de betreffende experts, waarmee de efficiëntie toeneemt en de doorlooptijd van

dossiers afneemt. Na een proefperiode is eind 2021 na een evaluatie besloten het uitgebreide mandaat te continueren en op te nemen in de reglementen van het fonds.

- BCPC: externe leden van de commissie worden zo nodig eerder in het adviesproces betrokken. De commissie onderzoekt of de mandatering kan worden uitgebreid in lijn met de mandatering van de BCBB. De scheidslijn tussen de BCPC en de BCRC is scherper gedefinieerd.
- BCRC: geen wijzigingen op dit moment. Na afloop van de transitie zal worden geëvalueerd of en zo ja in welke vorm de BCRC moet worden gecontinueerd.
- BCAG: de evaluatie leverde het inzicht op dat de combinatie van governancevraagstukken en de auditrol vanuit het perspectief van onafhankelijkheid onverenigbaar is. Het onderdeel governance is belegd bij het gehele bestuur. In eerste instantie is besloten de auditcommissie op te heffen en de audit uitsluitend via de sleutelfunctiehouder te

organiseren. Gezien de verplichting van een auditcommissie in het nieuwe bestuursmodel, is dit besluit eind december herroepen. De auditcommissie blijft voorlopig in stand, en doet in de eerste helft van 2022 een voorstel voor inrichting van de commissie binnen het voorgenomen nieuwe bestuursmodel.

Ten slotte is het beloningsbeleid in 2021 aangepast. Er is besloten tot standaardisatie van de vergoedingen voor bestuur, RvT en VO. De voorgenomen wijziging van de geldende regelingen is voor advies aan het VO voorgelegd en na het ontvangen positieve advies vastgesteld. De RvT heeft het nieuwe beleid goedgekeurd. In het beleid worden de bedragen voor de leden van het bestuur, de RvT en het VO gebaseerd op een vastgestelde tijdsbesteding maal een dagdeelvergoeding. De dagdeelvergoeding is gebaseerd op 90% van de totaalnorm van de Wet normering topinkomens (WNT). Het betreft een vaste vergoeding.

Figuur 7 - Beloningsbeleid

Funcctie	Dagdelen per week
Bestuurslid, secretaris of penningmeester	3,0 dagdelen
Bestuurslid, secretaris of penningmeester en tevens voorzitter van een commissie, plaatsvervangend voorzitter, sleutelfunctiehouder of verantwoordelijk voor stakeholdermanagement	4,0 dagdelen
Aspirant-bestuurslid	2,0 dagdelen
Voorzitter RvT	1,5 dagdeel
Lid RvT	1,0 dagdeel
Voorzitter VO	0,75 dagdeel
Lid VO	0,50 dagdeel

Het nieuwe beleid is extern getoetst op marktconformiteit. De conclusie is dat de vergoedingen in het herziene beloningsbeleid marktconform zijn en iets hoger dan bij vergelijkbare pensioenfondsen. Met name de omvang van het fonds en de complexiteit van de regeling rechtvaardigen deze afwijking.

4.2. Samenstelling van het bestuur

Het bestuur van SPH bestaat eind 2021 uit 6 personen. Er zijn 2 wijzigingen geweest in de samenstelling.

- De heer Stegeman heeft om persoonlijke redenen zijn voorzitterschap beëindigd. Johan Reesink, gepensioneerd huisarts, is in zijn plaats benoemd als interim-voorzitter.
- Mevrouw Van der Steen-Jacquet heeft om persoonlijke redenen haar bestuurswerkzaamheden beëindigd. De hiermee ontstane vacature is niet ingevuld. Haar rol als sleutelfunctiehouder risicobeheer is extern belegd bij de heer Hulshof.

Het bestuur vergadert maandelijks. De samenstelling van het bestuur, het rooster van aftreden en de nevenfuncties van de bestuursleden staan vermeld in bijlage 1 bij dit jaarverslag.

4.3. Geschiktheid

Het bestuur heeft in 2021 verschillende kennissessies en bijeenkomsten bijgewoond gericht op deskundigheidsbevordering, onder meer gericht op de nieuwe pensioenregeling, digitalisering en maatschappelijk

verantwoord beleggen. De basis daarvoor vormt het geschiktheidsbeleidsplan 2020-2023. Het plan gaat uit van de geschiktheidseisen die DNB en AFM stellen en van de geschiktheidsnormen uit de Code Pensioenfondsen.

4.4. Diversiteit

De Code Pensioenfondsen stelt normen voor de gewenste diversiteit in het bestuur. De toetsbare normen (minimaal 1 vrouw, 1 man en minimaal 1 bestuurslid ouder, en 1 bestuurslid jonger dan 40 jaar) worden door het fonds onderschreven en zijn opgenomen in de functieprofielen. Er wordt bij elke vacature naar gestreefd om aan deze eisen te voldoen. Concreet gebeurt dit door bij werving te sturen op voldoende diversiteit in kandidaten en door in vacatures aan te geven dat er gezocht wordt naar kandidaten die passen binnen de diversiteitsdoelstellingen. Diversiteit is echter breder dan deze toetsbare criteria. Het gaat ook over achtergrond, persoonlijkheid, opleiding, competenties en geschiktheid. We wegen bij de werving en selectie van nieuwe bestuursleden

de samenstelling en het functioneren van het collectief mee. Hierbij wordt ook de relatie gelegd met de ambitie, (toekomstige) externe uitdagingen, strategie en zakelijke doelstellingen van het pensioenfonds. Diversiteit is dus geen doel op zich.

Eind 2021 bestaat het bestuur uit 1 vrouw en 5 mannen. Het jongste bestuurslid is 44 jaar. Het VO bestaat uit 3 vrouwen en 7 mannen. Het jongste VO-lid is 41 jaar. De RvT bestaat uit 2 vrouwen en 1 man, alle drie ouder dan 50 jaar. In 2021 heeft 1 wervingsprocedure plaatsgevonden. Het betrof de werving van een interim-voorzitter.

4.5. Zelfevaluatie

SPH stelt zich jaarlijks de vraag of de organisatie nog optimaal aansluit bij de doelstellingen van het fonds. In ons evaluatiebeleid is vastgelegd hoe we dat doen. Met 'de organisatie' bedoelen we het bestuur, de raad van toezicht, de beleidsadviescommissies, het verantwoordingsorgaan en het bestuursbureau. Eens in de drie jaar wordt een diepgaandere zelfevaluatie uitgevoerd met een onafhankelijke externe begeleider. In 2021 is in eerste instantie een beperkte zelfevaluatie uitgevoerd. De aandachtspunten uit de zelfevaluatie van het bestuur, die onder meer betrekking hebben op de bestuurscultuur, de samenwerking met het

bestuursbureau en de herijking van de bestuurstaken, waren aanleiding voor een verdiepingsslag onder leiding van externe begeleider. Deze verdiepingsslag krijgt in 2022 verder vorm en geeft ook input voor de werkwijze in het nieuwe bestuursmodel.

De belangrijkste aandachtspunten voor het bestuur uit de zelfevaluaties van de fondsorganen en het bestuursbureau zijn het regelmatig agenderen van de strategische koers van het fonds, de rolverdeling tussen bestuur en raad van toezicht en de mandatering van de beleidsadviescommissies.

4.6. Advies en controle

Bij de uitvoering van zijn taken wordt het bestuur ondersteund door vier beleidsadviescommissies. Zij adviseren het bestuur bij het bepalen van het beleid op het gebied van het vermogensbeheer, pensioenbeheer, communicatie, risicomanagement en audit. De sleutelfuncties vervullen een controlerende rol. Hieronder komen steeds de belangrijkste dossiers aan bod die in het verslagjaar op de agenda van de

commissies hebben gestaan. Ook staan de belangrijkste werkzaamheden van de sleutelfuncties beschreven.

Audit en governance

De commissie adviseerde het bestuur over de herijking van het meerjaren internal auditplan en de uit te voeren audits in 2022. Van de uitgevoerde audits in 2021 werd vooraf de aanpak in de

commissie besproken. In periodieke rapportages rapporteerde de sleutelfunctiehouder interne audit over de voortgang in de uitvoering. De jaarrekening, het concept-actuarieel rapport en het concept-accountantsverslag bij de jaarrekening zijn door de commissie in aanwezigheid van de onafhankelijke accountant en certificerend actuaris besproken en met een positief advies aan het bestuur voorgelegd. De commissie besprak eveneens het conceptauditplan van de onafhankelijke accountant voor het boekjaar 2021.

Conform het reglement ontvangt de commissie ter informatie de periodieke rapportages van de sleutelfunctiehouders en functievervullers internal audit, risicomanagement en actuarieel, de goedgekeurde verslagen van de vergaderingen van het bestuur en van de andere beleidsadviescommissies evenals de periodieke rapportages van de uitvoeringsorganisaties, de chief risk officer en de compliance officer. Als daar aanleiding voor is, worden onderwerpen binnen de commissie nader besproken en/of toegelicht. De commissie vergaderde in 2021 vijf keer.

Balansbeheer en beleggingen

De BCBB heeft in 2021 zeven keer vergaderd. Ook is een studieochtend gehouden over megatrends en het toegenomen belang van de scenarioset bij een premiereregeling. Belangrijke onderwerpen op de agenda waren het beleggingsbeleid voor de nieuwe pensioenregeling en de invulling van het MVB-beleid. Daarnaast is onder meer geadviseerd over de scenarioset, het selectie- en monitoringsbeleid en de methodiek van portefeuilleconstructie.

Pensioenen en communicatie

De agenda van de BCPC stond vooral in het teken van de te maken keuzes in het kader van de nieuwe pensioenregeling, waaronder het partner- en wezenpensioen, variabele uitkeringen in 2022, de premiemethodiek en het hoog-laagpensioen. Daarnaast ontving de commissie een aantal beleidswijzigingen ter advisering. Het betrof onder meer de uitsluiting van huisartsen woonachtig in het buitenland, de afkoop en automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen en het invorderingsbeleid. Op het gebied van communicatie adviseerde de commissie over een herziening van het mediabeleid en de voorwaardelijkheidsverklaring bij het nieuwe toeslagbeleid. Met name als gevolg van de gevraagde commissie-adviezen in verband met de nieuwe regeling was de vergaderfrequentie hoger dan in voorgaande jaren; de commissie vergaderde twaalf keer.

Risicomanagement en compliance

De commissie had in 2021 een sterke focus op de transitie

naar een nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie. Het feit dat tegelijk sprake was van invoering van een nieuwe regeling droeg bij aan de complexiteit van dit traject. De commissie heeft in het bijzonder aandacht gehad voor de operationele en infrastructurele risico's. Daartoe heeft de commissie onder meer risicoanalyses en beoordelingskaders vastgesteld en toegepast, contractuele afspraken beoordeeld en geadviseerd over fall-backscenario's en go/no go-beslissingen. Van de acht vergaderingen in 2021 waren er twee ingelast om het bestuur tijdig van die adviezen te kunnen voorzien. Andere onderwerpen die de BCRC in 2021 heeft geadresseerd waren onder meer een update van de AO/IB, actualisatie van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA), uitbestedings- en inhuurbeleid en niet-financiële risicobereidheid.

Risicobeheerfunctie

De werkzaamheden van de sleutelfunctie zijn onder meer gericht op het risicobeleid van het fonds, het risicoraamwerk, het risicomanagement en risico-alertheid.

- Risicobeleid: in 2021 heeft de herijking en daaruit volgende actualisatie conform planning plaatsgevonden. De niet-financiële risico's zijn uitgebreid met strategische en ESG-risico's en met het juridische risico van de conversiesystematiek van de oude pensioenregeling.
- Risicoraamwerk: het risicoraamwerk geeft het bestuur handvatten om de verschillende soorten risico's te beheersen. In 2021 hebben verschillende systematische risicobeoordelingen plaatsgevonden ter ondersteuning van een gestructureerde reflectie van het bestuur over bestaande en opkomende risico's, over de gewenste mate van risicobereidheid en over de mogelijke beheersing van onderkende risico's.
- Risicomanagement: risicomanagement is verankerd in het bestuurlijk proces. Stukken die ter besluitvorming worden aangeboden aan het bestuur worden vergezeld van een risicoparagraaf van de vervuller van de sleutelfunctie risicobeheer. Deze risicoparagraaf richt zich zowel op het proces van totstandkoming van het voorstel als op de inhoud ervan. De aanbevelingen in de risicoparagraaf zijn in 2021 door het bestuur zodanig geadresseerd dat er geen sprake is van onacceptabele restrisico's.
- Risico-alertheid: het bevorderen van de risico-alertheid van het bestuur is een continu proces. In 2021 heeft de sleutelfunctie tijdens een bijeenkomst die in het teken stond van MVB een sessie gewijd aan ESG-risico's.

De maandelijkse risicorapportages betreffen de financiële, niet-financiële en projectrisico's. In 2021 zijn de strategische risico's toegevoegd aan de risicorapportage zodat een integraal beeld van de risico's bij het fonds ontstaat. Er waren in 2021

geen risico's waarvan de potentiële impact zeer groot is en/of de te nemen actie zeer urgent is ('rode stoplichten'). Eind 2021 was sprake van een 'oranje' stoplicht. Dit betrof het communicatie- en draagvlakrisico met betrekking tot de nieuwe pensioenregeling.

Interne auditfunctie

Het jaar 2021 heeft in het teken gestaan van het verder structuren van de gehele auditcyclus door een evenredige verdeling van de audits over het jaar en het opstellen van een kwartaalrapportage, om zo meer inzicht te creëren in de auditfunctie voor bestuur en RvT. Ook is er een goede samenwerking ontwikkeld tussen de sleutelfunctiehouder en -vervuller.

Naast de reguliere geplande auditonderwerpen heeft interne audit meegekeken met het proces van de transitie naar de nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie. Op grond van de daarover gevoerde gesprekken en de ontvangen documentatie zijn voor interne audit in 2021 geen aandachtspunten of 'rode vlaggen' geïdentificeerd. In 2022 vindt een afsluitend gesprek plaats, waarna wordt beoordeeld of verdere betrokkenheid van audit nodig is.

De audits zijn conform planning uitgevoerd met een kleine overloop naar 2022. Er heeft een audit plaatsgevonden op de opzet van de beheersing en monitoring van de uitbestedingen en op de risicobeheerfunctie. Hierbij is vastgesteld dat wordt voldaan aan geldende wet- en regelgeving. Er zijn diverse aanbevelingen gedaan op basis van best practices. Het bestuur en bestuursbureau gaan daarmee aan de slag. Zowel de auditbeheersing en AVG-borging als de audit op bestaan en werking inzake beheersing en monitoring van uitbestedingen zijn gestart in 2021 en in het eerste kwartaal van 2022 afgerond.

Actuariële functie

De beoordelingswerkzaamheden van de actuariële sleutelfunctiehouder betroffen in 2021 het volgende.

- (Beperkt) Grondslagenonderzoek: de onderbouwing van de voorgestelde grondslagwijzigingen is beoordeeld. De voorgestelde wijzigingen en de keuze om een aantal grondslagen niet te wijzigen zijn voldoende onderbouwd en akkoord bevonden.
- Voorziening pensioenverplichtingen (VPV): het proces om te komen tot de berekening van de maandelijkse VPV is als voldoende beoordeeld.
- Solvabiliteitsopslag in premie: de solvabiliteitsopslag is een verplicht onderdeel van de kostendekkende premie. Er is een adviesnotitie van APS over dit onderwerp beoordeeld. De onderbouwing voor de in de notitie voorgestelde opslag is als voldoende beoordeeld.
- Eigen risico beoordeling (ERB): de ERB is getoetst in het kader van de beoordeling van de volledigheid en doeltreffendheid van het risicobeheersysteem. De conclusie van de sleutelfunctie is dat:
 - de benodigde stappen (proces, risico-analyse en beheersmaatregelen) zorgvuldig zijn doorlopen,
 - een expliciete centrale probleemstelling in het eindrapport de ERB completer zou maken in relatie tot de relevante strategische risico's en beheersmaatregelen,
 - het risico van wegvallen van draagvlak voor de nieuwe premieregeling wordt onderkend, maar onvoldoende wordt beantwoord als 'what if' als ultieme consequentie bij het daadwerkelijk wegvallen van het draagvlak.
- Datakwaliteit: er is nagegaan is of de datakwaliteit afdoende is en het bestuur 'in control is' over de kwaliteit van de data in relatie tot het opgebouwde en of te bereiken pensioen van alle deelnemers. De conclusie en bevinding luiden als volgt:
 - Het fonds beschikt over een conceptbeleidsplan datakwaliteit dat na vaststelling periodiek zal worden getoetst.
 - Jaarlijks controleert de onafhankelijke accountant de basisgegevens in het kader van de controle van het jaarwerk en de jaarrekening.
 - De conversie van het PGGM-bestand wordt nog nader onderzocht en daarbij worden steekproefsgewijs controles uitgevoerd.

4.7. Compliance

In 2021 is het compliancebeleid van het fonds geëvalueerd, aangepast op basis van nieuwe inzichten en waar nodig aangepast aan wet- en regelgeving. In het compliancebeleid zijn het integriteitsbeleid, de gedragscode en de regelingen voor incidenten en voor klokkenluiders opgenomen. Het compliancebeleid is erop gericht integriteitsrisico's tot een acceptabel niveau te beperken. Een systematische analyse

van integriteitsrisico's (SIRA) ligt aan de basis van het integriteitsbeleid. In het verslagjaar is de SIRA op basis van nieuwe inzichten aangepast. Er hebben zich binnen het fonds geen grote wijzigingen voorgedaan, waardoor in de SIRA geen belangrijke nieuwe inzichten naar voren zijn gekomen. Als gevolg van Covid-19 hebben geen integriteitstrainingen plaatsgevonden.

4.8. Verantwoordingsorgaan

Er zijn zes vergaderingen van het bestuur met het verantwoordingsorgaan (VO) geweest. In elke vergadering is gesproken over de door het VO benoemde thema's voor 2021: de nieuwe pensioenregeling, de transitie van het pensioenadministratieplatform, maatschappelijk verantwoord beleggen, de implementatie van de strategische koers en deelnemerscommunicatie. Naast deze thema's stonden onder meer de risicobereidheid ten behoeve van de nieuwe pensioenregeling, de risicohouding in relatie tot de haalbaarheidstoets 2021, (de opvolging van de aanbevelingen van) het oordeel van het VO over 2020 en een aantal adviesaanvragen op de agenda.

4.9. Raad van toezicht

Het bestuur vergaderde zes keer met de Raad van Toezicht (RvT). Op de vier reguliere vergaderingen zijn steeds de toezichtthema's van de raad belangrijke gespreksonderwerpen: de governance van het fonds, de transitie naar een nieuw pensioenadministratieplatform en de nieuwe pensioenregeling. Naast het informeren over de voortgang zijn discussies gevoerd aan de hand van door het bestuur ingebrachte dilemma's. Ook het beloningsbeleid, maatschappelijk verantwoord beleggen en deelnemerscommunicatie zijn terugkerende gespreksonderwerpen geweest tijdens deze vergaderingen.

Naast de periodieke vergaderingen zijn er twee extra vergaderingen geweest. Een vergadering over de in 2020

Het VO heeft zes adviesaanvragen ontvangen, waarvan er drie betrekking hadden op de nieuwe pensioenregeling: het compenseren van het afschaffen van de doorsneepremie, keuzes in het partner- en wezenpensioen en de premiemethodiek voor risicodekkingen. De andere adviesaanvragen hadden betrekking op de premiehoogte en -componenten 2022, het beloningsbeleid voor fondsorganen en de collectieve waardeoverdracht van twee wezenpensioenen door het pensioenfonds van huisartsen in opleiding. Op alle adviesaanvragen is positief geadviseerd en heeft het bestuur aanvullende adviezen en /of aandachtspunten ontvangen waaraan zo goed mogelijk opvolging is gegeven.

gehouden zelfevaluaties van het bestuur en de raad en een vergadering over de wettelijke risicohouding van de nieuwe pensioenregeling.

De raad van toezicht heeft zijn goedkeuring gegeven aan het internal auditplan 2021 – 2023 en aan de besluiten van het bestuur ten aanzien van

- het bestuursverslag en de jaarrekening 2020,
- het beloningsbeleid voor fondsorganen,
- de collectieve waardeoverdracht van twee wezenpensioenen door het pensioenfonds van huisartsen in opleiding,
- het benoemen van de heer Reesink als interim-voorzitter van het fonds.

4.9. Extern toezicht

DNB

Gedurende het jaar heeft er drie keer overleg van een bestuursdelegatie met de toezichthouder plaatsgevonden. In het overleg is onder meer gesproken over de voortgang en ontwikkelingen in de nieuwe pensioenregeling, de transitie naar een nieuw pensioenadministratieplatform en de samenstelling van het bestuur.

Voor 2021 heeft de toezichthouder vier toezichtthema's voor de pensioensector bepaald.

- Het nieuwe pensioencontract: dit is aan bod gekomen bij de implementatie van de nieuwe pensioenregeling en in verschillende dossiers met betrekking tot balansbeheer en beleggingen, informatiemanagement en risicomanagement.

- Het doorvoeren van mogelijke kortingen: dit is voor SPH niet aan de orde.
- Duurzaamheid: dit is aan bod gekomen bij de implementatie van het MVB-speerpunt.
- Cybersecurity en uitbesteding: SPH richt zich op het blijvend voldoen aan het door DNB minimaal verwachte volwassenheidsniveau voor informatiebeveiliging en de beheersing van (onder)uitbestedingsrisico's.

In 2021 heeft het fonds geparticipeerd in een aantal onderzoeken en uitvragen van de toezichthouder. Deze zijn samengevat in onderstaande tabel.

Duurzaamheid	<p>Onderzoek naar in hoeverre duurzaamheid een rol speelt in de strategie, governance, risk-management en rapportages. DNB heeft in de afgelopen jaren opgeroepen om duurzaamheid te integreren in de bedrijfsvoering. Voor pensioeninstellingen betreft dit de beleggings- en investeringsbeslissingen. De enquête dient ertoe om hier voor de pensioensector inzicht in te krijgen.</p> <p><i>Terugkoppeling DNB: de resultaten van de enquête zijn op sectorniveau gepubliceerd.</i></p>
Niet-financiële risico's	<p>Jaarlijks sectorbreed onderzoek naar de beheersing van niet-financiële risico's (operationele-, IT-, integriteitsrisico's) bij het fonds en de pensioenuitvoeringsorganisatie en naar de invloed van de governance en het gedrag en cultuur op het risicoprofiel.</p> <p><i>Terugkoppeling DNB: sectorbrede bevindingen zijn in nieuwsbrief DNB opgenomen.</i></p>
Rentebenchmarkhervorming	<p>Halfjaarlijkse informatie-uitvraag van DNB samen met AFM over de rentebenchmarkhervorming. De uitvraag heeft als doel inzicht te geven in de voortgang van de transitie bij Nederlandse financiële instellingen. Het laatste meetmoment heeft plaatsgevonden aan het einde van de transitieperiode op 31 december 2021.</p> <p><i>Terugkoppeling DNB: een gezamenlijk statement van AFM en DNB met actiepunten voor financiële instellingen.</i></p>
Transitie naar een nieuwe pensioenregeling	<p>Het fonds is verantwoordelijk voor een beheerste en evenwichtige transitie naar de nieuwe pensioenregeling. Het vervult daarbij een regierol en is afhankelijk van andere stakeholders. DNB wil graag weten welke acties worden ondernomen om invulling te geven aan deze rol.</p> <p><i>Terugkoppeling DNB: in 2022 volgt een sectorbrede terugkoppeling zodat het fonds zijn voortgang kan vergelijken met de sectorbrede benchmark.</i></p>

AFM

In vervolg op de Toezichtrapportage 2019 hebben we in 2021 de Toezichtrapportage tweedepijlerpensioen pensioenmarkt (rapportagejaar 2020) ontvangen. Met de toezichtrapportage vraagt AFM informatie op portefeuilleniveau en op deelnemerniveau. Bij dat laatste gaat het onder andere om de keuzes die deelnemers maken en over de informatie over de pensioenregeling met als doel inzicht in de risico's bij onder meer keuzebegeleiding en in de kwaliteit van de pensioenregeling. Zaken die door de verschuiving van risico's naar de deelnemer steeds belangrijker worden.

De AFM heeft onderzoek gedaan naar transparantie en verantwoording van de uitvoeringskosten in het jaarverslag van pensioenfondsen. Daarvoor zijn jaarverslagen uit 2019 geanalyseerd. De algemene conclusie is dat verbetering mogelijk is. Naar aanleiding van de algemene bevindingen en aanbevelingen van het onderzoek heeft SPH kritisch gekeken naar de transparantie over en verantwoording van de

uitvoeringskosten in het jaarverslag. De conclusie is dat het jaarverslag al transparant is, maar dat we ook nog wat ruimte voor verbetering zien. Die verbeteringen zijn doorgevoerd in dit jaarverslag.

In de tweede helft van het jaar is de AFM een onderzoek naar de klachtenprocedures van pensioenfondsen gestart. Onderzocht wordt onder meer hoe pensioenfondsen over klachten rapporteren, welke definities daarvoor worden gebruikt en in hoeverre de procedures duidelijk en vindbaar zijn voor deelnemers. Hiervoor is de openbare informatie van pensioenfondsen over hun klachtenprocedures beoordeeld. Aanvullend zijn enkele pensioenfondsen en pensioenuitvoeringsorganisaties uitgenodigd voor een gesprek over hoe zij hun klachtenprocedures hebben vormgegeven. Het fonds heeft hiervoor geen uitnodiging ontvangen. Wij verwachten dat de AFM in de eerste helft van 2022 het onderzoek afrondt en de resultaten terugkoppelt.

4.11. Overige zaken

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Ook in 2021 zijn, net als in voorgaande jaren, geen verzoeken ontvangen van deelnemers die gebruikmaken van het recht op vergetelheid en het verwijderen van persoonlijke data. Er hebben zich ook geen deelnemers gemeld om een van hun 'Rechten van Betrokkenen' uit te oefenen.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is een gedragscode voor de pensioensector die wettelijk is verankerd in de Wet verplichte beroepspensioenregeling. De code bestaat uit 65 normen die de sector zichzelf heeft opgelegd.

De normen zijn gegroepeerd aan de hand van acht thema's waar goed pensioenfondsbestuur om draait: Vertrouwen waarmaken, Verantwoordelijkheid nemen, Integer handelen, Kwaliteit nastreven, Zorgvuldig benoemen, Gepast belonen, Toezicht houden en inspraak waarborgen, Transparantie bevorderen.

In 2020 is voor de laatste keer een analyse gemaakt van de naleving van de normen uit de Code. De uitkomst was dat het fonds in hoge mate compliant is met het normenkader en er stonden geen verbeteracties gepland. Het overzicht van hoe we de code naleven, staat op de website van het fonds: Overzicht naleving code pensioenfondsen op <https://www.huisartsenpensioen.nl/ons-pensioenfonds/jaarverslagen>. Een volgende analyse maken we in 2022.

Binnen de sector is afgesproken over een aantal rapportage-normen altijd in het jaarverslag te rapporteren. De rapportage is als bijlage 2 bij dit jaarverslag opgenomen.

Datalekken en incidenten

Er hebben zich in 2021 twee datalekken voorgedaan. Een deelnemer heeft van de uitvoeringsorganisatie een poststuk ontvangen dat bestemd was voor een andere deelnemer. De deelnemer heeft een excuusbrief ontvangen en de informatie is opnieuw naar de juiste deelnemer gestuurd. Het datalek is gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Een tweede datalek betrof de ontvangst door een deelnemer van een open envelop die persoonsgegevens bevatte. Er hebben zich ook twee incidenten voorgedaan. Beide hadden geen betrekking op persoonsgegevens en hebben geen directe gevolgen gehad voor deelnemers.

Hardheden

Het bestuur heeft de bevoegdheid in bijzondere gevallen af te wijken van de bepalingen van het pensioenreglement. Deze zogenoemde hardheidsclausule kan alleen in werking treden als het bestuur vindt dat deze afwijking in het voordeel is van een deelnemer, gewezen deelnemer, gepensioneerde, de nagelaten (gewezen) partner of kind(eren), en deze afwijking niet nadelig is voor de rechten van anderen. In 2021 zijn zes casussen door het bestuur behandeld. In vijf casussen is de hardheid toegekend, een casus is afgewezen. De casussen hadden betrekking op bijzonder partnerpensioen, op premieovername bij arbeidsongeschiktheid, de T-3-systematiek voor de berekening van de premie en op de aanmelding van een partner voor het partnerpensioen.

Juridische procedures

In 2015 is tegen SPH, als oud-aandeelhouder, een vordering ingesteld van Amerikaanse curatoren en schuldeisers van een onderneming. SPH heeft in het verleden betreffende aandelen verkocht in een 'leveraged buy-out', waarna de onderneming failliet is gegaan. In het eerste kwartaal van 2022 heeft het US Supreme Court de vordering van de curatoren afgewezen. Deze uitspraak is onherroepelijk. Vanwege het feit dat de vordering geen noemenswaardige impact had op de financiële positie van het fonds, is er de afgelopen jaren al geen rekening mee gehouden bij het opstellen van de jaarrekening.

Klachten en geschillen

Als deelnemers ontevreden zijn over de dienstverlening van het fonds, kunnen zij gebruikmaken van de klachtenprocedure. Deze is te vinden op <https://www.huisartsenpensioen.nl/service-en-contact/klachten-en-geschillen>. In 2021 is één klacht ontvangen en afgehandeld. Deze klacht betrof de procedure over het aanvragen van conversie bij de verdeling van pensioen na echtscheiding.

Voor de behandeling van geschillen heeft SPH een reglement geschillenregeling en een geschillencommissie. Een geschil ontstaat als een belanghebbende het niet eens is met de bepalingen van het pensioenreglement of de statuten. Het gaat dan niet over de uitvoering van de regeling, maar over de regeling zelf. In 2021 zijn door de geschillencommissie geen geschillen behandeld.

5. Pensioenen

5. Pensioenen

5.1. Pensioenregeling in 2021

De pensioenregeling

De pensioenregeling is in 2021 een uitkeringsregeling in de vorm van vaste bedragen. Deelnemers bouwen jaarlijks een vast bedrag op, het normpensioen. Het bedrag wordt jaarlijks verhoogd met de opbouwcoëfficiënt. De opbouwcoëfficiënt volgt in principe de maximale fiscale pensioengrondslag en is in 2021 bepaald op 1,77%.

Het ouderdompensioen uit de uitkeringsregeling wordt levenslang uitgekeerd vanaf de pensioendatum. In de pensioenregeling van SPH is 68 jaar de standaardleeftijd om met pensioen te gaan, maar de deelnemer heeft de mogelijkheid te kiezen voor een ander moment. Het pensioen kan naar keuze ingaan tussen de 60e en 73e verjaardag. Vanaf 2022 wordt deze mogelijkheid beperkt tot een ingangsdatum tussen de 63e verjaardag en de datum die ligt 5 jaar na de AOW-datum van de deelnemer.

De pensioenregeling bestaat in 2021 nog uit twee delen. Een redelijk zeker deel is het normpensioen, een minder zeker deel is de toeslag. Het redelijk zekere deel is bij SPH vergeleken met andere pensioenfondsen kleiner. Het onzekere deel is vergeleken met andere pensioenfondsen juist weer groter. Er wordt alleen een toeslag gegeven als de financiële positie van SPH dat toelaat.

Naast het ouderdompensioen verzorgt SPH ook een partnerpensioen, een tijdelijk aanvullend partnerpensioen, een wezenpensioen, een extra aanvullend wezenpensioen en premieovername bij arbeidsongeschiktheid. Alleen voor huisartsen in dienstverband is er daarnaast ook een arbeidsongeschiktheidspensioen verzekerd.

Verhogingen

SPH streeft ernaar om de al opgebouwde rechten jaarlijks te verhogen. Deze verhoging is voorwaardelijk. Hierbij volgt SPH in 2021 in principe nog de ontwikkeling van het CBS-cijfer van de cao-lonen van bij de overheid. Als de financiële positie

van het fonds en andere omgevingsfactoren dat toelaten, kan daarnaast een extra verhoging worden toegekend, van maximaal 2,25%. In 2021 is de inkomensontwikkeling vastgesteld op 2,94%, zijnde het ge-extrapoleerde CBS-cijfer van de cao-lonen van de overheid. Gezien de financiële positie van het fonds is besloten de totale verhoging vast te stellen op 3,07%.

Premiebeleid

Voor de berekening van de door deelnemers verschuldigde premie wordt uitgegaan van een rekenrente van 2,50%. In de berekening van de premie wordt rekening gehouden met de volgende onderdelen.

- De over het desbetreffende jaar op te bouwen normpensioenaanspraken. Deze bestaan uit de volgende componenten:
 - het op te bouwen ouderdompensioen
 - het op te bouwen partnerpensioen (indien van toepassing)
 - risicopremie voor het aan toekomstige deelnemersjaren te ontlenen partnerpensioen in geval van overlijden van de deelnemer in het desbetreffende jaar (indien van toepassing).
- De voorwaardelijke toekomstige extra jaarlijkse stijging van de normpensioenen van 2,25%.
- De premie voor het arbeidsongeschiktheidspensioen (alleen voor huisartsen in dienstverband).
- Een risicopremie voor premieovername bij arbeidsongeschiktheid. Deze bedraagt 3,5% van de totaal verschuldigde premie.
- Een opslag van 0,5% voor de verzekering van het wezenpensioen.
- Een opslag van 1,0% voor administratiekosten.
- Een opslag van 2,6% voor toekomstige uitvoeringskosten.

De maximale premie is voor deelnemers met opbouw van partnerpensioen in 2021 vastgesteld op € 23.013. Deze premie wordt opgelegd bij een WUO van ten minste € 141.724 en ten minste 1.750 gewerkte uren in 2018. Als een deelnemer een lagere WUO en/of minder gewerkte uren heeft, dan wordt de premie naar rato van het laagste percentage ten opzichte van de maximum WUO of gewerkte uren vastgesteld.

5.2. De nieuwe pensioenregeling

Op 1 januari 2022 wijzigt SPH de pensioenregeling in een premiereregeling. De nieuwe regeling past bij de maatschappelijke beweging die gaande is, met meer eigen potjes en individuele keuzemogelijkheden. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is een regeling die betaalbaar en solidair is. De aanspraken die tot en met 2021 zijn opgebouwd in de uitkeringsregeling blijven in stand.

De uitkeringsregeling van SPH kent een hoge toeslagambitie: namelijk om elk jaar de loonontwikkeling plus 2,25% aan indexatie toe te kennen. Deze ambitie wordt echter al jaren niet gehaald, en naar verwachting zal deze in de toekomst ook niet gehaald worden. Terwijl juist deze toeslag voor het grootste gedeelte bijdraagt aan de uiteindelijke hoogte van de pensioenen. Daarnaast verandert de samenstelling van het deelnemersbestand in rap tempo: van overwegend fulltime werkende mannen naar meer en meer parttime werkende vrouwen. Daarbij maken de langdurig lage rente en het pensioenakkoord, dat inmiddels heeft geresulteerd in een wetsvoorstel, een wijziging naar een meer toekomstbestendige pensioenregeling noodzakelijk. Dit was voor de BPV aanleiding om SPH de opdracht te geven een kritische evaluatie van de pensioenregeling uit te voeren en op basis van de uitkomsten voorstellen te doen om de pensioenregeling aan te passen. Het doel was om te komen tot een toekomstbestendige regeling voor huisartsen waarbij behoud en verbetering van draagvlak noodzakelijk zijn.

5.3. Transitie pensioenadministratie

De pensioenadministratie is in 2021 nog uitbesteed aan PGGM. PGGM heeft in 2018 aangegeven dat het huidige pensioenadministratiesysteem PAS per 1 januari 2022 niet langer wordt ondersteund. PGGM heeft SPH voorgesteld de administratie op een ander administratiesysteem uit te voeren. Het gevolg hiervan is dat een systeem migratie nodig is. SPH heeft deze situatie als aanleiding gebruikt voor een heroriëntatie en in 2019 een marktverkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden voor het uitbesteden van de pensioenuitvoering en de beschikbare pensioenadministratiesystemen. Na uitgebreid onderzoek heeft het bestuur in november 2020 besloten het contract met PGGM niet te verlengen en een nieuw contract af te sluiten met Achmea Pensioenservices (APS) voor de uitvoering van de pensioenadministratie per 1 januari 2022. In 2021 is door APS, PGGM en SPH hard gewerkt aan de voorbereiding van de transitie per 1 januari 2022.

Op advies van het bestuur van SPH heeft de BPV in 2020 besloten om de pensioenregeling vanaf 1 januari 2022 te wijzigen. We kunnen hierbij nog niet volledig aansluiten op het Pensioenakkoord en de nieuwe pensioencontracten die daaruit voortkomen, omdat hiervoor wetswijzingen nodig zijn die op 1 januari 2022 nog niet in werking zijn getreden. Dat betekent dat we overstappen op een tijdelijke nieuwe regeling. Zodra de nieuwe wetgeving en pensioencontracten volledig bekend zijn, zullen we de regeling, uiterlijk per 2027, nogmaals aanpassen om daaraan te voldoen. Waar mogelijk sluit de tijdelijke regeling per 2022 alvast aan op de toekomstige situatie.

Er is besloten om de huidige pensioenregeling premievrij te maken en vanaf 1 januari 2022 een premiereregeling in te voeren. Hierin staat de ingelegde, leeftijdsonafhankelijke, premie centraal. Die premie vormt voor iedere deelnemer, na aftrek van premies en kosten, een persoonlijk pensioenkapitaal. Dat pensioenkapitaal wordt belegd, beweegt mee met de financiële markten en wordt later omgezet in ouderdoms- en partnerpensioen.

Bij een premiereregeling hoort de keuze tussen stabiel en variabel pensioen. In 2022 biedt SPH alleen stabiel pensioen aan en hebben deelnemers bij hun pensionering het recht om voor het opgebouwde kapitaal in 2022 een variabel pensioen in te kopen bij een andere aanbieder. In de loop van 2022 wordt het (collectief) variabel pensioen nader uitgewerkt.

In eerste instantie was het de bedoeling dat de pensioenadministratie van SPH op het nieuwe RAP-systeem van APS ingeregeld zou worden. In juni 2021 is echter besloten om de (vanaf 2022 gesloten) uitkeringsregeling van SPH voorlopig op het bestaande MAIA-systeem van APS onder te brengen om alle tijd en aandacht te kunnen besteden aan het inregelen van de nieuwe premiereregeling van SPH op het nieuw te ontwikkelen RAP-systeem van APS.

In voorbereiding op de migratie van de deelnemers van PGGM naar APS hebben zowel PGGM als APS veel controles uitgevoerd. Tijdens het traject zijn diverse herstelacties voor de datakwaliteit uitgevoerd. In totaal heeft PGGM vier proefdataleveringen naar APS gedaan voordat de definitieve levering is uitgevoerd. PGGM heeft een auditdossier aangelegd waarmee is aangetoond in hoeverre de extractie van de data uit PAS en overdracht van de data naar APS op een beheerste

manier heeft plaatsgevonden. De definitieve levering van PGGM bestond uit 14 deelbestanden. Voor elk van deze bestanden heeft PGGM een migratierapportage opgeleverd ten behoeve van de controle door de externe accountant en actuaris. Ook heeft de externe actuaris een steekproef met 30 maatmensen gecontroleerd op hun aanspraken. In deze controle zijn geen fouten geconstateerd.

5.4 Pensioencommunicatie

Een belangrijke taak van het pensioenfonds is het zorgen voor goede communicatie tussen het fonds en de deelnemers. In het Beleidsplan Communicatie en Financiële Planning 2019-2022 is opgenomen hoe we daaraan invulling geven. Belangrijke communicatie-onderwerpen in 2020 waren de nieuwe pensioenregeling, de transitie van de pensioenadministratie en maatschappelijk verantwoord beleggen.

Nieuwe pensioenregeling

De overstap naar de nieuwe pensioenregeling raakt alle deelnemers. Er is daarom, op grond van een communicatieplan specifiek voor de implementatie van de nieuwe regeling, veel aandacht besteed aan het meenemen van de deelnemers in de wijzigingen in de pensioenregeling per 2022. Daarbij is zo veel mogelijk de vertaalslag gemaakt naar de concrete gevolgen voor deelnemers.

Gedurende het jaar hebben we verschillende online en offline kanalen en middelen ingezet om de deelnemer te betrekken bij de wijzigingen. Zo zijn er webinars georganiseerd, is de informatie op de website doorlopend up-to-date gehouden en zijn groepen deelnemers gericht geïnformeerd over voor de hen belangrijke onderwerpen. Ook in de Huisarts & Pensioen is veel aandacht besteed aan de nieuwe regeling. Dit alles gebeurde in nauwe samenspraak met de Beroepspensioenvereniging (BPV).

Voor de communicatie over de nieuwe premie per 2022 is een aanvullend communicatieplan opgesteld. De reden hiervoor was vooral het wijzigen van de premiesystematiek, waardoor een groep deelnemers (fors) meer premie ging betalen. We hebben deelnemers hierover zo snel mogelijk geïnformeerd via een doelgroepspecifieke brief, informatie op de website, de Huisarts & Pensioen, een indicatieve rekentool op de website en webinars in juni en december. Hierbij hebben de financieel

Op 20 december 2021 is de administratie van PGGM gesloten en zijn alle bestanden overgedragen aan APS, waarmee aan de dienstverlening door PGGM een einde is gekomen. Met ingang van 1 januari 2022 is APS de nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie van SPH. De banden met PGGM zijn echter niet helemaal verbroken, omdat PGGM een deel van het actuariel advies, met name ten aanzien van ALM-studies en haalbaarheidstoetsen, nog uitvoert.

planners een belangrijke rol gespeeld. Zij kennen de deelnemers als geen ander en kunnen de vertaalslag naar het individuele perspectief maken. Ook werd in december een e-learning beschikbaar gesteld, waarin bestuurders van SPH en de BPV op laagdrempelige wijze inzicht geven in hoe pensioen in het algemeen en het SPH-pensioen in het bijzonder georganiseerd is.

Transitie van de pensioenadministratie

Vanaf 2022 verzorgt Achmea Pensioenservices (APS) de pensioenuitvoering. Dit heeft ook gevolgen voor de communicatie met deelnemers en gepensioneerden. APS heeft een standaardbrievenset die vanaf 2022 gebruikt wordt en het nieuwe RAP-platform biedt SPH meer mogelijkheden om digitaal te communiceren. In 2021 zijn voorbereidingen getroffen om de transitie zo soepel mogelijk te laten verlopen. Er is intensief samengewerkt met APS om de communicatie rondom de transitie op niveau te houden. Uitgangspunt daarbij was dat deelnemers zo weinig mogelijk van de transitie zouden merken. Ook is de basis gelegd voor de verdere inrichting van de (digitale) dienstverlening. Begin 2022 hebben we deelnemers hierover geïnformeerd.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Deelnemers zoeken in toenemende mate contact met SPH over de duurzaamheid van beleggingen. Omdat we het belangrijk vinden om de visie van de deelnemer zo veel mogelijk mee te nemen in de beleggingskeuzes die we maken, heeft het bestuur besloten om de dialoog met de deelnemer structureel in te richten. Zo is onder meer besloten om periodiek rondetafelsessies te organiseren. In deze sessies gaan bestuurders van SPH en de BPV in gesprek met deelnemers om inzicht te krijgen in de wensen en eventuele zorgen die er leven. De eerste (digitale) rondetafelsessie vond plaats in november 2021. Deze sessies krijgen in 2022 een vervolg.

5.5 Financiële planning

De CFP-gecertificeerde financieel planners van SPH helpen onze deelnemers bij het krijgen van integraal inzicht in hun financiële toekomst. In 2021 zijn er 115 persoonlijke financiële planningsgesprekken gevoerd. Naast de reguliere planningsgesprekken hebben de financieel planners voor circa 100 huisartsen vergelijkende berekeningen opgesteld over de keuze tussen pensioeningang per 1 december 2021 (in de oude regeling, met conversie) of daarna (in de nieuwe regeling, met hoog-laagpensioen).

De financieel planners verzorgden in 2021 26 presentaties voor deelnemers die richting hun pensioen gaan en voor startende huisartsen (op de diverse huisartsenopleidingen), vooral gericht op uitleg over de nieuwe pensioenregeling, en presenteerden zij het webinar Binnenkort met pensioen? in juni 2021. De presentaties en gesprekken vonden zowel fysiek als digitaal plaats.

6. Financiële positie

6. Financiële positie

Dekkingsgraad

Een veelgebruikte indicator voor de 'gezondheid' van een pensioenfonds is de dekkingsgraad. Dit is de verhouding tussen het aanwezige pensioenvermogen en de waarde van de pensioenverplichtingen. De dekkingsgraad steeg van 130,8% eind 2020 naar 139,8% eind 2021. Bij de berekening van deze dekkingsgraad is uitgegaan van het deelnemersbestand eind 2021 en is rekening gehouden met de toeslagverlening van 3,07% per 1 januari 2022. In onderstaande figuur staan de belangrijkste wijzigingen in de dekkingsgraad in 2021.

Rentebewegingen

De waardering van de pensioenverplichtingen is gevoelig voor rentebewegingen. De stijging van de marktrente eind 2021 ten opzichte van de marktrente eind 2020 en de daaruit volgende daling van de voorziening pensioenverplichtingen (VPV) heeft een positief effect op de dekkingsgraad gehad van ongeveer 7,8 procentpunt (2020: daling 12,8 procentpunt).

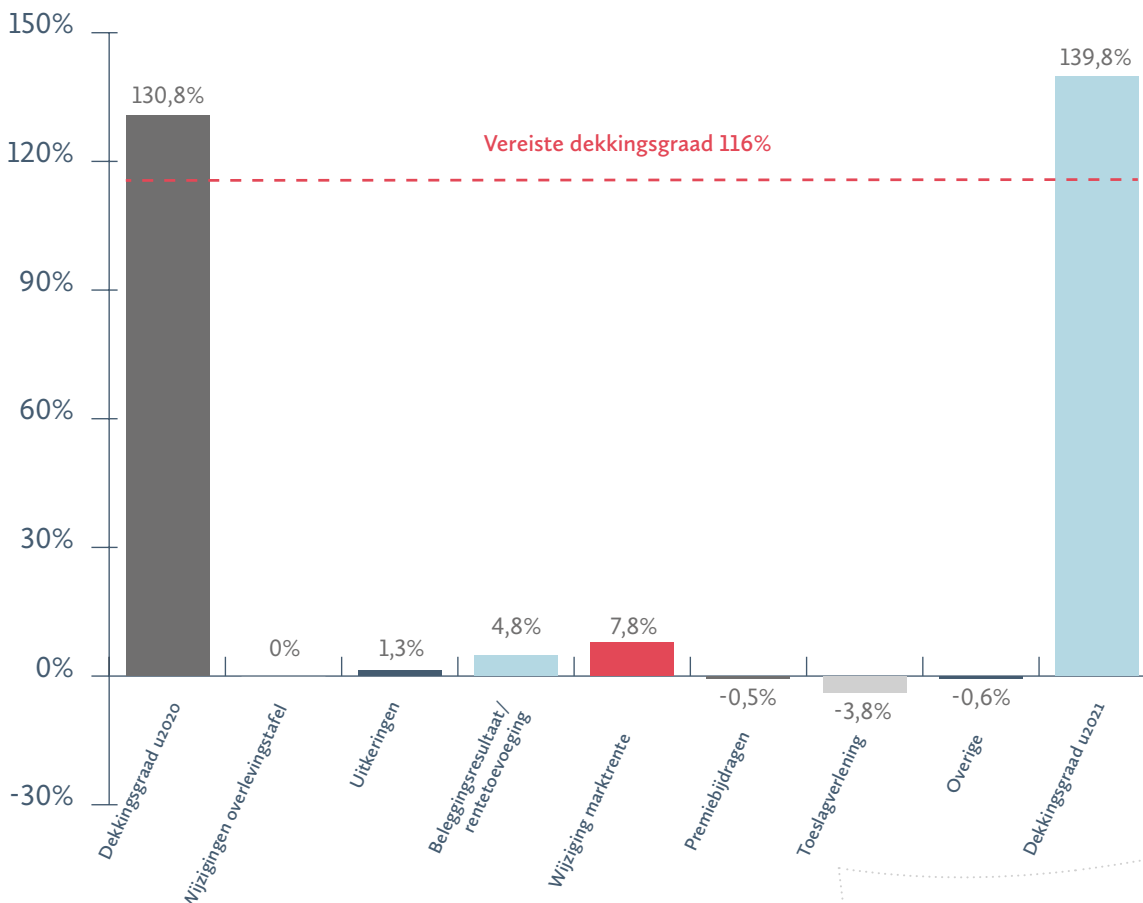
Solvabiliteit

De vereiste dekkingsgraad die voortvloeit uit de solvabiliteitsvoorschriften volgens de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) en het Financieel toetsingskader (FTK) bedraagt 116,0% (2020: 115,2%). De beleidsdekkingsgraad ultimo 2021 (het voortschrijdend gemiddelde van de gerapporteerde DNB-dekkingsgraden van de afgelopen twaalf maanden) bedraagt 137,5%. Daarmee is sprake van een toereikende solvabiliteit.

Huidige versus reële dekkingsgraad

De wettelijk voorgeschreven waarde van de reële dekkingsgraad is de verhouding tussen de huidige beleidsdekkingsgraad enerzijds en de beleidsdekkingsgraad waarbij volledig toekomstbestendig met prijsinflatie geïndexeerd kan worden anderzijds. De reële dekkingsgraad is in 2021 113,1% (2020: 106,6%).

Figuur 8 - Ontwikkeling dekkingsgraad 2021

Figuur 9 - Samenvatting financiële positie fonds en ontwikkelingen

<i>(in mln. €)</i>	<i>Pensioenvermogen</i>	<i>Pensioenverplichtingen</i>	<i>Dekkingsgraad (in %)</i>
Stand per 1 januari 2021	12.265	9.377	130,8
Premiebijdragen	223	209	-0,5
Uitkeringen	-368	-372	1,3
Toeslagverlening		277	-3,8
Wijziging marktrente		-526	7,8
Beleggingsresultaten / rentetoevoeging	378	-50	4,8
Wijziging overlevingstafel		-	-
Overige	-14	12	-0,6
Stand per 31 december 2021	12.484	8.927	139,8

Toelichting

In de kolom 'Pensioenvermogen' staat de bruto premie. In de kolom 'Pensioenverplichtingen' is sprake van de actuarieel benodigde premie op basis van de DNB-rentetermijnstructuur (conform kostendekkende premie) voor toevoeging aan de VPV. Dat is de waarde van de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen die het fonds heeft aan deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. De premiedekkingsgraad (104,0%) is lager dan de dekkingsgraad primo 2021 (130,8%). De premiebijdragen resulteren daardoor in een verlaging van de dekkingsgraad.

Onder 'Uitkeringen' is de afname van de VPV door het uitkeren van ingegane pensioenen opgenomen. Omdat de aanvangsdekkingsgraad hoger is dan 100% valt ook een deel in het eigen vermogen vrij. Daardoor neemt de dekkingsgraad met 1,3 procentpunt toe.

De waarde van de pensioenverplichtingen verandert door veranderingen in de marktrente. Door de stijging van de marktrente daalde de VPV in 2021 met € 526 miljoen.

Onder de post 'Overige' vallen onder meer de mutatie van de dekkingsgraad op basis van de volgende technische wijzigingen:

- vrijgevallen excassokosten over de uitkeringen;
- saldo inkomende en uitgaande waardeoverdrachten;
- wijziging overige actuariële grondslagen; en
- een correctie voor het weglaten van alle kruiseffecten tussen de verschillende oorzaken.

In hoofdstuk 6.3 'Actuariële analyse' worden de verschillende onderdelen verder toegelicht.

6.1. Voorziening pensioenverplichtingen (VPV)

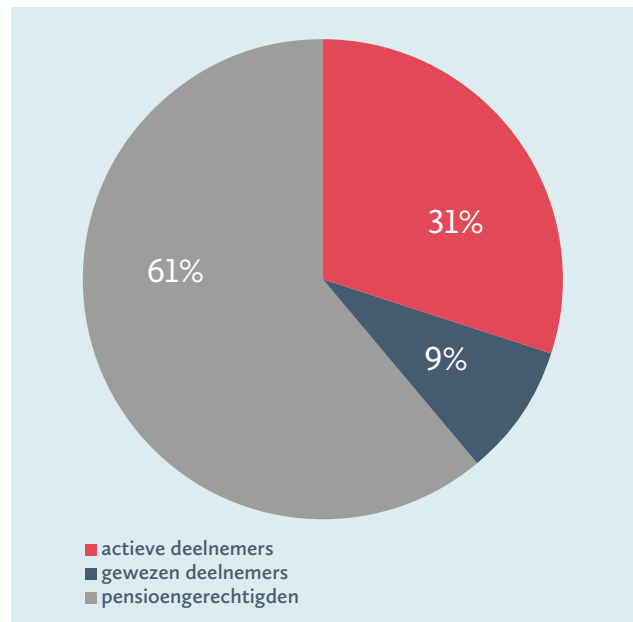
De VPV is de waarde van de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen die het fonds heeft aan deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. De VPV daalde in 2021 met 4,8% naar € 8,9 miljard.

Bij de bepaling van de VPV wordt uitgegaan van de marktrente. Deze is gebaseerd op de voorgeschreven rentetermijnstructuur. Daarbij wordt de looptijd van een verplichting afgezet tegen de geldende rente voor die termijn.

Naast de VPV worden reserves aangehouden. Het gaat om een solvabiliteitsreserve om fluctuaties in beurswaarde en marktrente op te vangen en om een bestemmingsreserve voor onder meer financiering van toekomstige pensioenverhogingen. Voor de vaststelling van de solvabiliteitsreserve worden de regels van het FTK gevolgd. De bestemmingsreserve is de uitkomst van de financiële ontwikkelingen van het fonds. Deze komt tot uiting in het eigen vermogen en de voorgeschreven solvabiliteitsreserve.

In figuur 10 is de verdeling van de VPV naar deelnemersgroepen eind 2021 weergegeven. Bij de verdeling van de VPV naar deelnemersgroep ultimo 2021 is sprake van een kleine verschuiving van actieve deelnemers naar gepensioneerden. Het percentage deelnemers nam met 3 procentpunt af ten gunste van het percentage pensioengerechtigden. Dit wordt

Figuur 10 - Opbouw VPV naar deelnemersgroep ultimo 2021

onder andere veroorzaakt doordat veel deelnemers ervoor hebben gekozen om per 1 december 2021 vervroegd met pensioen te gaan om zo nog gebruik te kunnen maken van de oude conversieregeling.

6.2. Toeslagbeleid

De pensioenregeling tot en met 2021 kent een toeslagbeleid met een voorwaardelijke toeslagverlening. Vanaf 2015 is de toeslagverlening gebonden aan het fiscale kader, dat ook wel bekend is als het Witteveenkader. Dit kader en vooral de fiscale aanwijzing geven een randvoorwaarde voor de hoogte van de jaarlijkse toeslagverlening. De ambitie voor de toeslagverlening in de regeling tot en met 2021 is om jaarlijks de loonontwikkeling plus 2,25% aan indexatie toe te kennen.

In 2020 is besloten de toeslagverlening met ingang van 1 januari 2022 te wijzigen. De aanleiding daarvoor is de constatering dat de huidige toeslagambitie niet meer realistisch is. Een toeslagperspectief dat beter past bij de

gewijzigde marktomstandigheden is daarom gewenst. In het gewijzigde beleid wordt het toeslagperspectief gerelateerd aan de ontwikkelingen op de financiële markten. Toeslagverlening zal plaatsvinden op basis van de wettelijke systematiek van toekomstbestendig indexeren (TBI). Het blijft mogelijk bij eventuele financiële meevallers meer toeslag toe te kennen. De toeslag is maximaal de loonontwikkeling plus 2,25% per jaar.

Daarnaast kent SPH zogeheten backservicepensioenen over de periode vóór 1 januari 1967. De toeslag voor deze backservicepensioenen is maximaal de loonontwikkeling. Deze pensioenen zijn per 1 januari 2022 verhoogd met 2,94%.

Figuur 11 - Ontwikkeling van het backservicepensioen per 1 januari

(in %)	2022	2021	2020	2019	2018
Wijziging aanpassings- / toeslagcoëfficiënt backservicepensioen	2,94	1,41	2	1,95	1,6

6.3 Actuariële analyse

De VPV neemt een centrale plaats in het financiële beleid van een pensioenfonds in. Om de VPV te berekenen, maken we gebruik van actuariële grondslagen. Dit zijn vaak veronderstellingen van de verwachte ontwikkelingen in de

bouwstenen van de VPV. De werkelijke realisatie tijdens een boekjaar leidt in de regel tot verschillen ten opzichte van de gehanteerde grondslagen. Via een actuariële analyse wordt gekeken waar de verschillen precies zitten.

Figuur 12 - Actuariële analyse resultaat

(in mln. €)	2021	2020
Premieresultaat		
Feitelijke premie	223	200
Kostenopslag premie	-2	-4
Pensioenopbouw	-209	-165
Totaal premieresultaat	12	31
Intrestresultaat		
Belegingsresultaten risico pensioenfonds	378	652
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	50	28
Wijziging marktrente	526	-894
Totaal intrestresultaat	954	-214
Toeslagverlening	-277	-136
Overig resultaat		
Resultaat op waardeoverdrachten	0	-1
Resultaat op kanssystemen (technisch resultaat)	-5	4
Resultaat op kosten	-2	-
Resultaat op arbeidsongeschiktheidspensioen	1	-1
Resultaat op conversie, vervroeging en uitstel	1	4
Resultaat op uitkeringen	3	-2
Wijziging overlevingstafel	-	100
Wijziging overige actuariële grondslagen	-18	-34
Totaal overig resultaat	-20	70
Totaal resultaat	669	-249

Toelichting

Het resultaat op premiebetaling ontstaat door het verschil tussen de feitelijk betaalde premie en de actuariële benodigde premie op basis van de DNB-rentetermijnstructuur voor toevoeging aan de VPV en de kostenopslag. Hiermee wordt er inzicht gegeven in wat feitelijk bij het pensioenfonds binnen komt en wat daadwerkelijk benodigd is voor toevoeging aan de VPV. Het premieresultaat wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Het resultaat op premie is in 2021 verlaagd doordat de actuariële premie sterker is gestegen dan de feitelijke premie. De feitelijke premie is met name gestegen door de toetreding van de huisartsten in opleiding. De actuariële premie is daarnaast met name gestegen als gevolg van een daling van de gehanteerde rekenrente (rente primo 2021 versus rente primo 2020).

De premiedekkingsgraad geeft aan in hoeverre de ontvangen pensioenpremie in een jaar voldoende is om de nieuwe pensioenaanspraken te kunnen financieren in dat jaar. De premiedekkingsgraad voor SPH is gelijk aan de feitelijk betaalde premie (exclusief de benodigde administratiekosten) gedeeld door de actuariële benodigde premie (inclusief kostenopslag voor toekomstige uitvoeringskosten). De premiedekkingsgraad ultimo 2021 bedraagt 104% (ultimo 2020: 120%).

De toets of de feitelijke premie kostendekkend is, vindt plaats op basis van de gedempte kostendekkende premie. Hierbij wordt door SPH gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de premie te dempen op basis van een voortschrijdend gemiddelde van de rente over een periode van 10 jaar.

Het fonds kent een toeslagambitie van 2,25% bovenop de loonontwikkeling. Als bij de berekening van het actuariële benodigde bedrag ook daarmee rekening wordt gehouden, dan bedraagt de premiedekkingsgraad 51%.

Twee factoren zijn van grote invloed op het *intrestresultaat*.

- *De beleggingsrendementen.*

In 2021 is een positief beleggingsresultaat behaald. De rendementen zijn lager dan in 2020.

- *De marktrente.*

In 2021 is sprake van een positief resultaat door een stijging van de rentecurve. In 2020 was sprake van een negatief resultaat door een gedaalde rentecurve.

De *toeslagverlening* is een belangrijk onderdeel van de pensioenregeling. De voorwaardelijke toeslagverlening is niet direct afgeleid van het beleggingsresultaat in een jaar, maar wordt gefinancierd vanuit de bestemmingsreserve. Deze voorwaardelijke toeslagverlening is dus afhankelijk van de financiële positie van het fonds.

Onder 'Toeslagverlening' in figuur 12 wordt de toevoeging aan de VPV op grond van toegekende toeslagen getoond. Per 1 januari 2022 is de verhoging van de meeste pensioenaanspraken 3,07% (per 1 januari 2021: 1,41%). Daarnaast gelden voor specifieke pensioenaanspraken afwijkende percentages:

- Het tijdelijk aanvullend partnerpensioen dat is ingegaan, wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met 2,00%, tot een maximum van het gezamenlijke bedrag van 8/7 keer de nominale ANW-uitkering op 1 juli van het voorafgaande kalenderjaar verhoogd met de vakantie-uitkering.
- Het extra aanvullend wezenpensioen dat is ingegaan, wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met 2,00% tot respectievelijk een maximum van 50% voor een wees en 100% voor een volle wees van het gezamenlijke bedrag van 8/7 keer de nominale ANW-uitkering op 1 juli van het voorafgaande kalenderjaar verhoogd met de vakantie-uitkering.
- Het arbeidsongeschiktheidspensioen kent een gegarandeerde toeslag van 2,00%.
- Aanspraken en rechten uit waardeoverdracht kennen een gegarandeerde toeslag van 3,75% of 2,25%. Bij de bepaling van de VPV wordt hiermee rekening gehouden.

Het *overig resultaat* bestaat uit een groot aantal kleinere resultaatposten. In 2021 wordt dit resultaat met name veroorzaakt door het resultaat op wijziging overige actuariële grondslagen. Bij het grondslagenonderzoek 2022, uitgevoerd in 2021, is de opslag voor toekomstige uitvoeringskosten onderzocht. In de bestuursvergadering van 25 november 2021 heeft het bestuur besloten om de opslag voor toekomstige uitvoeringskosten ultimo 2021 te verhogen van 2,6% naar 2,8%. Deze verhoging van de opslag heeft geresulteerd in een verhoging van de VPV met € 18,3 miljoen.

Het resultaat op kanssystemen (technisch resultaat) is in 2021 negatief, terwijl het in 2020 positief was. Onder het technisch resultaat wordt onder andere het resultaat op overlevingskansen verstaan. Bij SPH zien we jaar op jaar een wisselend resultaat op overlevingskansen, waarbij winst en verlies elkaar geregeld afwisselen. Door de geringe aantallen gaat de wet van de grote aantallen niet op. Dit heeft fluctuaties in het resultaat tot gevolg.

Het resultaat 'wijziging overlevingstafel' is in 2021 niet van toepassing, aangezien de overlevingsgrondslagen in 2021 niet zijn gewijzigd. Als gevolg van een verschil tussen de gehanteerde grondslagen (overlevingstafels en rekenrente) bij de reglementair vastgelegde flexibiliseringsfactoren en de factoren op basis van de grondslagen die gehanteerd worden bij de bepaling van de VPV, ontstond in 2020 een resultaat op conversie, vroeging en uitstel. Voor verwachte toekomstige winsten en verliezen werd tot eind 2020 een voorziening aangehouden. De vrijval van die voorziening leverde een positief resultaat op.

6.4. Premieovername bij arbeidsongeschiktheid

De pensioenregeling kent premieovername bij arbeidsongeschiktheid. Als een deelnemer arbeidsongeschikt is voor het beroep van huisarts, neemt het fonds de premiebetaling tijdens de arbeidsongeschiktheid geheel of gedeeltelijk over. De pensioenopbouw voor de deelnemer wordt daarmee voortgezet.

Eind 2021 is bij 296 deelnemers (2020: 301) sprake van arbeidsongeschiktheid waarbij de premiebetaling gedeeltelijk of geheel is overgenomen. De daarmee gepaard gaande lasten voor premieovername waren in 2021 €4,2 miljoen (2020: €4,1 miljoen).

Figuur 13 - Premieovername bij arbeidsongeschiktheid

<i>Premieovername voor pensioenopbouw van arbeidsongeschikten</i>	2021	2020
5 - 20 %	36	35
21 - 40 %	84	82
41 - 60 %	65	61
61 - 80 %	40	38
81 - 100 %	71	85
Totaal aantal deelnemers met premie-overname	296	301

7. Beleggingen

7. Beleggingen

7.1. Beleggingen algemeen

Op portefeuilleniveau is in 2021 een totaalrendement gerealiseerd van 3,3%. SPH behaalde daarmee een resultaat dat in overeenstemming is met het gekozen risicoprofiel. Binnen de returnportefeuille zijn hoge rendementen geboekt (15,8%). Het totaal belegd vermogen oversteeg de €12 mrd. Door de per saldo gestegen rente daalden de pensioenverplichtingen waardoor de dekkingsraad verbeterde.

De rapportage in de kerncijfers over de dekkingsgraden is op basis van de door DNB gedefinieerde methode. In onderstaand hoofdstuk wordt echter gerapporteerd over de economische dekkingsgraad in plaats van over de DNB dekkingsgraad. De reden is dat in de portefeuille een dekkingsgraad wordt gehanteerd die is gebaseerd op de marktrente, omdat dit de rentecurve is waarop gestuurd kan worden.

Strategisch beleggingsbeleid

Voor het fonds is beleggen een middel om onze doelen zo goed mogelijk te halen. Onze beleggingsovertuigingen staan op onze website: <https://www.huisartsenpensioen.nl/onze-beleggingen/beleggingsbeleid>. De risicobereidheid vormt - naast de doelstelling van het fonds - een belangrijke basis voor de balanssturing en het beleggingsbeleid. Enerzijds hebben

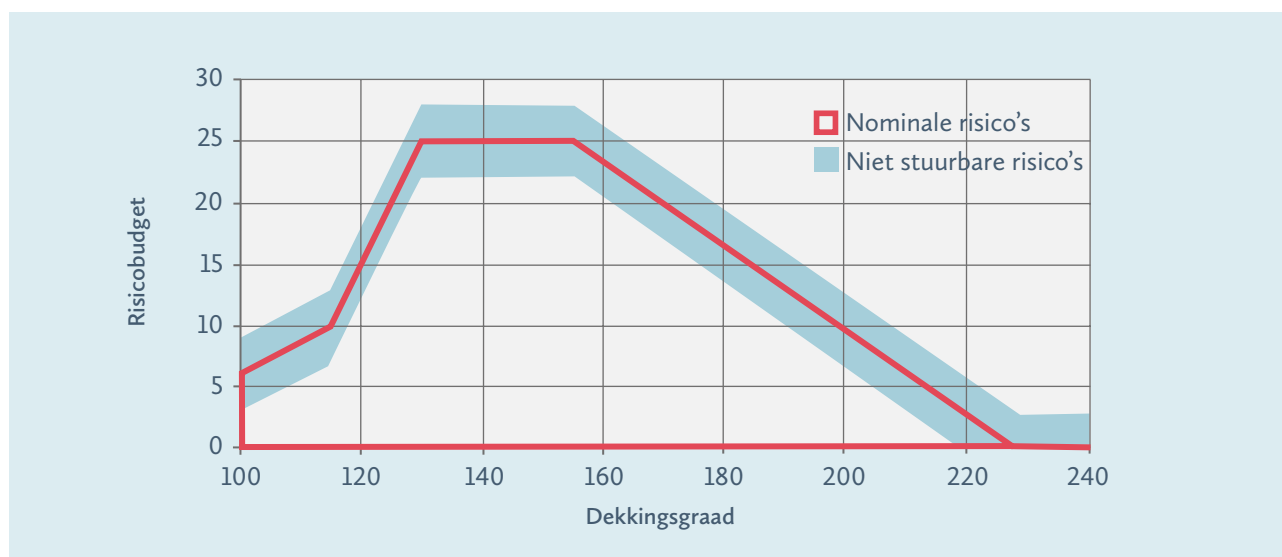
beleggingen een lange horizon nodig om een goed rendement te kunnen realiseren. Anderzijds kunnen de beleggingen op korte termijn stevig schommelen, wat de langetermijnambitie kan raken.

Drie uitgangspunten

Om zo goed mogelijk keuzes te maken hebben we strategisch beleid ontwikkeld dat stoelt op de volgende drie uitgangspunten.

1. We leggen moeilijke keuzes in ons beleggingsbeleid vooraf vast. Door moeilijke keuzes vooraf te maken en vast te leggen en hieraan vast te houden in moeilijke omstandigheden, worden bewezen valkuilen uit de gedragseconomie voorkomen.
2. We sturen op het voorkomen van (grote) kortingen. Een korting heeft verstrekkende gevolgen. Naast financiële zorgen bij deelnemers kan ook het draagvlak voor het fonds onder druk komen te staan. Het bestuur houdt daarom rekening met een plausibel stress-scenario (het stuurscenario) en neemt bij een dalende dekkingsgraad automatisch minder risico.
3. We nemen voor onze deelnemers niet meer, maar ook niet minder risico dan nodig is voor het behalen van de (reële)

Figuur 14 - Risicoprofiel SPH op basis van dekkingsgraad

ambitie. Er is een scenario denkbaar waarbij de dekkinggraad zo hoog is dat we de pensioenen naar verwachting volgens de toeslagambitie kunnen waarmaken. Dan is het zinvol om beleggingsrisico's geleidelijk af te bouwen.

Raamwerk balansbeheer

We hebben deze drie uitgangspunten uitgewerkt in een duidelijk beleid voor balansbeheer. Met dat raamwerk willen we bereiken dat op elk moment, afhankelijk van de hoogte van de dekkinggraad, bewust meer of minder risico wordt genomen met het belegd vermogen. Concreet betekent dit dat vooraf is vastgesteld hoeveel risicobudget we willen en kunnen inzetten bij welke dekkinggraad. Het te nemen risico is uitgedrukt in het aantal dekkinggraadpunten dat we kunnen verliezen in een streng maar aannemelijk stress-scenario. We vertalen dit

risicobudget vervolgens naar een combinatie van strategische assetallocatie en renteafdekking.

De jaarlijkse herijking van de scenarioset heeft in 2021 geen aanpassing van het raamwerk balansbeheer of wijzigingen van strategische doelwelingen tot gevolg gehad.

Strategische assetallocatie-matrix

Op basis van de drie uitgangspunten van het raamwerk balansbeheer is een strategische assetallocatie-matrix vastgesteld. Deze matrix geeft per dekkinggraad aan welke doelallocaties de beleggingscategorieën kennen. De doelgewichten zijn gebaseerd op het gegeven risicobudget bij een bijbehorende dekkinggraad. De verkorte strategische verdeling van beleggingen is weergegeven in figuur 15.

Figuur 15 - Verdeling beleggingen ultimo 2021 en de strategische doelgewichten eind 2021

Economische dekkinggraad	Risicobudget	Rendementsportefeuille	Liquide zakelijke waarden	Liquide krediet	Illiquide zakelijke waarden	Illiquide krediet	Matching portefeuille	Renteafdekking (nominale verplichtingen)	Renteafdekking (reële verplichtingen)
115%	10%	41,00%	15,9%	11,40%	7,70%	6,00%	59,00%	79%	0%
130%	25%	68,00%	26,30%	18,90%	12,80%	10,00%	32,00%	63%	0%
155%	25%	57,00%	22,10%	15,90%	10,70%	8,40%	43,00%	83%	0%
210%	10%	14,70%	5,70%	4,10%	2,80%	2,10%	85,30%	88%	100%

Toelichting

De doelgewichten van de portefeuille voor dekkinggraden tussen de genoemde dekkinggraden uit de tabel zijn te interpoleren.

In figuur 16 staan de gewichten van de beleggingsportefeuille in 2021 in euro's en in percentages. Daarnaast is het strategische doelgewicht per eind 2021 inclusief bandbreedtes opgenomen.

Figuur 16 - Gewichten beleggingsportefeuille en strategisch doelgewicht

Beleggingscategorie	Beleggingsportefeuille		Strategische doelallocatie		Beleggingsportefeuille*	
	2021	2020	Strategische gewichten	Bandbreedtes	2021 (x € 1 mln.)	2020 (x € 1 mln.)
Economische dekkingsgraad	136,60%	126,00%	136,60%	-		
Risicobudget	25,00%	21,70%	25,00%	2,00%		
Renteafdekking van de verplichtingen	67,50%	67,90%	68,00%	5,00%		
Renteafdekkingsportefeuille	36,10%	43,70%	38,50%	2,00%	4.508,40	5.349,40
Rendementsportefeuille	64,10%	56,30%	65,10%	2,00%	7.965,80	6.882,90
Liquide zakelijke waarden	24,80%	24,30%	25,20%	2,50%	3.098,49	2.966,90
Liquide krediet	17,40%	14,40%	18,20%	1,50%	2.169,21	1.758,6
Illiquide zakelijke waarden	12,60%	9,90%	12,30%	-	1.567,74	1.210,00
Illiquide krediet	8,90%	7,30%	9,60%		1.105,38	888,9
Liquide middelen	0,40%	0,3%	0,00%	2,50%	49,7	3,3
Valuta-afdekking	-0,20%	0,50%	0,00%	-	-24,7	55,2
Totaal	100,00%	100,00%	100,00%	-	12.474,20	12.232,30

* De tabel volgt de indeling van de strategische benchmark van het fonds, waarbij door de bijbehorende vorderingen, schulden en kasposities heen wordt gekeken. Hierdoor sluiten bedragen uit deze tabel niet aan op de balans in de jaarrekening, waar een rubricering volgens de richtlijnen voor de Jaarverslaggeving wordt toegepast. En door afronding zijn niet alle bedragen exact bij elkaar op te tellen.

Toelichting

In de laatste maanden van 2021 was sprake van een grotere beweeglijkheid van de waarde van verschillende beleggingscategorieën veroorzaakt door de mogelijke effecten van de omikronvariant bij de Covid-pandemie en de aankondiging door de Europese Centrale Bank van afbouw van de opkoopprogramma's van staatsobligaties. Hierdoor wijkt de feitelijke allocatie licht af van de strategische doelallocatie. Hoewel de bandbreedtes op onderdelen zijn overschreden, heeft eind december beleidsmatig geen herbalancering plaatsgevonden. Dit houdt verband met de lage liquiditeit op het jaareinde en de aanpassing van de verplichtingen voor nieuwe grondslagen en toeslagen. In de maandelijkse herbalancering in de rest van het kalenderjaar wordt de feitelijke portefeuille wel bijgestuurd naar de strategische doelallocatie, als de feitelijke allocatie buiten de bandbreedtes valt.

Beleggingsresultaat

De beleggingsportefeuille wordt passief ingevuld, waardoor de beleggingsresultaten vergelijkbaar zijn met de resultaten van de benchmarks. In 2021 behaalde de portefeuille

een totaalrendement van 3,6%. Het rendement van de renteaftdekking was -9,5%. De rendementsportefeuille behaalde een rendement van 15,8%. Onderliggend is het rendement vooral behaald binnen zakelijke waarden.

Figuur 17 - Rendement per beleggingscategorie afgezet tegen de vastgestelde benchmark (in %)

Beleggingscategorie	Portefeuilles	SPH	Benchmark*	Rendementsverschil*
Matching		-9,5	-9,5	0
Rente-afdekkingsportefeuille**	Black Rock: Staatsobligaties + rente swaps	-9,5	-9,5	0
Rendementsportefeuille		15,8	14,8	1
Liquide zakelijke waarden	Aandelen Wereld	35,8	35,2	0,6
	Aandelen Opkomende markten	3,1	3,5	-0,4
	Aandelen Small cap	24,5	24,2	0,3
Liquide krediet	Investment Grade (corporates)	2,8	2,7	0,1
	Opkomende markten	-1,9	-1,9	0
	High Yield	11,2	11,2	0
Illiquide zakelijke waarden	Infrastructuur	18,9	4,9	14
	Private Equity	12,3	5,2	7,1
	Direct Vastgoed	22	20,8	1,2
	Impactbeleggingen / Zorgvastgoed	5,5	4,7	0,8
	Hedgefonds	0,7	0,7	0
Illiquide krediet	Hypotheke	2,4	2,2	0,2
Liquide middelen	Cash	-		
Totaal beleggingsportefeuille (exclusief valuta-afdekking)		5,4	4,6	0,8
Totaal beleggingsportefeuille (inclusief valuta-afdekking)		3,6	2,9	0,7

* Niet alle benchmarks zijn tijdig beschikbaar. Benchmarks van illiquide categorieën, zoals Vastgoed en Hypotheken, worden pas bepaald na oplevering van deze tabel. De benchmark voor Infrastructuur is gebaseerd op de driejaars gemiddelde inflatie + 3% en is daarmee een langetermijnbenadering van het rendement van de categorie.

** Op de rente-afdekkingsportefeuille en de valuta-afdekking is de benchmark gelijkgesteld aan het portefeuillerendement omdat er geen rendementsdoelstelling is.

Beleggingsbeleid pensioenregeling vanaf 2022

Met de nieuwe pensioenregeling vanaf 2022 verandert de huidige uitkeringsregeling in een premiereregeling. Voor de premiereregeling is een strategisch beleggingsbeleid ontwikkeld voor de opbouwfase van het pensioenkapitaal. Het strategisch beleggingsbeleid van het raamwerk balansbeheer blijft gehandhaafd voor het uitkeringscollectief¹ voor deelnemers die vanuit de opbouwfase naar de stabiele uitkeringsfase gaan en wordt gesloten voor nieuwe opbouw. De ontwikkeling van het beleggingsbeleid is in 2021 samen met het beleid voor het uitkeringscollectief ontwikkeld en per 2022 operationeel.

Vereist eigen vermogen (VEV)

Het vereist eigen vermogen (VEV) is gestegen van 15,2% per eind 2020 naar 16,0% per eind 2021.

Haalbaarheidstoets

Jaarlijks voeren we de wettelijk verplichte haalbaarheidstoets uit. De wetgever heeft voorgeschreven hoe deze moet worden uitgevoerd. Zo moet er gerekend worden met een voorgeschreven, uniforme scenario'set van DNB over een horizon van 60 jaar. Met de haalbaarheidstoets monitoren we of het

verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in het slechtweersscenario (zoals voorgeschreven in de Wet verplichte beroepspensioenregeling) in lijn zijn met de door het fonds zelfgekozen ondergrenzen. Het pensioenresultaat wordt in de haalbaarheidstoets gemeten ten opzichte van de prijsinflatie en is een gemiddelde van het pensioenresultaat van alle cohorten, gewogen naar het aantal deelnemers per cohort.

Voor de haalbaarheidstoets 2021 is het fonds gezakt. Gezien de termijn waarop de nieuwe pensioenregeling van kracht is, is geconcludeerd dat het niet opportuun is de regeling en de risicohouding nog aan te passen in 2021. Het bestuur heeft hierover overleg gevoerd met de beroepspensioenvereniging BPV (VvA) en verantwoording afgelegd aan het verantwoordingsorgaan, zoals op grond van het besluit FTK wettelijk verplicht is.

In het najaar van 2021 is een nieuwe aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd met het oog op de nieuwe pensioenregeling. Het bestuur heeft besloten de grenzen van de risicohouding dusdanig aan te passen dat SPH weer voldoet aan de haalbaarheidstoets.

¹ Naamgeving van de huidige uitkeringsregeling zal veranderen naar stabiel uitkeringscollectief.

7.2. Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

Zorg voor later

Het fonds ziet MVB als een logisch onderdeel van zijn kerntaak 'zorg voor later'. Het zorgen voor goede pensioenen gaat hand in hand met het leveren van een maatschappelijke bijdrage. Door bij onze beleggingskeuzes rekening te houden met milieu-, sociale en bestuurlijke aspecten dragen we bij aan een goed leefklimaat en een duurzame wereld. We leggen daarbij de focus op gezondheid en klimaat. Deze thema's passen bij onze deelnemers en kerntaak. We passen het MVB-beleid toe met beschikbare en toepasbare oplossingen.

Naast de thema's gezondheid en klimaat vormen de principes van de UN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights belangrijke uitgangspunten voor het MVB-beleid. Deze raamwerken zijn onder meer gerelateerd aan de thema's mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie en vinden hun oorsprong in internationaal breed geaccepteerde verdragen zoals de Universele Verklaring inzake de Rechten van de Mens en de conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie.

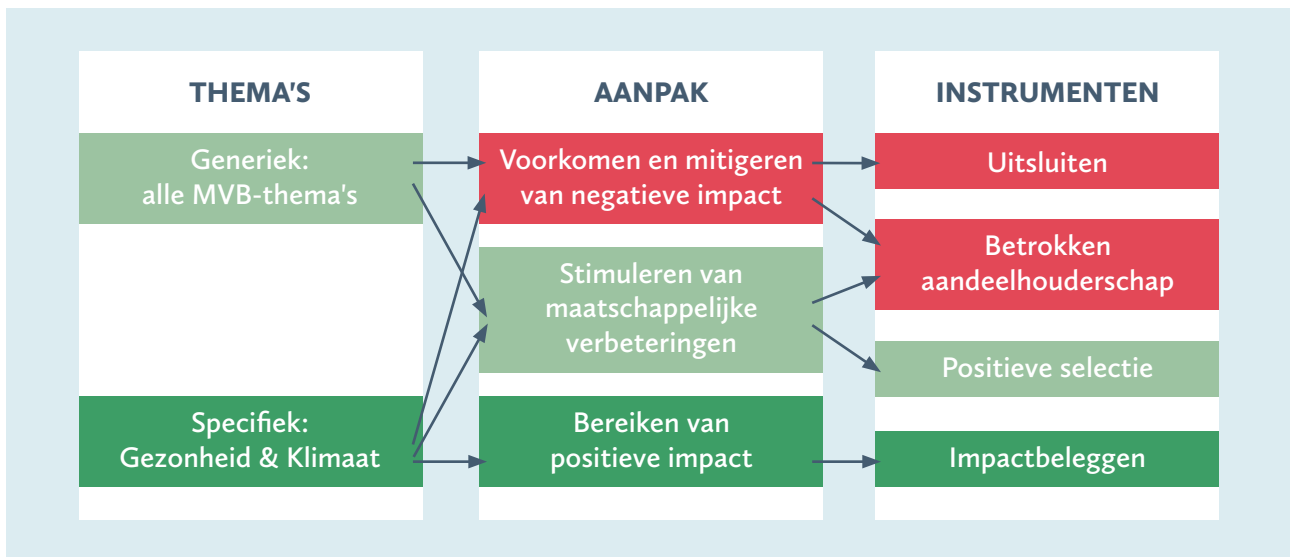
In 2021 is een nieuw MVB-beleid vastgesteld. Kern van het MVB-beleid is de ESG Due Diligence (gepaste zorgvuldigheid) zoals bedoeld in het IMVB-convenant. MVB heeft als doel om negatieve impact te voorkomen maar ook om een positieve impact te bereiken op de thema's die SPH belangrijk vindt. Onderstaand schema illustreert de inzet en samenhang van de MVB-instrumenten.

Halveren CO₂-uitstoot

De genoemde strategische beleidsuitgangspunten zijn vertaald naar ambities en doelstellingen. We committeren ons aan de afspraken uit het Parijsakkoord. Een belangrijke doelstelling is om de CO₂-uitstoot van onze portefeuille in 2030 te halveren ten opzicht van 2015, en dat we in 2050 een per saldo CO₂-neutrale beleggingsportefeuille hebben. Wij monitoren deze ontwikkeling scherp met de in 2021 ingerichte 'ESG-meter'. SPH is hard op weg om deze doelstelling te realiseren.

Verscherpt uitsluitingenbeleid

In de loop van 2021 hebben we het uitsluitingenbeleid aangescherpt voor bedrijven. De omzetgrens voor uitsluiting in geval

van kolenmijnbouw en teerzandwinning is omlaag gegaan van 50% naar 5%. Ook zijn schalieolie en -gas alsook Arctische olie en -gas toegevoegd als uitsluitingscriteria. Ook daarvoor geldt een omzetgrens van 5%. Deze uitsluitingen komen bovenop het bestaande uitsluitingenbeleid ten aanzien van tabak, controversiële- en consumentenwapens en structurele normschenders.

Het uitsluitingenbeleid voor landen is ook aangescherpt. We hanteren hiervoor nu normen op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen en anti-corruptie. SPH kiest ervoor om naleving van de principes te bepalen op basis van de daadwerkelijke prestaties en het gedrag van landen en sluit daarvoor aan bij de UN Sustainable Development Goals (SDG) alsook de normen van drie instituten: Freedom House, ITUC en Transparency International. Er wordt ook niet belegd in staatsondernemingen (>50% eigendom) van landen op de uitsluitingslijst.

Het verscherpte uitsluitingenbeleid is in 2021 direct doorgevoerd in de aandelenportefeuille. Voor de andere beleggingscategorieën zal het bestuursbesluit uit 2021 uitgevoerd worden bij de reguliere herbalanceringsmomenten. De reden voor deze keuze is dat dan kan worden aangesloten bij de reguliere herbalanceringsmomenten en zo de transactiekosten worden beheerst. Op onze website staat een overzicht van de uitgesloten bedrijven en landen.

Positieve impact

Na de succesvolle introductie van de best-in-class aanpak voor 'aandelen ontwikkelde markten', hebben we in 2021 deze opzet ook voor 'aandelen opkomende landen' geïmplementeerd. Alleen de 60% bestscorende bedrijven op het gebied van ESG hebben we in portefeuille gehouden, de overige 40% hebben we verkocht.

Het MVB-beleid bevat ook kaders voor acties die de komende

jaren uitgevoerd worden. Daarmee wordt in het beleid onder meer bedoeld op impactbeleggen gericht op het realiseren van een positieve bijdrage aan het kernthema gezondheid. Met zorgvastgoed hebben we al een impactbelegging. Zorgvastgoed combineert een goede risico-rendementverhouding met doelgericht en meetbaar bijdragen aan oplossingen op het gebied van gezondheidszorg in Nederland. In de toekomst wil SPH meer gaan doen met impactbeleggen.

Onderdeel van de totstandkoming van het beleid was ook de beoordeling van de ESG-risicobereidheid en de ESG-risico's. Onderdeel van deze beoordeling was het klimaatrisicoscenario. Deze beoordeling is toegevoegd aan de eigen risicobeoordeling (ERB).

Bij deze realisaties wordt nauw samengewerkt met Achmea IM als uitvoerder van het MVB-beleid. Achmea IM is net als wij ondertekenaar van de Principles for Responsible Investment (PRI), waarmee zij zich committeert aan het toepassen van ESG-integratie in de beleggingsprocessen en zich inzet voor de promotie ervan. Dit sluit aan bij de visie van het fonds ten aanzien van ESG.

Actief in gesprek

Achmea IM voert namens SPH een engagementprogramma uit. We hebben engagements gevoerd met bedrijven die de Global Compact-principes, de OESO-richtlijnen of de VN Guiding Principles on Business & Human Rights schenden. Per eind 2021 werden er namens het fonds met 108 unieke bedrijven 161 dialogen gevoerd met als doel het voorkomen en/of opheffen van schendingen van internationale normen. Gedurende het jaar is met 46 bedrijven een nieuwe dialoog op het gebied van schendingen geïnitieerd. Ook is met bedrijven gesproken over thema's zoals de impact van de klimaattransitie, waterrisico's, gezonde voeding en goede en beschikbare medicijnen. Op aandeelhoudersvergaderingen hebben we gebruik gemaakt van ons

stemrecht. In 2021 is op 7.204 aandeelhoudersvergaderingen op 74.396 agendapunten gestemd. Op 15% van de agendapunten is een stem tegen het management uitgebracht.

Transparantie over beleggen

Onze deelnemers hechten aan transparante communicatie over beleggen. Zij vinden veel informatie terug op de website: <https://www.huisartsenpensioen.nl/onze-beleggingen/maatschappelijk-verantwoord-beleggen>. Zo zijn er in 2021 meerdere communicatieberichten op de website geplaatst. Ook is aandacht besteed aan MVB in Huisarts & Pensioen, ons deelnemersmagazine. In de media zijn verschillende berichten geweest over SPH en de initiatieven op het gebied van MVB.

Naast de toegankelijke berichten is er ook verdiepende informatie te raadplegen. Ook in 2021 is elk half jaar een MVB Halfjaarverslag opgesteld waarin verantwoording wordt afgelegd over de inzet van de verschillende MVB-instrumenten (uitsluiten, engagement, stemmen en ESG-integratie). Daarnaast wordt elk kwartaal ook apart gerapporteerd over stemgedrag. In die rapportage staat in detail aangegeven hoe er namens het fonds is gestemd op aandeelhoudersvergaderingen. Verder publiceren we op onze website het MVB-beleid, het stembeleid, een actuele stemrapportage, een verslag verantwoord aandeelhouderschap, de uitsluitingslijsten voor landen en bedrijven en een overzicht van de portefeuille.

SPH is in 2021 ook een dialoog aangegaan met deelnemers. Er hebben in dat kader rondetafelgesprekken plaatsgevonden met deelnemers over MVB. Ook met de diverse fondsgremia zoals het verantwoordingsorgaan hebben gesprekken plaatsgevonden over onder meer de MVB-thema's. Dit is belangrijk want in ons MVB-beleid houden we zoveel mogelijk rekening met de wensen van onze deelnemers. Die wensen lopen soms behoorlijk uiteen. We wegen alle meningen zorgvuldig af bij de keuzes die we maken.

Integratie van duurzaamheid in het beleggingsproces

Het MVB-beleid is integraal onderdeel van het strategisch balansbeheer en beleggingsbeleid. In het strategische beleid zijn alle beleidsaspecten opgenomen die van invloed zijn op balansbeheer en beleggingen. In 2021 hebben wij een vervolgstap gezet op het gebied van ESG-integratie. Wij hebben een ESG-benchmark geïmplementeerd in de aandelenportefeuille opkomende markten. Hierin beleggen we alleen nog

in bedrijven die bij de beste 60% binnen hun sector horen op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Het is mogelijk om op basis van data-analyse bedrijven te rangschikken op hun MVO-gedrag. Er zijn gespecialiseerde bedrijven die data van en over beursgenoteerde bedrijven analyseren. Op basis van deze informatie kennen zij een ESG-score toe. Deze ESG-score maakt het mogelijk om de bedrijven te selecteren op hun MVO-gedrag. In 2020 hadden we deze aanpak al toegepast op de portefeuille 'aandelen ontwikkelde markten' en in de nabije toekomst willen we dit ook nog bij andere beleggingscategorieën gaan doen. Zo stimuleren we verantwoord gedrag bij bedrijven en dragen we met onze beleggingen bij aan een gezondere toekomst.

IMVB convenant

Het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB) Convenant Pensioenfondsen (voorheen IMVO Convenant), is het resultaat van onderhandelingen tussen niet-overheidsorganisaties, vakbonden, overheid en pensioenfondsen. Pensioenfondsen die het convenant ondertekenen kiezen voor een aanpak waarbij de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de VN-richtlijnen over omgaan met mensenrechten dienen als basis om risico's voor samenleving en milieu te identificeren, prioriteren en adresseren. Daarmee wordt ook een bijdrage geleverd aan de Sustainable Development Goals, de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Deze doelen zijn in 2015 vastgesteld door de VN om tot een betere wereld te komen in 2030.

EU duurzaamheidswetgeving

Ons pensioenfonds voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De SFDR maakt deel uit van het Action Plan for Financing Sustainable Growth van de Europese Commissie. Ons fonds classificeert als een artikel 8 fonds. Daarbij streefde ons fonds in 2021 geen milieudoelstelling na zoals gedefinieerd in de EU Taxonomie. De beleggingen van de pensioenregeling kwalificeren daarmee niet volgens de criteria van de EU Taxonomie. In dit MVB-gedeelte van het jaarverslag vindt u meer informatie over hoe wij omgaan met Maatschappelijk Verantwoord Beleggen, onze principes en de richtlijnen. Ook is er op onze website specifieke SFDR en EU Taxonomie verslaglegging te vinden.

¹ De EU Taxonomie bestaat uit enkele beginselen, waaronder het beginsel "geen ernstige afbreuk doen aan andere milieudoelstellingen van de EU Taxonomie". Het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van ons fonds (het financiële product) die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De beleggingen in ons fonds (de onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product) houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

8. Risicomangement

8. Risicomanagement

Om de toeslagambitie en de betaalbaarheid van het pensioen te kunnen realiseren, gaat het fonds bewust financiële risico's aan. Een voorbeeld hiervan is het risico dat beleggen in aandelen met zich meebrengt. Het verwachte rendement moet daarbij opwegen tegen het risico en de kosten.

De activiteiten van het fonds brengen ook ongewenste risico's met zich mee die geen rendement opleveren. Die ongewenste risico's kunnen financieel van aard zijn, zoals het wisselkoersrisico op buitenlandse beleggingen, of de kans dat een contractuele tegenpartij failliet gaat. De ongewenste risico's kunnen ook van niet-financiële aard zijn. Deze risico's manifesteren zich bijvoorbeeld op het gebied van integriteit, juridische afspraken of binnen de IT-systemen. Het identificeren van en verantwoord omgaan met risico's die de doelen van SPH kunnen raken, wordt integraal risicomanagement genoemd en omvat zowel financiële als niet-financiële risico's.

Het doel van risicomanagement is tweeledig. Aan de ene kant is het doel dat het fonds op een afgewogen, transparante en beheersbare manier de (financiële) risico's neemt die nodig zijn om de pensioenambitie te realiseren. De risicobereidheid van het fonds is de belangrijkste beperking voor de te nemen risico's. Deze risico's worden integraal bekeken. Aan de andere kant is het doel dat het fonds de risico's vermijdt of beheerst die niet bijdragen aan het realiseren van de pensioenambitie.

Drie verdedigingslijnes

In het door SPH gehanteerde model bestaat risicomanagement uit drie verdedigingslijnes of -lijnen. De eerste lijn zorgt voor advisering, voorbereiding van beleid en aansturing van de uitvoeringsorganisaties. De tweede lijn monitort en bewaakt of de eerste lijn zijn verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk neemt. Ook het organiseren van risk assessments is een taak van de tweede lijn. De derde lijn beoordeelt het samenspel tussen de eerste en tweede lijn.

Eerste lijn: uitvoering en beleidsvoorbereiding

De eerste lijn wordt gevormd door het bestuursbureau. Dat zorgt deels voor de uitvoering en houdt deels toezicht op de

uitvoering van onder andere de uitbestede vermogens- en pensioenbeheeractiviteiten. De uitvoering gebeurt binnen de mandaten die het bestuur verstrekt aan de uitvoerders en de door het bestuur geaccordeerde beleidskaders. Naast (monitoring van) uitvoering is de eerste lijn verantwoordelijk voor beleidsvoorbereiding, zowel op verzoek van het bestuur als op eigen initiatief.

Tweede lijn: risicobeheer en compliance

Tegenwicht bieden op de uitvoering, beoordelen van de opdrachtformulering, het organiseren van risk assessments en toezichthouden op naleving van gedragsrichtlijnen en wet- en regelgeving zijn taken van de tweede lijn. De tweede lijn bestaat uit de sleutelfunctiehouder risicobeheer, de vervuller risicobeheer en de compliance officer. Sinds eind 2022 is de sleutelfunctiehouder functie onafhankelijk van het bestuur ingericht waarbij de sleutelfunctiehouder geen bestuurder is. Risicobeheer is verantwoordelijk voor het tegenwicht ten opzichte van de uitvoering. Risicobeheer beoordeelt adviezen en monitort of de uitvoeringsorganisaties binnen de verleende mandaten opereren. Ook binnen het bestuursbureau is risicobeheer verantwoordelijk voor beoordeling en risicomonitoring. Monitoring van naleving van wettelijke regels en gedragsrichtlijnen is belegd bij de compliance officer. De Beleidscommissie Risico & Compliance (BCRC) heeft een ondersteunende en adviserende rol bij risicobeheer en compliance.

Derde lijn: intern toezicht

De derde lijn wordt ingevuld door de sleutelfunctiehouder internal audit, ondersteund door de de Beleidsadviescommissie Audit en Governance (BCAG) en BDO. De sleutelfunctiehouder internal audit beoordeelt onder meer opzet, bestaan en werking van de risicomanagementfunctie en de effectiviteit van besluitvormingsprocessen.

Eigenrisicobeoordeling (ERB)

De IORPII-richtlijn is in 2019 in werking getreden. Een instrument volgend uit de IORPII-richtlijn is de eigenrisicobeoordeling (ERB). Als onderdeel van de ERB, en in het kader van de actualisatie van het strategisch plan, heeft het bestuur een analyse van de strategische risico's uitgevoerd. De uitkomsten hiervan zijn beschreven in het strategisch plan. Concrete vervolgacties uit de ERB, zoals vastgelegd in de eindrapportage, zijn het opstellen van een implementatieplan voor de strategie en de ontwikkeling van een klimaatrisico-scenario. In 2021 is een beoordeling van het ESG-risico uitgevoerd.

IRM-beleid

SPH hanteert een integraal risicomanagementbeleid (IRM-beleid). Dat betekent dat risico's in samenhang beoordeeld worden. Dit voorkomt dat risico's over het hoofd worden gezien en houdt rekening met het feit dat verschillende risico's elkaar kunnen beïnvloeden en versterken. Risicomanagement is geen op-zichzelf-staand proces, maar een geïntegreerd onderdeel van de beleidsvorming. In alle bestuursvergaderingen, commissies, projecten en beleidsdocumenten wordt aandacht besteed aan risicomanagement en is het integraal onderdeel van de besluitvorming. In 2021 is de niet-financiële risicobereidheid geactualiseerd.

Financiële risicobereidheid

In de financiële risicobereidheidsverklaring stelt het fonds grenzen aan de mate waarin het fonds financiële risico's wil

lopen. De hieronder beschreven financiële risicobereidheid heeft betrekking op de regeling zoals die in 2021 is uitgevoerd (en niet op de nieuwe regeling per 1 januari 2022).

Dit zijn de hoofdpunten van de financiële risicobereidheidsverklaring:

- Het pensioenresultaat kan niet worden gegarandeerd. SPH accepteert het risico dat de ambitie niet voor iedere generatie deelnemers onder alle omstandigheden kan worden behaald.
- SPH streeft naar evenwichtigheid tussen generaties.
- Het bestuur gaat in gesprek met het verantwoordingsorgaan om de ambitie en de risicobereidheid te herzien als de dekingsgraad in een door het bestuur te bepalen stressscenario lager wordt dan 105% en/of er moet worden gekort op de onvoorwaardelijke pensioenaanspraken.
- SPH streeft naar behoud van de opgebouwde pensioenen en daarmee naar het voorkomen van kortingen.
- SPH heeft een vooraf vastgesteld beleid dat beschrijft wanneer en hoe het beleggingsrisico wordt aangepast om:
 - het neerwaartse risico op de korte termijn te beperken, daarmee ook de kans op korten,
 - het realiseren van de ambitie niet onnodig in gevaar te brengen.

In zeer extreme scenario's kan het fonds terecht komen in een situatie die niet past binnen de risicobereidheid. In dat geval treedt het crisisplan in werking.

		Zakelijke waarde						
		-50%	-30%	-10%	0%	10%	30%	50%
Rente	+150bp	117	131	144	151	158	172	186
	+100bp	114	127	140	146	153	165	178
	+50bp	112	124	135	141	147	159	171
	0bp	109	120	131	137	142	153	164
	-50bp	106	117	127	132	137	147	157
	-100bp	104	113	123	127	132	141	151
	-150bp	102	110	119	123	127	136	145

Niet-financiële risicobereidheid

SPH handelt zo dat de pensioenen van de deelnemers toekomstbestendig blijven en het vertrouwen in het fonds bij zowel deelnemers als niet-deelnemers gefundeerd en goed blijft. Daarom brengt de SPH de potentiële niet-financiële risico's die dit kunnen ondermijnen in kaart en neemt doelgericht actie om deze risico's blijvend te beheersen. SPH hanteert een integrale blik op risicomanagement. Dit impliceert dat zowel financiële als niet-financiële risico's (pro-) actief worden geadresseerd. Deze risico's worden geïdentificeerd en beoordeeld, en waar nodig worden beheersmaatregelen genomen. De insteek hierbij is dat de potentiële impact van risico's leidend is. Dit is overeenkomstig met de risk beliefs zoals opgenomen in het beleid Integraal Risicomanagement.

Zoals de financiële risicobereidheidsverklaring het ankerpunt is voor de sturing van de balans, vormt de niet-financiële risicobereidheid het beoordelingskader voor de niet-financiële risico's. Deze risicobereidheid is in 2020 vastgelegd in het beleidsdocument Niet-financiële Risicobereidheid. De risicobereidheid is door het bestuur vastgesteld met betrokkenheid van de BCRC, het bestuursbureau en de sleutelfunctiehouder en -vervuller risk.

Het maakt de identificatie en beoordeling van risico's expliciet en toont aan dat de beheersmaatregelen zijn afgestemd op de risicobereidheid.

Het doel van de risicobereidheidsverklaring is driedig:

1. Doorlopende beeldvorming van relevante niet-financiële risico's
2. Vastlegging per risicocategorie van hoeveel risico SPH bereid is te dragen en daadwerkelijk draagt
3. Periodieke evaluatie en aansturing van de aansluiting van de beheersmaatregelen op de risicobereidheid

Nieuwe pensioenregeling en transitie pensioenadministratie

Net als in 2020 domineerden de nieuwe pensioenregeling en de transitie van de pensioenadministratie de projectagenda gezien hun belang, omvang, complexiteit en deadline van 1 januari 2022 voor live-gang met opbouw in de nieuwe premiereregeling bij de nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie Achmea Pensioenservices (APS).

De nieuwe pensioenregeling komt voort uit de keuze van SPH niet te wachten op de komst van nieuwe wetgeving, en zo het risico dat de knelpunten van de bestaande regeling (te) lang blijven voortbestaan te mitigeren. De bestuurlijke risicobereidheid speelt hierin een belangrijke rol, waarbij het bestuur heeft uitgesproken dat het niet acceptabel is dat de

knelpunten van de huidige regeling nog enkele jaren blijven voortbestaan. Belangrijke knelpunten van de huidige regeling zijn de (on)haalbaarheid van de toeslagambitie en het niet benutten van de fiscale ruimte. Deze knelpunten brengen juridische risico's met zich mee en draagvlakrisico. Met de inwerkingtreding van de nieuwe pensioenregeling per 2022 worden deze knelpunten opgelost.

Het project voor realisatie van de nieuwe pensioenregeling stond in 2021 met name in het teken van besluitvorming ten aanzien van de invulling en vormgeving van de nieuwe pensioenreglement. De besluitvorming had betrekking op een groot aantal uiteenlopende aspecten van de regeling, zoals de premiehoogte en de dekkingen van partner- en wezenpensioen. Vanuit risicomanagementperspectief was het belangrijk dat er draagvlak zou komen voor de gemaakte keuzes bij de achterban. In risicomanagementparagrafen is aandacht geweest voor het tijdig betrekken van de achterban en het waarborgen van een onderbouwde belangenafweging bij de genomen besluiten, en consistentie met de uitgangspunten van de nieuwe regeling voor het oplossen van de knelpunten van de huidige regeling, zoals die eerder waren vastgesteld.

Tegelijk met de introductie van de nieuwe regeling speelt de transitie naar een nieuw pensioenadministratieplatform (RAP) en een nieuwe uitvoeringsorganisatie (APS). Deze gelijktijdige transitie brengt de nodige (operationele) risico's met zich mee. Als details van de nieuwe pensioenregeling bijvoorbeeld niet tijdig genoeg helder zijn verhoogt dit het risico dat de inrichting van de systemen in de keten niet tijdig, juist en/of volledig gereed is. In dit kader zijn in 2021 doorlopend tal van risicoanalyses uitgevoerd. Zo heeft de projectgroep periodiek Risico Self Assessments uitgevoerd, is in de stuurgroep frequent de Top 5 risico's (in termen van impact) gemonitord en geactualiseerd en is als onderdeel van de melding uitbesteding aan DNB een risicoanalyse opgesteld conform het DNB-template.

Cyberrisico

Cybercrime staat hoog op de agenda van SPH. Het bestuur heeft in 2020 ten aanzien van het cyberrisico een risicobereidheid vastgelegd. SPH accepteert niet dat ten gevolge van een laag niveau van beheersing, deelnemers worden geconfronteerd met cybercriminaliteit. SPH treft zelf beheersmaatregelen en verifieert dat de ketenpartners maatregelen hebben getroffen. We besteden onder andere regelmatig aandacht aan de cyber awareness binnen de organisatie en beschikken over een cyberverzekering, waarbij eveneens professionele expertise beschikbaar staat in het geval van een calamiteit.

9. Kosten

9. Kosten

In dit hoofdstuk worden de ontwikkelingen in de uitvoeringskosten toegelicht. Daarbij worden de aanbevelingen van de Pensioenfederatie als leidraad gebruikt, die als doel hebben inzicht te geven in de kosten van pensioenfondsen.

SPH probeert de kosten van de pensioenuitvoering zo laag mogelijk te houden. Iedere euro die we uitgeven aan kosten kunnen we niet besteden aan het pensioen van onze deelnemers. We kijken daarom kritisch naar de kosten in relatie tot de opbrengsten. De hogere kosten in 2021 zijn vooral veroorzaakt door incidentele kosten voor de overgang naar een nieuwe pensioenuitvoerder en een nieuwe pensioenregeling. Met deze transitie hebben we stappen gezet naar een toekomstbestendigere regeling met lagere uitvoeringskosten.

De totale kosten bedroegen in 2021 € 54,3 miljoen. Deze totale kosten kunnen we verdelen in de volgende drie soorten kosten.

1. Pensioenbeheerkosten : de kosten voor het uitvoeren van de pensioenadministratie, de communicatie met deelnemers, het SPH-bestuur, het bestuursbureau, de RvT, het VO, commissieleden, de BPV en de VvA.
2. Vermogensbeheerkosten: de kosten voor het beheer en beleggen van het pensioenvermogen.
3. Transactiekosten: de kosten voor het uitvoeren van transacties in de beleggingen.

Figuur 18 - Kengetallen

Kengetallen	2021	2020	2019	2018	2017
Pensioenbeheerkosten	14.963	12.743	11.372	11.246	10.776
Pensioenbeheerkosten / aantal deelnemer (actief + gepensioneerden)	658	643	590	598	588
Pensioenbeheerkosten gecorrigeerd / aantal deelnemers	493	482	442	449	441
Vermogensbeheerkosten	30.615	24.951	30.615	30.615	32.600
% totale vermogensbeheerkosten / gemiddeld belegd vermogen	0,25	0,21	0,31	0,28	0,32
Transactiekosten	9.364	10.723	6.684	6.403	10.001
% transactiekosten / gemiddeld belegd vermogen	0,08	0,08	0,06	0,06	0,01
Totale kosten	54.942	48.417	53.173	46.754	53.377
Gemiddeld belegd vermogen	12.244	11.624	11.308	10.513	10.222
Rendement beleggingen voor vermogensbeheerkosten	3,6	5,5	16,5	-0,6	5,8
Rendement beleggingen na vermogensbeheerkosten	3,3	5,2	3,3	-0,9	5,5

Toelichting

De pensioenbeheerkosten per deelnemer zijn opgenomen in twee kengetallen:

- Op basis van de kosten uit de jaarrekening, gecorrigeerd voor bijzondere baten en lasten.
- Een gecorrigeerd cijfer waarin rekening is gehouden met de voor een beroepspensioenfonds specifieke kosten.
Dit laatste kengetal is bedoeld om te kunnen vergelijken met andere pensioenfondsen.

De totale kosten zijn in 2021 € 6,5 miljoen hoger dan in 2020 (€ 48,4 miljoen). Dit komt vooral door een stijging van de kosten van pensioenbeheer, mede als gevolg van de transitie naar een nieuwe uitvoeringsorganisatie en de ontwikkeling van een nieuwe regeling, en een stijging van de kosten voor vermogensbeheer. De transactiekosten zijn gedaald.

In hoofdstuk 9.4 'Benchmark' is een vergelijking met andere pensioenfondsen opgenomen.

9.1. Pensioenbeheerkosten

Figuur 19 - Pensioenbeheerkosten

Kosten pensioenbeheer (x € 1.000)	2021	2020
Kosten deelnemer en gepensioneerde	5.204	4.827
Kosten werkgever	2.651	2.459
Kosten bestuur en financieel beheer	7.108	5.457
Totale Kosten pensioenbeheer	14.963	12.743

Toelichting

Het onderscheid tussen kosten voor deelnemers en voor werkgevers is voor een beroepspensioenfonds minder relevant dan voor bedrijfstak- en ondernemingspensioenfonds. De kosten voor werkgevers bij die pensioenfonds hebben betrekking op de premie-incasso en gerelateerde activiteiten. Bij SPH vallen die kosten vaak samen, omdat de meeste deelnemers tegelijkertijd ook premiebetalers zijn. We volstaan daarom met een globale inschatting van de kostenverdeling.

We proberen de pensioenbeheerkosten zo laag mogelijk te houden. Zo sloten we in 2020 een nieuw contract met een uitvoeringsorganisatie, dat is ingegaan per 1 januari 2022. Het nieuwe contract resulteert in lagere kosten voor de uitvoering van het pensioenbeheer. Voor de transitie naar het nieuwe pensioenadministratieplatform en de ontwikkeling van de nieuwe pensioenregeling zijn in 2020 en 2021 eenmalig extra kosten gemaakt. Dat zal ook in 2022 nog het geval zijn. In hoofdstuk 13.4.4. is een nadere specificatie van de pensioenbeheerkosten opgenomen.

Daarnaast zijn de huisartsen in opleiding vanaf 1 januari 2021 toegetreden tot de SPH-pensioenregeling. Dit betekent dat SPH ruim 2.200 nieuwe deelnemers heeft verwelkomd, wat onder meer leidt tot minder kosten per deelnemer. Ook zijn we actief betrokken bij de discussie over het betalen van btw over de uitvoeringskosten. Hierover gaat ook hoofdstuk 9.6 'Btw-problematiek'.

9.2. Vermogensbeheerkosten

Figuur 20 - Kosten vermogensbeheer

Totale kosten vermogensbeheer in % t.o.v. gemiddeld belegd vermogen	2021	2020	2019	2018	2017
Totale kosten vermogensbeheer	0,25%	0,21%	0,31%	0,28%	0,32%
Prestatieafhankelijke vergoeding %	0,05%	0,02%	0,07%	0,01%	0,02%
Nettorendement na kosten	3,3%	5,2%	16,2%	-0,86%	5,50%
Benchmark rendement na kosten	2,9%	5,8%	15,8%	-1,13%	5,47%

Toelichting

Bij de bepaling van de vermogensbeheerkosten hanteren we het 'look through' principe. Hierbij worden de kosten voor vermogensbeheer en transactiekosten van beleggingen via beleggingsfondsen of zogeheten fund of funds, meegenomen in de totale kosten. Deze beleggingsstructuren hinderen het zicht op de totaal gemaakte kosten daardoor niet. De vermogensbeheerkosten (exclusief transactiekosten) stijgen van 0,21% in 2020 naar 0,25% in 2021. De stijging komt enerzijds door een hogere prestatieafhankelijke vergoeding in 2021 en anderzijds door de stijging van het vermogen van SPH.

Figuur 21 - Kosten vermogensbeheer

Kosten vermogensbeheer per beleggingscategorie x € 1.000,-	2021				2020			
	Gemiddeld belegd vermogen	Beheer vergoeding	Prestatie afhankelijke vergoeding	Netto rendement	Gemiddeld belegd vermogen	Beheer vergoeding	Prestatie afhankelijke vergoeding	Netto rendement
Matching Portefeuille	4.909.067	1.348		-9,5%	5.309.736	1.089		12,3%
Black Rock: Staatsobligaties + rente swaps	4.909.067	1.348		-9,5%	5.309.736	1.089		12,3%
Return Portefeuille	7.151.577	14.454	6.272	15,7%	7.915.514	13.657	2.822	-0,1%
Liquide zakelijke waarden	2.759.193	900		26,6%	3.997.936	648		5,4%
BlackRock Developed Markets Index	1.754.920	389		35,8%	1.507.874	268		4,1%
Aandelen Opkomende Markten	560.256	271		3,1%	507.893	203		8,1%
Aandelen Small Cap	444.018	239		24,4%	404.321	178		6,7%
Krediet	2.052.718	2.648		3,2%	1.936.382	2.474		-0,5%
Investment Grade (corporates)	1.087.895	1.060		2,8%	1.028.131	1.045		2,3%
Opkomende Markten	526.265	227		-1,9%	498.783	281		-5,5%
High Yield	438.558	1.360		10,9%	409.467	1.148		-1,1%
Illiquide Zakelijke Waarden	1.394.434	9.049	6.272	18,7%	1.221.312	8.843	2.822	-4,2%
Infrastructuur	495.241	3.430	849	18,0%	418.221	3.035	1.158	-4,9%
Private Equity	1.543	121		4,5%	1.899	155		-34,5%
Direct Vastgoed	818.815	4.878	5.423	20,8%	727.605	4.958	1.664	-4,1%
Impactbeleggingen/Zorgvastgoed	76.665	621		4,7%	70.513	670		1,2%
Hedge funds	2.171			0,7%	3.073	25		9,2%
Illiquide Krediet	917.197	1.857		2,2%	753.506	1.395		2,6%
Hypotheke	917.197	1.857		2,2%	753.506	1.395		2,6%
Liquide Middelen	28.034				6.379			
Cash	28.034				6.379			
Valuta Afdekking	0	200			22.572	200		
Black Rock: Valuta afdekking	0	200			22.572	200		
Vergoeding uitvoeringsorganisatie		3.169				2.425		
Doorbelaste algemene kosten		5.373				5.000		
Totaal	12.243.560			3,3%	11.741.509			5,2%
Kosten in %		0,20%	0,05%			0,19%	0,02%	

Toelichting

De kosten in % zijn afgerond op twee decimalen achter de komma. De in de tabel weergegeven vergoedingen voor het beheer van de beleggingen zijn gebaseerd op geïnvesteerde of toegezegde bedragen. Onder beheervergoeding vallen de vaste overeengekomen vergoedingen exclusief bewaarloon. In sommige gevallen worden door SPH prestatieafhankelijke vergoedingen afgesproken met externe vermogensbeheerders voor specifieke beleggingsportefeuilles.

9.3. Transactiekosten

Figuur 22 - Transactiekosten per beleggingscategorie

Transactiekosten per beleggingscategorie* (in € x 1.000)	2021	2020
Rente- en valuta-afdekkingsportefeuille	1.538	2.985
	564	564
	10.723	2.160
	1.665	1.665
	N.v.t.*	N.v.t.*
Liquide Zakelijke Waarden	1.322	1.763
Krediet	1.777	3.203
Illiquide Beleggingen	4.727	2.772
Liquide Middelen**	N.v.t.	N.v.t.
Totale Transactiekosten	9.364	10.723

* Inclusief toe- en uittredingskosten

** Kosten liquide middelen worden binnen de verschillende mandaten meegenomen waar de kosten gemaakt worden.

Toelichting

Transactiekosten vormen een aparte kostensoort binnen de uitvoeringskosten. De omvang van de transactiekosten wordt bepaald door de aard en omvang van de beleggingstransacties. Over het vierde kwartaal zijn de transactiekosten veelal gebaseerd op schattingen of op voorlopige opgaves. Transactiekosten binnen beleggingsfondsen worden meegenomen in dit kostenoverzicht.

De transactiekosten bedroegen in 2021 € 9,4 miljoen. Dat komt neer op 0,076% van het gemiddeld belegd vermogen. In 2020 was dit € 10,7 miljoen, dat is 0,091% van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn lastig met elkaar te vergelijken. Dat komt door de afhankelijkheid van de omvang en het volume dat in een jaar wordt verhandeld.

9.4. Benchmarking

In vergelijking met andere pensioenfondsen zijn de totale kosten van SPH relatief laag. Bij SPH zijn de totale kosten in 2021 0,45% van het gemiddeld belegd vermogen. Gemiddeld waren de totale kosten van pensioenfondsen in 2020 0,76% van het belegd vermogen.

Kijkend naar de drie soorten kosten zien we dat met name de vermogensbeheerkosten van SPH als percentage van het belegd vermogen laag zijn ten opzichte van andere pensioenfondsen (0,25% versus 0,55% gemiddeld). Dat is gunstig aangezien dit de grootste kostenpost betreft.

De transactiekosten bedragen 0,08%. Dit percentage is lager dan het gemiddelde percentage uit de benchmark van 2020 (0,13%).

De pensioenbeheerkosten per deelnemer zijn relatief hoog, zeker wanneer deze worden weergegeven in kosten per deelnemer. SPH heeft immers een relatief klein aantal deelnemers. Rekeninghoudend met specifieke kosten voor beroepspensioenfondsen bedragen de kosten bij SPH € 493. Bij andere beroepspensioenfondsen bedragen de gemiddelde kosten in 2020 € 417.

De pensioenbeheerkosten worden onder meer bepaald door het serviceniveau en een aantal bijzondere factoren die van invloed zijn op de hoogte van de pensioenbeheerkosten voor beroepspensioenfondsen.

- Beroepspensioenfondsen moeten wettelijk een beroepspensioenvereniging organiseren en bekostigen.
- Beroepspensioenfondsen hebben geen informatiepunten

bij de werkgevers. Alle vragen van deelnemers en gepensioneerden komen bij de uitvoeringsorganisatie van het fonds terecht. Bij ondernemings- en bedrijfstakpensioenfondsen handelen de personeelsafdelingen van de aangesloten bedrijven veel vragen af. De kosten daarvan worden niet doorberekend aan de pensioenfondsen.

- Het aantal werkgevers, dat wil zeggen het aantal premiebetalers, heeft invloed op de hoogte van de kosten. Hoe meer verschillende incassopunten, hoe meer de uitvoeringsorganisatie gericht moet zijn op het innen van premies. Beroepspensioenfondsen hebben een relatief groot aantal 'werkgevers' en daarmee een groot aantal premie-incassopunten. SPH heeft met bijna 15.000 actieve deelnemers een groot aantal premie-incassopunten.

- Daarnaast spelen het serviceniveau van het pensioenfonds en de kwaliteit daarvan een rol. Een fonds dat veel investeert in vernieuwende manieren om met de achterban te communiceren, of werkt met IT-systemen die veel directe communicatie met deelnemers toelaten, is naar verwachting duurder dan een fonds dat met verouderde of beperktere systemen werkt. SPH heeft een complexe regeling en een hoog serviceniveau, met onder meer financieel planners, beeldbellen over pensioen, en MijnSPH om deelnemers te begeleiden bij hun keuzes.

De pensioenbeheerkosten zijn in 2021 (en naar verwachting ook in 2022) hoger door eenmalige kosten in verband met de transitie naar een nieuw pensioenadministratiesysteem en de ontwikkeling van een nieuwe pensioenregeling.

³ De benchmarkgegevens in deze paragraaf zijn afkomstig uit de LCP publicatie 'Werk in uitvoering bij pensioenfondsen 2021' met daarin een analyse van de de uitvoeringskosten 2020 o.b.v. data van 195 pensioenfondsen.

9.5. Aansluiting met jaarrekening

Figuur 23 - Aansluiting jaarrekening met totale vermogensbeheer- en transactiekosten

(x € 1.000,-)	Vermogensbeheer- kosten (excl. prestatie-afhankelijk)	Prestatie- afhankelijke vergoeding	Totaal vermo- gens beheer vergoeding	Transactie- kosten	Totaal
Beheervergoeding	12.780	-	12.780	-	12.780
Bewaarloon	744	-	744	-	744
Overige kosten	-7.037	-	-7.037	-	-7.037
Directe kosten in jaarrekening	6.486	-	6.486	-	6.486
Indirecte kosten, onderdeel waardeverandering	17.845	6.272	24.117	8.756	32.873
Totaal vermogensbeheer en transactiekosten	24.331	6.272	30.603	8.756	39.359

Voor de kosten in de jaarrekening volgt SPH de Richtlijnen voor Jaarverslaggeving. De jaarrekening toont daarom alleen de kosten die direct bij SPH in rekening zijn gebracht of nog worden gebracht. De niet-zichtbare kosten maken in de jaarrekening onderdeel uit van de indirecte beleggingsopbrengsten.

In de verantwoording door het bestuur worden – conform de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie – ook de indirecte kosten meegenomen.

De indirecte vermogensbeheer- en transactiekosten maken in de jaarrekening onderdeel uit van de waardeverandering van de beleggingen en hebben daardoor invloed op het behaalde rendement. Daarom zijn de totale kosten van het vermogensbeheer in de jaarrekening lager. Bovendien wordt expliciet onderscheid gemaakt tussen vermogensbeheerkosten en transactiekosten.

9.6. Btw-problematiek

Al geruime tijd is er onduidelijkheid over de btw-behandeling voor de diensten verleend aan pensioenfondsen. Het gaat daarbij zowel om vermogensbeheer, pensioenbeheer, bestuursondersteunende als beleidsadviserende diensten die het pensioenfonds inkoop. Vanaf 1 januari 2016 is het fonds niet langer vrijgesteld van btw en wordt btw in rekening gebracht op alle uitbestede diensten. In Nederland vindt de overheid dat pensioenfondsen niet voldoen aan de criteria voor btw-vrijstelling als genoemd in het zogenaamde relevante ATP-arrest. De enige uitzondering is de individuele premieregeling. In andere Europese landen worden pensioenfondsen wel vrijgesteld van btw. We ondersteunen initiatieven om dit vraagstuk onder de aandacht van de politiek te brengen.

9.7. Vergoedingen

Bestuursleden, leden van de raad van toezicht en van het verantwoordingsorgaan en de externe leden in de beleidsadviescommissies ontvangen een vaste vergoeding voor hun werkzaamheden. De leden van het VO hebben eenmalig een extra uitkering van € 2.500 ontvangen. Het aantal vergaderingen en de gevraagde inzet zijn in 2021 namelijk significant meer dan waarop de vaste vergoeding is gebaseerd.

Elk orgaan kent een eigen vergoedingsregeling. In 2021 zijn deze regelingen gewijzigd. Met ingang van 1 januari 2022 is er een uniform beloningsbeleid voor alle fondsgremia.

Gerechtelijke procedure

SPH heeft bezwaar gemaakt tegen de btw-heffing en de Belastingdienst verzocht om de toepassing van een vrijstelling op grond van de criteria zoals die door het Hof van Justitie van de Europese Unie zijn gesteld in de zogenaamde ATP-casus. Na ontvangst van de negatieve zienswijze van de Belastingdienst in 2021, zijn we een procedure gestart bij de rechtbank Gelderland. In vergelijkbare rechtszaken zijn recent prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie van de EU over de reikwijdte van de btw-vrijstelling. We houden er rekening mee dat onze procedure wordt aangehouden in afwachting van de uitspraak van het Europese Hof.

Het bestuur volgt de ontwikkelingen rondom de btw op de voet en heeft aandacht voor de mogelijke gevolgen voor het fonds.

Vergoeding (in €)	
Bestuur	763.000
Raad van toezicht	81.000
Verantwoordingsorgaan	115.000
Beleidsadviescommissies	170.000
Totaal	1.129.000

10. Vooruitblik 2022

10. Vooruitblik 2022

Zoals was voorzien, was 2021 een jaar van aanloop naar grote veranderingen. De overgang naar een nieuwe pensioenregeling, een nieuw pensioenadministratieplatform en een nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie betekent dat in 2022 tal van processen op het gebied van communicatie en pensioenbeheer voor het eerst in een nieuwe omgeving worden uitgevoerd. De focus voor 2022 ligt dan ook op een goede nazorg van de transitie, nauwe samenwerking met APS en nauwlettende monitoring van de uit te voeren activiteiten.

Door de aanstaande nieuwe wetgeving is de pensioenregeling na de grote wijzigingen per 2022 nog niet klaar. Verdere ontwikkeling van de pensioenregeling, in lijn met die nieuwe wetgeving, blijft daarom een belangrijk onderwerp in 2022. In heel Nederland leiden de aanstaande wijzigingen tot veel vragen en discussie. Dit geldt ook voor de achterban van SPH. SPH ziet communicatie met de achterban als cruciaal om te komen tot een pensioenregeling die voor deelnemers duidelijk waarde toevoegt. Alleen met een regeling die aansluit op behoeften en kenmerken van huisartsen kan draagvlak voor de regeling behouden blijven.

SPH past in 2022 de governance aan. Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn professionaliteit en efficiëntie van het bestuur, de bestuurlijke slagkracht gegeven de toegenomen complexiteit van de pensioenuitvoering, en het behoud van de verbinding van met de achterban. Ook hier speelt communicatie een belangrijk rol.

Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) blijft een thema dat onverminderd hoog op de agenda staat met een bijbehorend hoge ambitie. SPH is voornemens in 2022 verdere stappen op MVB-gebied te zetten met bijzondere aandacht voor beleggingsoverwegingen en (operationele) beheersbaarheid.

De Russische invasie in Oekraïne zorgt voor onzekerheid op de financiële markten. SPH heeft besloten de afbouw van beleggingen in Rusland door te zetten en volgt de verdere ontwikkelingen nauwgezet. Ook monitoren we de gevolgen van het wereldwijde sanctiepakket voor Rusland.

11. Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht

11. Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht

11.1 Verslag en oordeel van het Verantwoordingsorgaan

Inleiding

Dit jaar was het eerste volle jaar waarin het VO in de huidige samenstelling heeft gewerkt. Het was een bewogen jaar met grote veranderingen door overgang naar de nieuwe pensioenregeling en daarnaast naar een nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie, en in het verlengde hiervan ook nog naar een nieuw pensioenadministratieplatform voor het deel van het pensioen in de nieuwe regeling. Verder was dit het eerste jaar waarin de huisartsen in opleiding zijn toegetreden tot SPH en zijn er twee bestuursleden vertrokken. Ook in 2021 heeft de coronapandemie nog grote impact gehad. Als gevolg hiervan was het in 2021 helaas opnieuw maar beperkt mogelijk om fysiek bijeen te komen en hebben overleggen en deskundigheidsbevordering grotendeels digitaal plaatsgevonden. Hoewel niet ideaal, is dat geen belemmering geweest in de uitvoering van onze taken en in de onderlinge communicatie of in de communicatie met het bestuur.

Het VO maakt jaarlijks een verslag met daarin het oordeel over het door het bestuur (voorgenomen) beleid en de uitvoering. De indeling is als volgt.

- Verantwoording werkwijze
- Bevindingen over het bestuursverslag

- Oordeel van toezichthouders, accountant en actuaris
- Bevindingen over (voorgenomen) beleid en uitvoering
- Oordeel over (voorgenomen) beleid en uitvoering
- Speerpunten 2022

Verantwoording werkwijze

Taak

Het VO is bevoegd een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, het gevoerde beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst. Het VO doet dit aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht.

Daarnaast heeft het VO een aantal wettelijke adviesrechten en doet het een bindende voordracht voor de benoeming en het ontslag van leden van de Raad van Toezicht (RvT).

Samenstelling

Het VO werkt sinds 12 september 2020 in de huidige samenstelling. Naast de onafhankelijk voorzitter hebben zes deelnemers en drie pensioengerechtigden zitting in het VO. De vrouw-manverhouding is 30:70. Het VO heeft drie commissies:

Verantwoordingsorgaan	Functie	Zittingsduur
Roeland (R.H.A.) van Vledder (1959)	Voorzitter	1 ^e termijn t/m 29 februari 2024
Herber (H.E.) Barkema (1971)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Marloes (M) Bosker-van Rossum (1980)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Bop (R.H) Dijkstra (1955)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Dick (T.G.C) Koster (1959)	Secretaris	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Carlijn (C.J.M.) Laauwen (1963)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Peter (P.J.A.) van Liere (1957)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Jaap (J.L.M.) Schreuder (1946)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Marjon (M.A.H.) Vrouwenvelder (1965)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Paul (P.P.) van de Vijver (1954)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024

financiën, communicatie en uitbesteding, en governance en algemeen beleid.

Vergaderingen

Het VO heeft acht keer vergaderd. Zes keer werd aansluitend met het bestuur vergaderd en eenmaal aansluitend met de RvT. Bij de bespreking van het jaarverslag waren ook de accountant en actuaris aanwezig om hun verslagen toe te lichten. Met name in de tweede helft van 2021 is een aantal extra vergaderingen ingepland, gezien de besluiten die moesten worden genomen rond de introductie van de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2022.

Naast de introductie van de nieuwe pensioenregeling en de daarbij behorende risicobereidheid was de transitie naar de nieuwe uitvoeringsorganisatie APS een belangrijk onderwerp. Naar aanleiding van het jaarverslag 2020 is de reactie van het bestuur op het VO-oordeel besproken en zijn ook kostenverantwoording en kostenopbouw aan de orde gekomen. Ook heeft het VO met het bestuur gesproken over de risicobereidheid in de nieuwe regeling. Andere onderwerpen op de agenda waren maatschappelijk verantwoord beleggen en de keuze voor een nieuw bestuursmodel.

Voor de bespreking van deze onderwerpen hebben we (voortgangs)rapportages en relevante stukken van het bestuur ontvangen. Daarnaast is gesproken met de accountant en de certificerend actuaris. Met de besproken onderwerpen legt het bestuur niet alleen verantwoording af aan het VO; de ontvangen informatie en de bespreking ervan neemt het VO ook mee in de bevindingen over het (voorgenomen) beleid en de uitvoering daarvan door het bestuur.

Raad van toezicht (RvT)

De leden van de RvT worden door het bestuur benoemd op bindende voordracht van het VO. De RvT legt verantwoording af aan het VO over de uitvoering van taken en bevoegdheden. Het verslag en het oordeel 2020 van de RvT zijn besproken met de RvT, net als de speerpunten van het toezicht 2021. Gedurende het jaar heeft periodiek afstemming plaatsgevonden tussen de voorzitters van het VO en de RvT. Daarnaast is er contact met de RvT geweest naar aanleiding van het vertrek van twee bestuursleden in het najaar van 2021.

Adviesaanvragen en gegeven adviezen

Het VO heeft in 2021 de volgende zes adviesaanvragen ontvangen.

- Het niet compenseren van het afschaffen van de doorsneesystematiek
- De invulling van het partner- en wezenpensioen

- De premiemethodiek van de risicodekkingen
- De premie en premiecomponenten voor 2022
- Het beloningsbeleid
- De waardeoverdracht van twee wezenpensioenen

Het VO heeft over alle zes adviesaanvragen positief advies uitgebracht. Daarnaast heeft het VO met het bestuur gesproken over de risicobereidheid in de nieuwe regeling. Ook dit jaar was de tijdsdruk rond de adviesaanvragen hoog door het strakke tijdsplan rond de invoering van de nieuwe regeling.

Deskundigheidsbevordering

Bij de start van het nieuwe VO in september 2020 zijn afspraken gemaakt over de gewenste kennis en competenties van de VO-leden. In de profielschets is vastgelegd dat individuele leden qua kennis en competenties aansluiten bij de Beleidsregels Geschiktheid van DNB en dat het VO als collectief moet voldoen aan geschiktheidsniveau A als bedoeld in de Handreiking Geschikt pensioenfondsbestuur 2017.

In 2020 heeft het VO als collectief het SPO-programma 'Fundament voor Verantwoordingsorganen' gevolgd. In 2021 heeft het VO onder begeleiding van een extern adviseur hierop voortgebouwd en gezamenlijk gewerkt aan de ontwikkeling van het VO op inhoud en werkwijze.

Zelfevaluatie

Eind 2021 heeft het VO voor het eerst een zelfevaluatie uitgevoerd, onder begeleiding van een extern adviseur. Een belangrijk thema in de zelfevaluatie was tijd en tijdsdruk. Naar aanleiding van de zelfevaluatie is de vergadercyclus aangepast en zijn acties geformuleerd op de volgende gebieden.

- Voorkomen tijdsdruk
- Aanpak jaarverslag
- Communicatie vanuit het VO
- Werving van jonge VO-leden
- Individuele opleidingsplannen

Bevindingen over het bestuursverslag

In het bestuursverslag doet het bestuur uitgebreid verslag over 2021. Daarbij zien we voor een aantal onderdelen een duidelijkere koppeling tussen de gevolgde strategie en de te realiseren doelen, zoals door ons aanbevolen in het vorige jaarverslag. Zo constateren we dat voor het MVB-beleid concrete doelen zijn benoemd en behaald. Ook rond de overgang naar de nieuwe pensioenregeling en de overgang naar de nieuwe pensioenuitvoerder waren concrete meetpunten en afspraken vastgelegd.

Dit heeft geleid tot het signaleren van stagnatie in de ontwikkeling van het nieuwe pensioenadministratiesysteem. Hierdoor is tijdig besloten om de (vanaf 2022 afgesloten) uitkeringsregeling te handhaven in het huidige MAIA-systeem en kon een groot deel van de ontwikkeling van het nieuwe systeem (RAP) worden bijgestuurd. Het niet volledig gereed zijn van het RAP-systeem en het pas laat vrijkomen van de relevante cijfers heeft naar oordeel van het VO geleid tot suboptimale communicatie rond de uiteindelijke hoogte van de premie en de gevolgen hiervan voor een deel van de deelnemers.

Naar aanleiding van het bestuursverslag hebben wij de volgende aanbevelingen:

- Zorg voor goede monitoring en meetbare afspraken rond de implementatie van de nieuwe pensioenregeling en de gevolgen voor alle deelnemers van het pensioenfonds. Wees hierbij alert op de verschillen in gevolgen voor subgroepen en besteed meer aandacht aan eventuele individuele casuïstiek.
- Blijf alert op goede communicatie richting alle deelnemers met aandacht voor de verschillende communicatiemiddelen, inclusief de sociale media kanalen, om ook alle subgroepen goed te informeren en eventuele onduidelijkheden of onrust goed te kunnen adresseren. De aanbeveling van vorig jaar met betrekking tot het vertalen van de communicatiestrategie naar meetbare doelstellingen en een concreet meerjarenplan blijft ook dit jaar van belang.

Verslag en oordeel Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht benoemt in zijn verslag dat het een intensief jaar is geweest door aanpassingen in de pensioenregeling, de transitie naar een nieuw pensioensysteem, de ontwikkeling van een nieuw beloningsbeleid en de wijzigingen in de samenstelling van het bestuur met daarnaast de invloed van de coronapandemie. De Raad oordeelt positief over de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel en de nieuwe pensioenuitvoerder, de aanpassing en professionalisering van het VO en de aanpak van de veranderingen in het bestuur en de verdere visie over beloning, cultuur en governance. Het VO onderschrijft dit oordeel en de door de Raad geformuleerde aanbevelingen.

Goede communicatie ziet de Raad als cruciaal voor het fonds en de deelnemers. Naar het oordeel van de Raad heeft het bestuur dit met de huidige middelen adequaat gedaan en beveelt de RvT aan dat verdere ontwikkeling hiervan noodzakelijk is. Het VO wil graag de nadruk op goede

communicatie onderstrepen en daarbij breed trekken naar alle betrokken partijen. Voor het VO is daarbij van belang om op tijd meegenomen te worden in alle ontwikkelingen. Zowel op het gebied van governance, uitbestedingstrajecten als ook op andere relevante ontwikkelingen.

Actuarieel rapport en verslag van accountant

Zowel de actuaris als de accountant is van mening dat bestuur en bestuursbureau goed functioneren. Het fonds werkt professioneel en in het belang van de deelnemers. Het beleid is uitgebreid en zorgvuldig onderbouwd. Het fonds heeft voldoende verandervermogen en de bestuursveranderingen zijn goed en snel ondervangen.

De kosten zijn door het toetreden van de huisartsen in opleiding verlaagd, maar dit effect wordt eerst grotendeels tenietgedaan door de transitiekosten. De transitie van data is goed verlopen. Op het moment dat APS een datakwaliteitsbeleid heeft geformuleerd, is het advies om het datakwaliteitsbeleid van SPH hier goed mee in lijn te brengen. De accountant en actuaris geven aan proactief meegenomen te worden in de ontwikkelingen. De accountant signaleert geen significante risico's of overige significante bevindingen.

De actuaris concludeert dat de vermogenspositie van het fonds voldoende is, zij het, dat de mogelijkheden tot het realiseren van toeslagen beperkt zijn. Vanuit zowel accountant als actuaris wordt de nadruk gelegd op goede communicatie naar alle partijen. Daarnaast wordt er aandacht gevraagd vanuit de eigenrisicobereidheid (ERB) om het draagvlak goed te monitoren.

Het VO onderschrijft en herkent de observaties van de accountant en de actuaris. Naar aanleiding van het actuarieel rapport, het accountantsrapport en het gesprek hierover met actuaris en accountant, doen wij de volgende aanbevelingen:

- Maak bij pensioenbeheerskosten een duidelijk onderscheid tussen incidentele (transitie uitvoerder, nieuwe pensioenregeling 2.0, nieuw bestuursmodel) en reguliere kosten. Dat maakt het mogelijk om deze kosten zuiverder te vergelijken met de benchmark.
- Laat in de vooruitblik 2022 zien wat verwacht wordt van de ontwikkeling van pensioenbeheerskosten.
- Laat bij eventuele toekomstige wijzigingen van de premiesystematiek in een vroeg stadium de effecten voor de verschillende groepen deelnemers berekenen.

Bevindingen over (voorgenomen) beleid en uitvoering

Strategie

Missie, visie en strategie van het fonds zijn gebaseerd op 'van, voor en door huisartsen'. Een van de doelen van het strategisch plan 2020-2025 is te transformeren naar een online pensioendienst-verlener. De invoering van het nieuwe pensioenuitvoering administratiesysteem (RAP) heeft de verwachtingen nog niet waargemaakt en moet verder worden uitgebouwd om aan deze ambitie te kunnen voldoen.

AANBEVELING:

Dit jaar dient het bestuur voldoende aandacht te hebben voor de gevolgen van de transitie voor alle deelnemers en de implementatie van de nieuwe regeling. Zeker ook met het oog op de komende voorgestelde bestuursverandering is aandacht voor en goede communicatie met de diverse subgroepen essentieel om voldoende draagvlak te blijven waarborgen.

Het bestuur is voornemens om volgend jaar over te gaan naar een nieuw bestuursmodel, waarbij de huisartsen een rol krijgen in het niet uitvoerend en controlerend deel van het bestuur. De SPH-slogan verandert dan naar 'van, voor en met huisartsen'. Het bestuur verwacht dat het bestuursmodel meer toekomstbestendig is met een grotere rol voor professionele expertise in het bestuur. Het VO zal in 2022 een advies hierover uitbrengen.

AANBEVELING:

Wij bevelen het bestuur aan goed stil te staan bij de gevolgen van de implementatie van de nieuwe governance met aandacht voor het tempo daarin en met aandacht voor het functioneren en versterken van alle betrokkenen in de keten.

Kosten en serviceniveau

Hoewel de kosten door toetreding van de huisartsen in opleiding, verandering van beloningsstructuur, aanpassing van het bestuursmodel en veranderingen van pensioenuitvoerder op termijn moeten gaan dalen, is dat nu door de transitiekosten onvoldoende zichtbaar. Ook is door de huidige beperkte functionaliteit van RAP nu niet goed in te schatten welk serviceniveau SPH uiteindelijk aan de deelnemers kan bieden.

AANBEVELING:

Het VO adviseert het bestuur de kosten goed te blijven monitoren en doelstellingen over kostenreductie te benoemen en vast te leggen.

Beleggingsbeleid en maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

Voor de overgang naar de nieuwe regeling is een nieuw beleggingsbeleid ontwikkeld in het verlengde van de eerdere uitkeringsregeling. SPH heeft de haalbaarheidstoets in 2021 niet gehaald. Daarop zijn de grenzen van de risicohouding aangepast voor de nieuwe premiereregeling, waardoor het fonds in de nabije toekomst weer zal voldoen aan de haalbaarheidstoets. De invulling van het collectief variabel pensioen zal in 2022 ontwikkeld worden.

In 2021 is een nieuw MVB-beleid vastgesteld. Kern van het MVB-beleid is de ESG Due Diligence (gepaste zorgvuldigheid) zoals bedoeld in het IMVB-convenant. MVB heeft als doel om negatieve impact te voorkomen en om een positieve impact te bereiken op de thema's die SPH belangrijk vindt. Na eerst aanpassing van de portefeuille van de 'aandelen ontwikkelde markten' is dit afgelopen jaar ook doorgevoerd voor de 'aandelen opkomende landen'. Hierbij worden vooraf vastgestelde vaste criteria gehanteerd.

Het VO concludeert dat het bestuur de aanbeveling heeft opgevolgd om het MVB-beleid concreter vast te leggen en doelstellingen te formuleren. Het benaderen van de deelnemers om draagvlak te bevorderen blijft belangrijk, zeker in het licht van de huidige wereldwijde ontwikkelingen.

AANBEVELING:

Het VO adviseert om de beoogde dialoog en de inventarisatie van verwachtingen van de deelnemers op korte termijn in gang te zetten om een genuanceerd en onderbouwd beleid te kunnen maken met betrekking tot (maatschappelijk verantwoord) beleggen.

Communicatie

Op het gebied van pensioencommunicatie zijn vier lange termijn doelstellingen geformuleerd:

- Deelnemers van SPH zijn goed voorbereid op hun financiële situatie.
- Deelnemers van SPH ervaren een optimale dienstverlening door SPH.
- Deelnemers hebben gefundeerd vertrouwen in SPH en in de pensioenregeling.
- SPH is in control wat betreft de pensioenuitvoering op het gebied van communicatie en financiële planning.

Het VO constateert dat indicatoren en te behalen doelen per 2022 gedeeltelijk zijn vastgesteld. Er is veel aandacht besteed aan communicatie rond de transitie en de gevolgen van de

overgang naar de nieuwe pensioenregeling. Desondanks is er met name in de groep waarnemers de nodige commotie geweest over de gevolgen. Hierbij lijkt een samenloop van omstandigheden te spelen met pas laat bekend worden van definitieve cijfers, de ontwikkeling van het nieuwe pensioenadministratiesysteem, de verandering in het bestuur, onvoldoende afstemming tussen BPV en SPH en het ruime gebruik van sociale media door de waarnemers. Uit het bestuursverslag kan het VO ook dit jaar niet goed halen hoe de langetermijndoelstellingen op het gebied van communicatie op schema liggen en/of behaald zijn.

AANBEVELING:

Transparantie, uitlegbaarheid en draagvlak zijn afhankelijk van goede communicatie. Dit wordt door alle betrokkenen genoemd. Ook het VO benadrukt het belang van goede communicatie met de deelnemer en alle betrokken partijen. De sociale media lijken hierin voor (een deel van) de deelnemers een belangrijke rol te spelen. Het VO vraagt hiervoor expliciete aandacht en adviseert hiervoor zo nodig specifieke expertise in huis te halen.

AANBEVELING:

Het VO adviseert om in de communicatie meer af te stemmen met de BPV. De BPV heeft een directe vertegenwoordiging van deelnemers en kan gericht het draagvlak vergroten. Zeker bij nieuwe ontwikkelingen, zoals de overgang naar een nieuwe regeling en de introductie van het collectief variabel pensioen, is tijdige en gerichte communicatie, in afstemming tussen SPH en BPV, noodzakelijk.

Pensioenfondsbestuur

Het bestuur heeft in 2021 afscheid genomen van twee bestuursleden. Dit heeft geleid tot een versnelling in de aanpassing van cultuur, beloningsbeleid en governancestructuur. Voor 2022 richt het bestuur zich op een overgang naar het omgekeerd gemengd model. Het VO verwacht dat dit model een goede basis is voor een goed toekomstbestendig en wendbaar pensioenfonds.

AANBEVELING:

Wij bevelen het bestuur aan om bij de overdracht naar het nieuwe bestuursmodel oog te houden voor de specifieke kenmerken van het fonds, aandacht te hebben voor het behoud van draagvlak en specifiek voor voldoende expertise in het bestuur, ook op ict-gebied, passend bij de transformatie naar een online pensioendienstverlener. Het VO wil daarbij benadrukken dat tijdsdruk geen invloed mag hebben op zorgvuldige, transparante besluitvorming.

Oordeel over (voorgenomen) beleid en uitvoering

Het VO is blij met de positieve beoordelingen van RvT, actuaris en sleutelfunctiehouders en onderschrijft deze. Ook wij zijn van mening dat het bestuur, ondanks de bestuurswisselingen, in het afgelopen jaar alle transities goed heeft laten verlopen en adequaat heeft gereageerd in spannende tijden. Het bestuur heeft het VO steeds op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. Het VO had wel graag in een eerder stadium kennis willen nemen van de effecten van de nieuwe premieregeling op de verschillende groepen deelnemers.

Wij oordelen positief over het (voorgenomen) beleid en uitvoering in 2021. Wij zijn van mening dat het bestuur het fonds in dynamische omstandigheden goed heeft bestuurd en zich met de juiste onderwerpen heeft beziggehouden.

Speerpunten 2022

Het VO zal zich in 2022 – naast de wettelijke en statutaire taken – op de volgende speerpunten richten.

1. Governance van het fonds
2. Cultuur en samenwerking
3. Doorontwikkeling van de regeling
4. Maatschappelijk verantwoord beleggen

Bij alle thema's is communicatie met de deelnemers voor het VO een zeer belangrijk aandachtspunt. Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de informatievoorziening vanuit het bestuur over deze thema's.

Tot slot

Wij bedanken het bestuur, de RvT en het bestuursbureau voor de prettige samenwerking in een intensief jaar. We kijken uit naar een constructieve en prettige voortzetting van de samenwerking in 2022.

Driebergen, 13 mei 2022

Roeland van Vledder, *onafhankelijk voorzitter*

Dick Koster, *secretaris*

Herbert Barkema, *lid*

Marloes Bosker, *lid*

Bop Dijkstra, *lid*

Carlijn Laauwen, *lid*

Peter van Liere, *lid*

Jaap Schreuder, *lid*

Marjon Vrouwenfelder, *lid*

Paul van de Vijver, *lid*

11.2 Reactie van het bestuur

Het bestuur heeft kennisgenomen van het verslag en het oordeel van het VO over het bestuursbeleid in 2021. Het bestuur dankt het VO voor het positieve oordeel en de heldere aanbevelingen. Deze nemen wij mee in de bestuursagenda voor 2022.

De kleinere omvang van het VO en het verdelen van de aandachtsgebieden over de leden hebben in 2021 bevorderend gewerkt op de mogelijkheid voor het bestuur om verantwoording af te leggen aan het VO. Wij zijn positief over het voornemen van het VO om in 2022 de personele verbinding met de VvA geheel los te laten. Dit zal de onafhankelijkheid van het VO verder doen toenemen.

Transitie en communicatie

Naast concrete meerjarenplannen met meetbare doelstellingen, focust het bestuur op de toenemende diversiteit van de deelnemersgroepen en de daarop aan te passen communicatie.

De monitoring en de meetbaarheid van de afspraken die met APS worden gemaakt, zijn een belangrijk onderdeel van het transitieproces geweest. De projecten rondom de nieuwe pensioenregeling en het nieuwe pensioenregistratieplatform hebben zeer concrete doelen en meetpunten gekend. De beoogde verbeteringen die op verzoek van de BPV in de nieuwe premieregeling zijn gerealiseerd, hadden een forse impact op de premielast van de deelnemers die in de oude regeling onvoldoende pensioen konden opbouwen. Het bestuur betreurt het dat de uitgesproken premie-effecten pas in een laat stadium duidelijk werden. De veranderingen kwamen voor een aantal van onze deelnemers te onverwacht.

Wij delen de zorgen van het VO over het effect op het draagvlak dat deze verbetering van de pensioenregeling kan hebben. Nader deelnemersonderzoek en rondetafelgesprekken met hulp van de financieel planners en de BPV/VvA moeten leiden tot een constante dialoog met de deelnemer, die het draagvlak voor de regeling zal verbeteren en behouden. Het zwaartepunt van de aandacht voor het draagvlak voor de pensioenregeling voor huisartsen ligt uiteraard bij de BPV.

Doorontwikkeling pensioenregeling

Het kiezen van het juiste informatiemoment voor het VO in het traject van strategie naar beleid vindt het bestuur van groot belang. Naar aanleiding van uw bevindingen en aanbeveling over het (voorgenomen) beleid en de uitvoering daarvan geeft het bestuur aan dat de transitie naar en de

ontwikkeling van het nieuwe pensioenadministratiesysteem (RAP) ook volgend jaar de hoogste prioriteit heeft.

Communicatie blijft hierin een belangrijk aandachtspunt. Het bestuur erkent en onderschrijft het wezenlijk belang van goede communicatie met de juiste informatie richting de verschillende deelnemersgroepen. Dit kan heel complex zijn, zeker gezien de rol die sociale media hierin spelen. SPH oriënteert zich hoe wij hierin samen met de BPV effectiever kunnen optrekken.

Governance en cultuur

De overgang naar een nieuwe bestuursvorm wordt projectmatig voorbereid. Het bestuur onderschrijft de aandachtspunten van het VO en deze worden in het project betrokken. Het bestuur neemt het VO mee in de te nemen stappen en bereidt een adviesaanvraag voor, waarin het VO om advies wordt gevraagd bij de inrichting van het interne toezicht in de nieuwe organisatie. Daarbij zal onder andere met VO en BPV ook expliciet worden stilgestaan bij de samenwerking en rolverdeling in de keten.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het uitwerken van het MVB-beleid blijft 'werk in uitvoering'. Het SPH-bestuur hecht veel waarde aan de dialoog met de deelnemer. In 2022 worden hiertoe een kwantitatief deelnemersonderzoek en rondetafelgesprekken georganiseerd.

Kosten

Het bestuur blijft de kosten van de uitvoering monitoren. De transitiekosten waren in het afgelopen jaar een grote kostenpost. De verwachting is dat er ook in 2022 nog kosten zullen worden gemaakt voor afronding van de transitie. De eisen van de opdrachtgever zijn bepalend voor het kosten- en serviceniveau.

Tot slot

Het bestuur dankt het VO voor het uitgesproken vertrouwen en ziet uit naar een constructieve samenwerking in een jaar waarin wederom vele belangrijke dossiers op de agenda staan. De speerpunten van het VO sluiten goed aan bij deze agenda.

11.3 Verslag en bevindingen van de Raad van Toezicht

Algemeen

De raad van toezicht (RvT) houdt toezicht op het bestuursbeleid en op de algemene gang van zaken in het fonds. De RvT ziet erop toe dat het bestuur risico's adequaat beheerst en belangen evenwichtig afweegt. Daarnaast staat de raad het bestuur met raad terzijde. Bij sommige voorgenomen besluiten heeft de RvT goedkeuringsrecht. De raad vergadert regulier elk kwartaal. Naast deze vergadering is er ook elk kwartaal een vergadering met het bestuur en hebben de voorzitters van de raad en van het bestuur een maandelijks overleg.

De RvT legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan (VO) en in het jaarverslag. In 2021 zijn er twee overleggen tussen de RvT en het VO geweest. In het 'Voorjaarsoverleg' heeft de RvT aan de hand van zijn verslag 2020 verantwoording afgelegd aan het VO. In het 'Najaarsoverleg' zijn onder meer de speerpunten van de RvT voor 2022 besproken.

Het afgelopen jaar kenmerkte zich als een intensief jaar. De aanpassingen in de pensioenregeling, de transitie naar een nieuw pensioensysteem, de ontwikkeling van een nieuw beloningsbeleid en de wijzigingen in de samenstelling van het bestuur vroegen veel aandacht. Daarnaast had Covid-19, net als vorig jaar, invloed op de taakuitoefening van de raad. Als gevolg van de coronamaatregelen is er minder vaak fysiek vergaderd dan het geval zou zijn zonder deze maatregelen. Ook is er met een aantal sleutelfunctiehouders en individuele bestuursleden op een aantal dossiers intensiever contact geweest. Er was daarnaast binnen de RvT frequent contact met betrekking tot de ontwikkelingen binnen het bestuur. Met DNB heeft dit jaar geen gesprek plaatsgevonden. Ook als gevolg van Covid-19 is er dit jaar geen gezamenlijke deskundigheidsbevordering van de RvT geweest. De individuele leden hebben wel diverse virtuele bijeenkomsten bezocht.

Aan het eind van het jaar heeft de RvT conform het evaluatiebeleid van het fonds de jaarlijkse zelfevaluatie gehouden. De eigen evaluatie heeft geresulteerd in een aantal actiepunten. Deze punten hebben met name betrekking op de samenwerking met en de rolverdeling tussen bestuur en RvT.

Visie

De RvT vindt het voor een beheerste bedrijfsvoering essentieel dat bestuurlijke processen op orde zijn, dat het bestuur goed functioneert en dat de bestuurssamenstelling past bij de taken en ontwikkelingen waarmee het fonds in de voorzienbare toekomst wordt geconfronteerd. De RvT

beschouwt het bewaken van de kwaliteit en professionaliteit van de bestuurders en de onderlinge dynamiek als een van de belangrijkste pijlers van goed toezicht.

Toezichtkader

Bij zijn toezichthoudende taak hanteert de RvT als normenkader de wet- en regelgeving, de Code Pensioenfondsen, de statuten en -reglementen en de gedragscode van het fonds.

Informatie

Voor de uitoefening van zijn taak heeft de raad door middel van een digitaal vergadersysteem toegang tot alle relevante documentatie en informatie van de vergaderingen van het bestuur en de beleidsadviescommissies van het fonds. Daarnaast is er periodiek contact met (de voorzitter van) het VO en vindt er in het kader van het jaarwerk een gesprek plaats met de externe accountant en de certificerend actuaaris van het fonds. Ook de rapportages van en de contacten met de sleutelfunctiehouders, medewerkers van het bureau en individuele bestuursleden en gesprekken met DNB zijn een informatiebron voor de raad.

Goedkeuring besluiten

De raad heeft in het verslagjaar goedkeuring gegeven aan een aantal (voorgenomen) besluiten van het bestuur. De besluiten hadden betrekking op een herijking van het meerjaren internal auditplan, het jaarverslag 2020, de collectieve waardeoverdracht van twee wezenpensioenen vanuit het pensioenfonds HAIO (huisartsen in opleiding) en het beloningsbeleid voor de fondsorganen. De raad stemde in met de benoeming van de heer Johan Reesink als interim-voorzitter van het fonds.

Bevindingen en aanbevelingen

In 2021 heeft de raad een aantal aanbevelingen aan het bestuur gedaan:

- Maak transparant en expliciet welke uitgangspunten het bestuur als uitvoerder van de pensioenregeling hanteert om de regeling toekomstbestendig vorm te geven.
- Heb aandacht - gegeven de toenemende complexiteit en activiteiten - voor de consequenties van de strategie van het fonds voor het bestuursmodel.
- Blijf - als nadrukkelijk onderdeel van de strategie - scherp sturen op een vermindering van de kosten per deelnemer.
- Evalueer de inrichting van de sleutelfuncties en commissiestructuur.
- Maak een analyse van de kosten van de gehele bestuurs-

keten, inclusief de RvT, en kijk naar mogelijkheden om die verder te reduceren.

- Kijk bij het maken van het geschiktheidsjaarplan en de evaluatie van het governancemodel expliciet naar de ontwikkeling van bestuurlijke competenties en relevante kennis, en de noodzakelijke samenstelling en grootte van het bestuur.
- Meet periodiek het draagvlak voor het duurzaamheidsbeleid bij de deelnemers.
- Heb in het kader van evenwichtige belangenafweging aandacht voor transparantie en uitlegbaarheid.

Tot slot zijn de aandachtspunten in de samenwerking tussen bestuur en RvT besproken. Het betrof verwachtingenmanagement, het respecteren van elkaars rollen en een open communicatie.

Hoe aan de aanbevelingen in het verslagjaar opvolging is gegeven, is opgenomen in de onderstaande bevindingen. Dit geldt ook voor de speerpunten 2021:

- De toekomstige governance
- De transitie naar het nieuwe pensioenadministratieplatform
- Nieuwe pensioenregeling en het Pensioenakkoord.

Bevindingen 2021

Algemeen beleid

Wij vinden het van belang dat het bestuur in zijn taak als uitvoerder van de pensioenregeling een visie heeft op hoe het deze toekomstbestendig vorm gaat geven. Hierbij dient transparant en expliciet te worden gemaakt welke uitgangspunten worden gehanteerd en wat de onderliggende filosofie is. In 2021 heeft het bestuur de toekomstvisie in een meerjarig strategisch plan vorm gegeven. Gegeven de toenemende complexiteit en activiteit binnen verschillende projecten, heeft de RvT samen met het bestuur begin 2021 stilgestaan bij de consequenties van de strategie voor het bestuursmodel. Ook heeft de RvT geconstateerd dat sturen op kosten nu integraal onderdeel zal uitmaken van de strategie.

De nieuwe pensioenregeling en de overgang naar APS heeft veel aandacht gevraagd van het bestuur. De RvT heeft over 2019 aangegeven dat transparantie en uitlegbaarheid van de belangenafweging bij het wijzigen van de pensioenregeling een belangrijk speerpunt in het toezicht zijn. De RvT en het bestuur hebben dit meermaals collectief, en in individueel overleg tussen leden van de RvT en bestuurders, besproken. Wij constateren dat in het afgelopen jaar overleg tussen het bestuur en de vergadering van afgevaardigden (VvA) van de beroepspensioenvereniging huisartsen (BPV) over de regeling

constructief is verlopen. Tegelijkertijd constateren wij ook dat de vraagstukken als het gaat om belangenafweging en uitlegbaarheid zowel inhoudelijk als vanwege de diversiteit in de deelnemers voor alle partijen complexer en uitdagender is geworden. Wij hebben het bestuur daarom ook aanbevolen om het gesprek over deze uitdaging diepgaander met deze partijen aan te gaan.

Governance

De RvT beoordeelt of de structuur van het fonds leidt tot een goede besturing. En ook of de individuele bestuurders en het collectief geschikt zijn voor hun taak en dat het collectief naast complementariteit ook over diversiteit beschikt. De raad beoordeelt ook de bredere governancestructuur. Dit betreft de inrichting en werking van de sleutelfuncties, de beleidsadviescommissies en de relatie met het VO. De hervorming van het VO heeft zijn vruchten afgeworpen en geleid tot een professionalisering van de gesprekken tussen de RvT en het VO alsmede het bestuur en het VO.

De inrichting van de sleutelfuncties en commissies is deels in 2021 geëvalueerd. Dit was een aanbeveling van de RvT uit 2019 die door alle ontwikkelingen enigszins verschoven is in de tijd. Wij hebben geconstateerd dat in opzet, bestaan en werking alle sleutelfuncties goed zijn ingericht. De sleutelfunctiehouder risicomangement maakte tot december 2021 deel uit van het bestuur. Na vertrek van deze bestuurder is ervoor gekozen deze sleutelfunctie buiten het bestuur te leggen. Het vertrek van de voorzitter en de aanstelling van een interim-voorzitter heeft geleid tot een herijking van de portefeuilleverdeling binnen het bestuur. De RvT kan zich vinden in deze aanpassingen en heeft gezien dat het bestuur de noodzakelijke acties naar aanleiding van de ongeplande wijzigingen in de samenstelling van het bestuur adequaat heeft opgepakt.

De zelfevaluatie en de evaluatie van de governance van het bestuur is begin 2021 besproken met de RvT. Na het vertrek van de voorzitter hebben de RvT en het bestuur geconstateerd dat het noodzakelijk is dit met urgentie verder uit te werken. Conform onze aanbeveling uit 2020 zal nu een verdiepingsslag worden gemaakt om de koppeling te maken tussen de strategie en ontwikkelingen bij het fonds en de benodigde bestuurlijke competenties en relevante kennis, de noodzakelijke samenstelling, gedrags- en cultuuraspecten en de grootte van het bestuur. De RvT volgt dit proces nauwgezet. De RvT heeft in 2020 geconstateerd dat er een uitgebreide inventarisatie is gemaakt van de naleving van de Code Pensioenfondsen, leidend tot een beperkt aantal aanscherpingen en actualisaties. Er hebben zich geen nieuwe ontwikkelingen voorgedaan in 2021.

Risicomanagement

Het bestuur dient een cultuur te borgen die risicobewustzijn stimuleert en de organisatie daarvoor heeft ingericht en in de bedrijfsvoering expliciet aandacht aan heeft besteed. De RvT heeft geconstateerd dat in de bedrijfsvoering en besluitvorming risicobewustzijn integraal wordt meegenomen. De RvT heeft daarnaast in 2021 kennisgenomen van de eigen risicobeoordeling (ERB), de vastgestelde risicobereidheid van de niet-financiële risico's en de SIRA. De risicobereidheid met betrekking tot de nieuwe regeling is besproken. Door de aard van de nieuwe regeling en het verleggen van risico's naar de deelnemer acht de RvT het van groot belang dat het bestuur aandacht blijft besteden aan communicatie met de achterban op dit thema.

Evenwichtige belangenafweging

De RvT ziet, op basis van de verslaglegging en documentatie binnen het fonds, dat het bestuur bij het nemen van beleidsbeslissingen de belangen van de diverse betrokkenen op een evenwichtige wijze afweegt. Wel constateerden we al eerder dat, door de toenemende complexiteit binnen de wereld van pensioenfondsen alsmede de diversiteit van de deelnemers, het bieden van transparantie en uitlegbaarheid een uitdaging vormen. Bij de inrichting van de nieuwe regeling is dit een grote uitdaging en onderwerp van gesprek binnen het bestuur en tussen RvT en bestuur. We constateren ook dat evenwichtige belangenafweging nadere duiding en uitwerking behoeft. Draagvlak en aanvaarding bij de deelnemers speelt hierbij een cruciale rol. Dit heeft de aandacht van het bestuur en de RvT moedigt het bestuur aan om hier continu feedback op te blijven vragen. Wij adviseren het bestuur ook om op nog meer structurele en expliciete wijze de diversiteit van de deelnemers vanaf het begin in te bedden in de besluitvormingsprocessen.

Uitbesteding en informatietechnologie

De raad acht het van belang dat het bestuur in control is ten aanzien van de uitbestede processen. En dat het een duidelijke visie heeft en zorgvuldig is in de keuze van partijen en adviseurs en daarbij zicht houdt op de kosten. In 2021 hebben we het proces gevolgd rondom de voorbereiding van de overstap naar een nieuw pensioenplatform op basis van het transitie- en implementatieplan. De RvT heeft geconstateerd dat het bestuur in zijn besluitvormingsproces adequaat en zorgvuldig alle risico's heeft gewogen. De transitie was een zeer uitdagend en complex traject, dat grote inzet heeft gevraagd van het bestuur en de medewerkers. De afronding hiervan zal vanuit de RvT nauwlettend gevolgd worden. De RvT heeft geconstateerd dat het bestuur en de organisatie in dit complexe proces continu oog gehouden heeft voor de uitdagingen en risico's.

Balansbeheer en beleggingen

Op basis van de evaluatiecyclus voor balansbeheer en beleggingen heeft een herijking plaatsgevonden waarbij op basis van de huidige economische situatie is gekeken of het stuurscenario dient te worden aangepast. De RvT kan zich vinden in de conclusie van het bestuur dat er geen overwegingen zijn om dit aan te passen.

Het MVB-beleid vormt een belangrijke uitgangspunt in beleggen. In 2019 had de RvT aanbevolen oog te houden voor de steeds verder schuivende ambitie binnen de sector door ook de relatieve voortgang te bewaken. Deze aanbeveling geldt doorlopend en de RvT heeft kennisgenomen van het aangescherpte MVB-beleid waarin uitgangspunten expliciet worden benoemd. De RvT ziet dit als een goede ontwikkeling. De RvT steunt ook het voornemen van het bestuur om de VvA explicieter te betrekken in de dialoog.

Financiële opzet

De RvT heeft meermaals gesproken met het bestuur over de nieuwe pensioenregeling en de ontwikkelingen in de regeling op langere termijn. De tussenregeling die per 1 januari 2022 is ingegaan, ziet de RvT als een belangrijke stap voor de deelnemers. Hiermee is voldaan aan de opdracht van de BPV om de deelnemers in de regeling meer gebruik te laten maken van de fiscale ruimte om pensioen op te bouwen. De RvT heeft vastgesteld dat de vaststelling van de premie voor deze nieuwe regeling gebaseerd is op principes van evenwichtige belangenbehartiging van de deelnemers en een robuuste financiële opzet. De financiële consequentie van deze premiereregeling verschilt echter aanzienlijk voor de verschillende groepen deelnemers. Het bestuur heeft uitgebreid stilgestaan bij deze consequenties. Daarnaast heeft de RvT kennisgenomen van de toeslagen en vastgesteld dat deze conform het toeslagenbeleid tot stand zijn gekomen.

Onderdeel van de financiële opzet zijn ook de kosten van de uitvoering en een passend beloningsbeleid. In 2021 heeft de RvT meerdere malen gesproken met het bestuur over de noodzaak om te komen tot een aanpassing van het beloningsbeleid, passend bij de omvang en werkzaamheden gerelateerd aan de pensioensector. Dit heeft geleid tot een nieuw beleid per 1 januari 2022, waarbij voor zowel het bestuur, de RvT als het VO de vergoedingen zijn aangepast. Hiermee is een belangrijk deel van de aanbeveling uit 2021 om te kijken naar de kosten van de gehele keten opgevolgd. Het blijft echter zaak om oog te houden voor verdere mogelijkheden tot kostenreductie en dit mee te nemen in de uitwerking van de toekomstige governance. De RvT acht kostentransparantie, mede zoals aangegeven door de AFM, van groot belang.

De aanbeveling uit 2021, om transparant en expliciet te maken welke uitgangspunten door het bestuur als uitvoerder van de pensioenregeling worden gehanteerd om de regeling toekomstbestendig vorm te geven, blijft actueel.

Communicatie

We hebben regelmatig gesproken met het bestuur over de communicatie met de deelnemers en ook over de hulp die het fonds geboden heeft aan de BPV in de communicatie over de nieuwe regeling. Net als het bestuur ziet de RvT goede communicatie als cruciaal voor het fonds en de deelnemers. SPH heeft diverse middelen en mogelijkheden van verschillende vormen van communicatie benut om de diversiteit in behoefte van deelnemers te kunnen adresseren.

Naar het oordeel van de RvT heeft het bestuur dit met de huidige middelen adequaat gedaan en deelt de RvT de constatering dat verdere ontwikkeling hiervan noodzakelijk is. De RvT beveelt aan om uit te breiden in verfijning passend bij de diversiteit van de deelnemers en gehanteerde communicatiemiddelen. Ook is het van belang om de introductie van de nieuwe regeling in 2022 vanuit communicatieperspectief te evalueren, zodat op toekomstige ontwikkelingen voorgesorteerd kan worden in investeringen en uitwerking.

Speerpunten 2022

Als speerpunten van het toezicht 2022 heeft de RvT benoemd:

- Governance en cultuur
- Doorontwikkeling pensioenregeling
- Transitie van de pensioenadministratie

De onderwerpen zijn afgestemd met het bestuur en het VO.

Goedkeuring besluit tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2021

In zijn vergadering van 3 mei 2022 heeft de RvT het door het bestuur vastgestelde bestuursverslag en de jaarrekening 2021 goedgekeurd.

De raad dankt het bestuur, de medewerkers en het verantwoordingsorgaan voor hun inzet en de prettige samenwerking.

Driebergen, mei 2021

Diane Griffioen
Margreet Haandrikman
Tjark Tjin-A-Tsoi (*voorzitter*)

11.4 Reactie van het bestuur

Het bestuur heeft kennisgenomen van de bevindingen van de Raad van Toezicht en de goedkeuring van het bestuursbesluit tot vaststelling van het bestuursverslag en jaarrekening 2021.

Ook het bestuur heeft het afgelopen jaar ervaren als een intensief jaar. Wij danken de Raad voor zijn toegankelijkheid en constructief overleg in dit verslagjaar. Naast de reguliere vergaderingen zijn er veelvuldig overleggen geweest tussen leden van de Raad en van het bestuur. Deze overleggen hebben in belangrijke mate bijgedragen aan een weloverwogen en zorgvuldige besluitvorming in de diverse dossiers.

Het bestuur onderschrijft de door de Raad geformuleerde bevindingen en aanbevelingen. Hieraan zal in 2022 grotendeels projectmatig aandacht besteed worden. De Raad vraagt speciale aandacht voor het draagvlak bij en de communicatie met de achterban. Het bestuur onderschrijft het belang hiervan, zeker in tijden van transitie naar een nieuwe uitvoer-

der, verandering van de pensioenregeling en de aanstaande nieuwe pensioenwetgeving. De toenemende diversiteit van de SPH-deelnemers stelt specifieke eisen aan deze communicatie. De BPV en SPH zullen als opdrachtgever en opdrachtnemer de achterban bij de aanstaande veranderingen vroegtijdig moeten betrekken. Dit zal in goed overleg gebeuren, waarbij wij elkaars taken en verantwoordelijkheden onderscheiden en vastleggen, en zo elkaars rollen versterken.

Een evenwichtige belangenafweging blijft naast de beoordeling van de uitvoerbaarheid, de uitlegbaarheid en de financierbaarheid van de regeling het belangrijkste onderdeel van de opdrachtaanvaarding door SPH.

De speerpunten van de Raad van Toezicht voor 2022 sluiten goed aan op de bestuurlijke kalender voor 2022. Het bestuur ziet uit naar de voortzetting van de open en constructieve samenwerking met de RvT in het komende jaar.

Bijlagen

Bijlage 1: Personalia per 31 december 2021

Bestuur	Functie	Zittingsduur
Johan (H.J.) Reesink (1951)	Interim-voorzitter	--
Hein (H.J.) Schreuder (1955)	Secretaris	3 ^e termijn t/m 31 december 2023
Edwin (E.T.) de Vaal (1972)	Penningmeester	1 ^e termijn t/m 31 maart 2022
Thom (T.R.M.Q.) Enneking (1944)	Lid	2 ^e termijn t/m 31 december 2022
Christine (C.A.) Lindeboom (1977)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 maart 2022
Alfred (A.M.H.) Slager (1967)	Lid / externe deskundige	3 ^e termijn t/m 31 maart 2023

Nevenfuncties bestuur	
Thom (T.R.M.Q.) Enneking	<ul style="list-style-type: none"> • Gepensioneerd huisarts
Christine (C.A.) Lindeboom	<ul style="list-style-type: none"> • Huisarts
Johan (H.J.) Reesink	<ul style="list-style-type: none"> • Gepensioneerd huisarts • Dokterszorg Friesland Lid raad van commissarissen • Coöperatie huiseigenaren waterpark Heeg Voorzitter
Hein (H.J.) Schreuder	<ul style="list-style-type: none"> • Gepensioneerd huisarts
Alfred (A.M.H.) Slager	<ul style="list-style-type: none"> • TIAS School for Business and Society Hoogleraar • Pensioenfonds SNS Reaal Extern lid beleggingscommissie • Pensioenfonds PME Extern adviseur commissie balans- en vermogensbeheer • Pensioenfonds PGB Lid raad van toezicht • Pensioenfonds Mars Lid raad van toezicht • Monitoringcommissie IMVB Lid • Pensioenfonds Rail & OV Extern lid vermogensbeheer en balanscommissie
Edwin (E.T.) de Vaal	<ul style="list-style-type: none"> • Huisarts

Bestuursbureau	Functie	Nevenfunctie
Alex (A.V.) de Waal	Directeur	<ul style="list-style-type: none"> • MatchingLink Adviseur

Raad van toezicht	Functie	Zittingsduur
Tjark (T.B.P.M.) Tjin-A-Tsoi (1966)	Voorzitter	1 ^e termijn t/m 30 juni 2022
Diane (D.) Griffioen (1971)	Aandachtsgebieden: <ul style="list-style-type: none"> • Balansmanagement • Vermogensbeheer 	1 ^e termijn t/m 30 juni 2022
Margreet (G.M.) Haandrikman (1965)	Aandachtsgebieden: <ul style="list-style-type: none"> • Governance • Risicomanagement • Compliance • Juridische zaken 	1 ^e termijn t/m 30 juni 2022

<i>Raad van toezicht</i>	<i>Hoofdfunctie</i>	<i>Nevenfuncties</i>
Tjark (T.B.P.M) Tjin-A-Tsoi	Voorzitter Raad van Bestuur Sanquin	<ul style="list-style-type: none"> • Koninklijke Marechaussee <i>lid raad van advies</i> • Nationale Opera en Ballet <i>lid raad van toezicht</i> • Pré Wonen <i>lid raad van commissarissen</i> • Vrije Universiteit <i>lid raad van toezicht</i>
Diane (D.) Griffioen	Hoofd beleggingsbeleid pensioenfonds ABP	<ul style="list-style-type: none"> • Hivos Triodos Fonds <i>lid raad van toezicht</i> • DNB extern <i>lid beleggingsadviescommissie</i>
Margreet (G.M.) Haandrikman	Onafhankelijk toezichthouder	<ul style="list-style-type: none"> • De Onderlinge van 1719 U.A. <i>Voorzitter raad van commissarissen</i> • Centramed <i>Lid raad van commissarissen</i> • Monuta Holding <i>Lid raad van commissarissen en lid bestuur stichting</i> • NSI N.V. <i>Lid raad van commissarissen en voorzitter auditcommissie</i> • Lemonade Insurance N.V. <i>Voorzitter raad van commissarissen</i> • Stichting RADAR Inc <i>Lid raad van toezicht en voorzitter auditcommissie</i> • Stichting for the holding of shares under the RDS employee shareplans <i>Lid bestuur</i>

<i>Verantwoordingsorgaan</i>	<i>Functie</i>	<i>Zittingsduur</i>
Roeland (R.H.A.) van Vledder (1959)	Voorzitter	<i>1^e termijn t/m 29 februari 2024</i>
Herber (H.E.) Barkema (1971)	Lid	<i>1^e termijn t/m 31 augustus 2024</i>
Marloes (M) Bosker-van Rossum (1980)	Lid	<i>1^e termijn t/m 31 augustus 2024</i>
Bop (R.H) Dijkstra (1955)	Lid	<i>1^e termijn t/m 31 augustus 2024</i>
Dick (T.G.C) Koster (1959)	Secretaris	<i>1^e termijn t/m 31 augustus 2024</i>
Carlijn (C.J.M.) Laauwen (1963)	Lid	<i>1^e termijn t/m 31 augustus 2024</i>
Peter (P.J.A.) van Liere (1957)	Lid	<i>1^e termijn t/m 31 augustus 2024</i>
Jaap (J.L.M.) Schreuder (1946)	Lid	<i>1^e termijn t/m 31 augustus 2024</i>
Marjon (M.A.H.) Vrouwenvelder (1965)	Lid	<i>1^e termijn t/m 31 augustus 2024</i>
Paul (P.P.) van de Vijver (1954)	Lid	<i>1^e termijn t/m 31 augustus 2024</i>

<i>Beleidsadviescommissie Audit en Governance (BCAG)</i>	
Hans (J.H.M.) Janssen Daalen	Voorzitter / externe deskundige
Monica (M.H.C.) Vervark	Externe deskundige
<i>Beleidsadviescommissie Balansbeheer en Beleggingen (BCBB)</i>	
Alfred (A.M.H.) Slager	Voorzitter
Christine (C.A.) Lindeboom	Lid
Anne (A.) Gram	Externe deskundige
Jeroen (L.J.) van der Put	Externe deskundige
<i>Beleidsadviescommissie Pensioenen en Communicatie (BCPC)</i>	
Edwin (E.T.) de Vaal	Voorzitter
Hein (H.J.) Schreuder	Lid
Annemarie (A.) van Hekken	Externe deskundige
Jeroen (J.H.H.) Tuijp	Externe deskundige
<i>Beleidsadviescommissie Risicomanagement en Compliance (BCRC)</i>	
Thom (T.R.M.Q.) Enneking	Voorzitter
Dennis (W.M.F.) Bams	Externe deskundige
Cor (C.H.) Broekhuizen	Externe deskundige

<i>Sleutelfuncties</i>	<i>Houder</i>	<i>Vervuller</i>
Actuariële functie	Rajish (R.K.) Sagoenie	Milliman
Interne auditfunctie	Monica (M.H.C.) Vervark-Straathof	BDO
Risicobeheerfunctie	Bart (B.) Hulshof	Cardano

<i>Geschillencommissie</i>	
Peter (P.M.) van der Zanden	Voorzitter
Hein (H.J.W.) van Gemert AAG	Actuaris
Rolf (R.) Pekelharing	Huisarts
Wouter (W.B.) Fonville	Secretaris
<i>Onafhankelijke accountant</i>	
Marc (M.) van Luijk	Deloitte Accountants
<i>Certificerend actuaris</i>	
Rajish (R.K.) Sagoenie	Milliman Pensioenen
<i>Adviserend actuaris</i>	
Rien (M.A.J.) van der Linden	PGGM
Hans (J.C.) Staring	PGGM

Bijlage 2: Verplichte rapportagenormen Code Pensioenfondsen

<i>Rapportagenormen Code Pensioenfondsen</i>	<i>Vindplaats in jaarverslag</i>
<p>Norm 5 Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de belangen af van de groepen die bij het fonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte- en langetermijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.</p>	Hoofdstukken 4 t/m 9
<p>Norm 31 De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.</p>	Hoofdstuk 4
<p>Norm 33 In zowel het bestuur als in het VO is er ten minste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.</p>	Hoofdstuk 4
<p>Norm 47 Het intern toezicht betreft de Code Pensioenfondsen bij de uitoefening van zijn taak.</p>	Hoofdstuk 11.3
<p>Norm 58 Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.</p>	Hoofdstuk 3 (en www.huisartsenpensioen.nl)
<p>Norm 62 Het bestuur legt zijn overwegingen over verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.</p>	Hoofdstuk 5 en 7 (en www.huisartsenpensioen.nl)
<p>Norm 64 Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en de Code Pensioenfondsen, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.</p>	Hoofdstuk 4
<p>Norm 65 Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.</p>	Hoofdstuk 4 (en www.huisartsenpensioen.nl)

JAARREKENING

12.1. Balans (na bestemming saldo baten en lasten)

Balans per 31 december 2021 (in mln €)	Toelichting	2021	2020
Activa			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	13.3.1		
Vastgoedbeleggingen		1.089	875
Aandelen		2.961	2.852
Vastrentende waarden		7.840	8.084
Derivaten		316	649
Overige beleggingen		574	456
		12.780	12.916
Vorderingen en overlopende activa	13.3.2	77	21
Overige activa	13.3.3	7	10
Totaal activa		12.864	12.947
Passiva			
Eigen vermogen *)	13.3.4		
Bestemmingsreserve		2.131	1.465
Solvabiliteitsreserve		1.426	1.423
		3.557	2.888
Technische voorzieningen *)	13.3.5		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		8.927	9.377
Schulden en overlopende passiva			
Derivaten voor risico pensioenfonds	13.3.1	120	89
Overige schulden en overlopende passiva	13.3.6	260	593
Totaal passiva		12.864	12.947
*) Vermogenspositie			
Eigen vermogen	13.3.4	3.557	2.888
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	13.3.5	8.927	9.377
Pensioenvermogen		12.484	12.265

12.2. Staat van baten en lasten

<i>Staat van baten en lasten over 2021 (in mln €)</i>	<i>Toelichting</i>	2021	2020
Baten			
Premiebijdragen	13.4.1	223	200
Inkomende waardeoverdrachten		1	5
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	13.4.2	378	652
Totaal		602	857
Lasten			
Pensioenuitkeringen	13.4.3	368	360
Uitgaande waardeoverdrachten		0	0
Pensioenuitvoeringskosten	13.4.4	15	13
Mutaties in de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds			
• pensioenopbouw		209	165
• toeslagverlening		277	136
• rentetoevoeging		-50	-28
• onttrekking voor pensioenuitkeringen		-372	-358
• onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten		-11	-9
• wijziging marktrente		-526	894
• saldo van inkomende en uitgaande waardeoverdrachten		1	5
• aanpassing overlevingsgrondslagen		-	-100
• aanpassing overige actuariële grondslagen		18	34
• overige wijzigingen		4	-6
Totaal		-67	1.106
Saldo van baten en lasten		669	-249

Toelichting

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten is verwerkt in de bestemmingsreserve.

12.3. Kasstroomoverzicht

(in mln €)	2021	2020
Kasstroom uit pensioenuitvoeringsactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen	219	196
Ontvangen waardeoverdrachten	-	4
Ontvangen uitkeringen voor rekening en risico van derden	37	38
Betaalde uitkeringen voor rekening en risico van derden	-37	-38
Betaalde pensioenuitkeringen	-374	-355
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-15	-11
Totaal kasstroom uit pensioenuitvoeringsactiviteiten	-170	-166
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	7.370	9.333
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-229	198
Aankopen beleggingen	-6.887	-9.684
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-6	-21
Mutaties collateral management	-80	314
Overige mutaties	-	9
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	168	149
Netto-kasstroom	-2	-17
Saldo liquide middelen 1 januari (pensioenkas)	10	18
Saldo liquide middelen 1 januari (vermogensbeheerkas)	38	47
Saldo geldmiddelen 1 januari	48	65
Saldo liquide middelen 31 december (pensioenkas)	7	10
Saldo geldmiddelen 31 december (vermogensbeheerkas)	39	38
Saldo geldmiddelen 31 december	46	48
Mutatie geldmiddelen	-2	-17

13. Toelichting op de jaarrekening

13. Toelichting op de jaarrekening

13.1. Inleiding

Het doel van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen, statutair gevestigd te Utrecht, hierna 'het fonds', is het voorzien in pensioen voor huisartsen en nabestaanden volgens de in de pensioenregeling te stellen regels.

13.1.1. Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de

Jaarverslaggeving. Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar. Het bestuur heeft op 15 juni 2022 de jaarrekening 2021 opgemaakt

13.2. Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

13.2.1. Algemeen

Alle bedragen zijn vermeld in euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben..

Vergelijking met vorig jaar

Per 1 januari 2021 zijn de huisartsen in opleiding toegetreden als nieuwe deelnemers aan de pensioenregeling van SPH. Hierdoor is de ontvangen premiebijdrage met circa € 15,2 miljoen gestegen en de technische voorziening met circa € 11 miljoen toegenomen. Er is geen sprake geweest van waardeoverdracht van de per eind 2020 opgebouwde pensioenrechten van de huisartsen in opleiding. Die zijn overgedragen aan de PPI ABN AMRO.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar, tenzij anders is toegelicht bij de grondslagen. Zie ook de paragraaf inzake Schattingen en veronderstellingen.

13.2.2. Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn

gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

Bij de bepaling van de Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds is rekening gehouden met de meest recente actuariële grondslagen en de verwachte toekomstige sterftetrend. De daadwerkelijke ontwikkeling van de sterftetrend kan hiervan afwijken. Bij de schatting van de voorziening pensioenverplichtingen wordt uitgegaan van de in september 2020 gepubliceerde prognosetafel AG 2020, kostenopslag en fondsspecifieke ervaringssterfte. In 2021 zijn de kostenopslag en de revalidatiekans voor premieovername bij arbeidsongeschiktheid gewijzigd. Zie 13.3.5 voor een nadere uiteenzetting.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden periodiek beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen:

- in de periode waarin de schatting wordt herzien, als de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of
- in de periode van herziening en toekomstige perioden, als de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

13.2.3. Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat (nagenoeg) alle toekomstige economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'Nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

13.2.4. Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen als sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden ook gesaldeerd opgenomen.

13.2.5. Waardering

Bijna alle activa en enkele passiva van SPH betreffen financiële instrumenten. Financiële instrumenten worden op het moment van verkrijging gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs: de

reële waarde van het actief of de verplichting, vermeerderd met de transactiekosten. Daarna worden financiële activa en financiële verplichtingen op het volgende waarderingmoment gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders vermeld.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen goed geïnformeerde partijen die tot een transactie bereid zijn en die onafhankelijk van elkaar zijn. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de transacties niet in het kader van executie of liquidatie worden uitgevoerd.

De verplichtingen hebben voornamelijk betrekking op de 'Voorziening pensioenverplichtingen' die wordt gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde betreft de contante waarde van de nominaal opgebouwde pensioenrechten. Bij de bepaling van de voorziening worden de actuariële bestandsgrondslagen gehanteerd. Voor de disconteringsvoet wordt uitgegaan van de nominale rentetermijnstructuur per balansdatum zoals die door DNB wordt gepubliceerd.

13.2.6. Dekkingsgraden

De beleidsdekkingsgraad wordt, conform de regels van het Financieel Toetsingskader, vastgesteld als het gemiddelde van de twaalf actuele dekkingsgraden op de maandeinden. De actuele dekkingsgraden gedurende het jaar worden bepaald op basis van de in de betreffende maand door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur en de overige waarderinggrondslagen per die datum. Per einde jaar worden de in deze jaarrekening beschreven grondslagen gebruikt. De actuele dekkingsgraad wordt berekend uit de aanwezige solvabiliteit en technische voorzieningen voor risico fonds. De wettelijk voorgeschreven waarde van de reële dekkingsgraad is de verhouding tussen de huidige beleidsdekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad waarbij volledig toekomstbestendig met prijsinflatie geïndexeerd kan worden.

13.2.7. Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten verwerkt in de beleggingsresultaten die in de 'Staat van baten en lasten' zijn opgenomen.

13.2.8. Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen actuele

<i>Wisselkoersen ultimo jaar van de belangrijkste valuta t.o.v. € 1</i>	2021	2020	2019	2018	2017
Amerikaanse dollar	1,1372	1,2236	1,1225	1,1432	1,2008
Britse pond	0,8396	0,8951	0,8474	0,8975	0,8877
Japanse yen	130,9543	126,3255	121,9877	125,4207	135,2701
Zwitserse franc	1,0362	1,0816	1,087	1,1269	1,1702
Australische dollar	1,5642	1,5856	1,5969	1,6238	1,5353

waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers op transactiedatum.

13.2.9. Beleggingen voor risico pensioenfonds

Algemeen

In overeenstemming met de Wet verplichte beroepspensioenregeling zijn beleggingen gewaardeerd op marktwaarde. Onder marktwaarde wordt de actuele of reële waarde verstaan. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Participaties in beleggingsinstellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde vastgoedbeleggingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde welke is bepaald op (verwachte) intrinsieke waarde op basis van laatst beschikbare jaarrekeningen, c.q. schattingen door de fundmanager of gebaseerd op door onafhankelijke deskundigen jaarlijks verrichte taxaties. Indien daartoe aanleiding is, wordt bij de waardering rekening gehouden met de feitelijke verhuursituatie, renovatie-activiteiten en kosten als gevolg van belastinglatenties. Resultaten door wijziging in reële waarde zijn in de 'Staat van baten en lasten' verantwoord.

Aandelenbeleggingen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. De actuele waarde van niet-beursgenoteerde aandelen, private equity en participaties in beleggingsfondsen is bepaald op benaderde beurswaarde.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op de per balansdatum geldende beurskoersen, verhoogd met de

lopende rente. Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebeoordeling plaats op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel (kredietrisico; oninbaarheid) en de looptijd. Onder de vastrentende waarden zijn eveneens geldmarktbeleggingen in de vorm van banktegoeden in rekening courant en beleggingen in liquiditeitsfondsen opgenomen.

Derivaten

Derivaten zijn gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen, verhoogd met de lopende rente. Indien een derivatenpositie negatief is, wordt het bedrag onder de schulden verantwoord.

Overige beleggingen

Dit betreft beleggingen via participaties in hedgefondsen en infrastructuurfondsen. De beleggingen in hedgefondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde. Niet-beursgenoteerde infrastructuurbeleggingen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde welke is bepaald op (verwachte) intrinsieke waarde op basis van laatst beschikbare jaarrekeningen, c.q. schattingen door de fundmanager of gebaseerd op door onafhankelijke deskundigen jaarlijks verrichte taxaties. Resultaten door wijziging in reële waarde zijn in de 'Staat van baten en lasten' verantwoord.

Securities lending

Het fonds neemt deel aan een securities lending programma, waarbij bepaalde effecten voor een korte periode worden uitgeleend aan andere marktpartijen. Het doel van het securities lending programma is om met een beperkt risico rendement toe te voegen aan de portefeuille.

13.2.10. Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Voor zover noodzakelijk is een voorziening

voor oninbaarheid in mindering gebracht. Hieronder zijn mede begrepen de belegde middelen uit hoofde van ontvangen contante zekerheden. Deze post is onder 'Af te wikkelen beleggingstransacties' gepresenteerd.

13.2.11. Overige activa

Banktegoeden worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de nominale waarde.

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan 12 maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingen worden gepresenteerd als geldmarktbelegging onder de beleggingen.

13.2.12. Eigen vermogen

Bestemmingsreserve

Dit betreft het voor voorwaardelijke toekomstige toeslagverlening en alle andere resultaten beschikbare vermogen.

Solvabiliteitsreserve

Dit betreft een reserve bestemd voor het ondervangen van beleggings- en verzekeringsrisico's (vereist eigen vermogen). Deze reserve is gebaseerd op de door de wetgever vastgestelde standaardmethode.

13.2.13. Technische voorzieningen

De VPV wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van prudente actuariële grondslagen en de markttrente.

Bij de berekening van de VPV is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken en rechten. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten worden verhoogd. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening inbegrepen.

Bij de berekening van de VPV wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de verwachte toekomstige premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid. Deze wordt vermeerderd met 50% van de in het boekjaar ontvangen netto-premie ter dekking van de

in het boekjaar ontstane, maar nog niet gemelde schaden.

Bij de berekening van de voorziening voor arbeidsongeschiktheidspensioen wordt rekening gehouden met ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen vermeerderd met de in het boekjaar en vorig boekjaar ontvangen premies ter dekking van de ontstane, maar nog niet gemelde schaden.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van, voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in levensverwachting.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Markttrente: gebaseerd op de nominale zero-coupon rentetermijnstructuur ultimo berekeningsjaar zoals gepubliceerd door DNB.
- Overlevingstafel AG-prognosetafel 2020 met een fondsspecifieke correctie van de sterftekansen o.b.v. het ervaringssterftemodel 2020 van Willis Towers Watson (2020: AG prognosetafel 2020 met een fondsspecifieke correctie van de sterftekansen o.b.v. het ervaringssterftemodel 2020 van Willis Towers Watson). Hierbij is geen rekening gehouden met een eventuele afwijking in verband met Covid-19.
- Tarief onbepaalde partnersysteem voor actieve en gewezen deelnemers met partner.
- Voor nog niet ingegaan partnerpensioen is aangenomen dat de vrouwelijke partner drie jaar jonger is dan de verzekerde man en de mannelijke partner drie jaar ouder dan de verzekerde vrouw.
- Het partnerpensioen is gebaseerd op opbouw.
- Voor het latente wezenpensioen is met ingang van 2016 een voorziening opgenomen op basis van de verwachte toekomstige wezenpensioenuitkeringen uit hoofde van de opgebouwde pensioenaanspraken. Eventuele schades worden uit de premie gedekt.
- Kostenopslag ter grootte van 2,8% (2020: 2,60%) van de totale VPV in verband met toekomstige administratieve en excassokosten. Hierbij is ook rekening gehouden met uitbetalingskosten uit hoofde van uitkeringen van keuzeverzekeraars.

13.2.14. Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

13.2.15. Premiebijdragen

De premiebijdragen worden ten gunste van het resultaat gebracht in de periode waarin de daarmee samenhangende pensioenaanspraken worden opgebouwd.

13.2.16. Beleggingsresultaten

De beleggingsresultaten worden ten gunste of ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarop zij betrekking hebben. Hierop worden de kosten van vermogensbeheer in mindering gebracht. Onder de directe beleggingsresultaten zijn vooral dividend en rente opgenomen. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling, waarbij rekening wordt gehouden met niet-terugvorderbare dividendbelasting. Resultaten uit beleggingen in beleggingsfondsen worden verantwoord als indirecte beleggingsresultaten. De kosten van vermogensbeheer van

indirecte beleggingen zijn al in mindering gebracht op de indirecte beleggingsresultaten.

13.2.17. Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen worden in de 'Staat van baten en lasten' opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

13.2.18. Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten worden in de 'Staat van baten en lasten' opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben. De pensioenuitvoeringskosten worden gemaakt voor vermogensbeheer- en pensioenbeheeractiviteiten. Jaarlijks wordt een deel van de pensioenuitvoeringskosten op basis van directe kosten dan wel naar rato toegerekend aan vermogensbeheer activiteiten en in het beleggingsrendement verwerkt.

Mutaties in de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

13.2.19. Pensioenopbouw

De pensioenopbouw met betrekking tot ouderdomspensioen en partnernpensioen wordt toegerekend aan de periode waarin de opbouw van pensioenaanspraken plaatsvindt. De verplichtingen met betrekking tot nabestaandenpensioen, arbeidsongeschiktheidspensioen en premieovername bij arbeidsongeschiktheid worden opgenomen in de periode waarin zij ontstaan.

13.2.20. Toeslagverlening

De verhoging van de technische voorzieningen uit hoofde van indexering wordt in de 'Staat van baten en lasten' opgenomen op het moment waarop de toezegging wordt gedaan.

13.2.21. Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur van interbancaire swaps op balansdatum (met een UFR voor de langere looptijden). Aan de technische voorziening wordt een rente van 0,533% onttrokken (2020: 0,324% onttrokken) op basis van de éénjaarsrente op de interbancaire swapmarkt primo verslaggevingsperiode.

13.2.22. Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval wordt ten gunste van de 'Staat van baten en lasten' gebracht in de periode waarin de lasten bij de berekening van de voorziening waren voorzien.

13.2.23. Wijziging marktrente

De wijziging marktrente op balansdatum als gevolg van wijzigingen in de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur wordt in de 'Staat van baten en lasten' opgenomen.

13.2.24. Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Het saldo van de actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten wordt toegerekend aan de periode waarop zij betrekking heeft.

13.2.25. Aanpassing actuariële grondslagen pensioenregeling

De mutatie van de voorziening als gevolg van aanpassing van actuariële grondslagen in het verslagjaar wordt in de 'Staat van baten en lasten' opgenomen.

13.2.26. Overige mutaties

De overige mutaties worden toegekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

13.2.27. Mutatie technische voorzieningen

Mutatie in de voorziening heeft betrekking op indexering, rentetoevoeging, onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten, wijziging marktrente en overige mutaties.

13.2.28. Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten,

beleggingsactiviteiten en overige activiteiten. Bij de aankopen en verkopen van beleggingen zijn de FX Forwards ten bedrage van € 28.253 mln. (2020: € 26.685 mln.) niet meegenomen. Het saldo liquide middelen ultimo boekjaar is het saldo uit hoofde van pensioen- en vermogensbeheeractiviteiten.

13.3. Toelichting op de balans

13.3.1. Beleggingen voor risico pensioenfonds

Het verloop van de post beleggingen, gesplitst naar beleggingscategorie, is als volgt:

Verloop beleggingen naar beleggingscategorie

2021 (in mln €)	Stand per 31 december 2020	Aankopen/verstrekkingen	Verkopen/aflossingen	Overige mutaties	Waarde verandering	Stand per 31 december 2021
Vastgoedbeleggingen	875	75	-40	-2	181	1.089
Aandelen	2.852	1.285	-1.863	2	685	2.961
Vastrentende waarden	6.952	2.222	-1.745	-	-247	7.182
Overige beleggingen	456	3.265	-3.675	-	528	574
Subtotaal	11.135	6.847	-7.323	-	1.147	11.806
Geldmarktbeleggingen	1.132					658
Derivaten activa	649					316
Totaal beleggingen activa	12.916					12.780
Derivaten passiva*	-89					-120
Totaal	12.827					12.660

2020 (in mln €)	Stand per 31 december 2019	Aankopen/verstrekkingen	Verkopen/aflossingen	Overige mutaties	Waarde verandering	Stand per 31 december 2020
Vastgoedbeleggingen	1.061	73	-177	-	-82	875
Aandelen	2.994	1.983	-2.079	-	-46	2.852
Vastrentende waarden	5.566	4.231	-3.017	-	172	6.952
Overige beleggingen	428	24	-3	-	7	456
Subtotaal	10.049	6.311	-5.276	-	51	11.135
Geldmarktbeleggingen	1.708					1.132
Derivaten activa	329					649
Totaal beleggingen activa	12.086					12.916
Derivaten passiva*	-64					-89
Totaal	12.022					12.827

* Dit betreft derivaten met een negatieve marktwaarde ultimo jaar, die separaat in de jaarrekening dienen te worden opgenomen.

De totale beleggingsportefeuille is in 2021 met € 167 miljoen gedaald door per saldo verkopen en waardeveranderingen op de beleggingen.

Vastgoedbeleggingen

Het zwaartepunt van de vastgoedportefeuille ligt in de regio's Europa en Verenigde Staten.

Aandelen

De belegging in de totale portefeuille is toegenomen als gevolg van de positieve aandelenontwikkeling.

Vastrentende waarden

Binnen obligaties en leningen worden transacties uitgevoerd om de portefeuille weer in lijn te brengen met de vooraf vastgestelde strategische beleggingsmix. Onder de vastrentende waarden zijn eveneens geldmarktbeleggingen in de vorm van banktegoeden in rekening courant en beleggingen in liquiditeitsfondsen opgenomen.

Overige beleggingen

De overige beleggingen bestaan uit beleggingen in hedgefondsen en infrastructuur. De allocatie is in het verslagjaar in overeenstemming met het beleggingsbeleid verder afgebouwd. Gedurende het verslagjaar is het belang in infrastructuur gelijk gebleven.

Derivaten

De derivaten bestaan uit rente-, valuta- en aandenderivaten. De waardering van deze derivaten is sterk afhankelijk van ontwikkelingen in rentes en valuta's.

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn de beleggingen van het fonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum. Als er geen directe marktnotering beschikbaar is, is het in het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde

de actuele waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden.

De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde. Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn per definitie subjectief, bevatten onzekerheden en vergen significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld over de rentestand, volatiliteit en kasstromen). De waardering kan daarom niet met precisie worden vastgesteld. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van afgeleide marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten zijn gewaardeerd door gebruik te maken van waarderingssystemen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Wegens de hiermee gepaard gaande onzekerheden zijn specifiek voor niet-beursgenoteerde beleggingen aanvullende controles uitgevoerd.

Voor niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderdeel zijn van de beleggingscategorieën aandelen, vastrentende waarden, vastgoedbeleggingen en overige beleggingen (hedgefondsen) zijn de waarderingen vastgesteld op basis van de 'beste inschatting' opgaven per balansdatum van de fondsmanager van het beleggingsfonds, omdat een door een externe accountant goedgekeurde jaarrekening nog niet beschikbaar was. Om een goede inschatting te kunnen maken van de juistheid van deze 'beste inschatting' is een vergelijking gemaakt tussen de 'beste inschatting' opgave over 2020 en de jaarrekening 2020 van het betreffende fonds. Het hiermee verkregen inzicht heeft niet tot aanpassingen van de waarderingssystemen ultimo 2021 geleid. Daarnaast zijn alle 'beste inschatting' opgaven van de fondsmanager beoordeeld op de algemene marktontwikkelingen.

De gebruikte waarderingssystematiek voor niet-beursgenoteerde derivaten (swaps) is getoetst met vergelijkbare financiële instrumenten.

Wijze van waardebeoordeling

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de boekwaarde onderscheiden naar de verschillende waarderingsmethoden afhankelijk van de beschikbaarheid van objectieve gegevens.

Per 31 december 2021 (in mln €)	Toelichting	Directe markt-noteringen	Afgeleide markt-noteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Vastgoedbeleggingen	13.3.1.1	96	-	993	1.089
Aandelenbeleggingen	13.3.1.2	2.960	-	1	2.961
Vastrentende waarden	13.3.1.3	6.664	72	1.105	7.840
Derivaten	13.3.1.4	-	316	-	316
Overige beleggingen	13.3.1.5	-	2	572	574
Totaal beleggingen activa		9.720	388	2.671	12.780
Derivaten	13.3.1.4	-	-120	-	-120
Totaal		9.720	268	2.671	12.660

Per 31 december 2020 (in mln €)	Toelichting	Directe markt-noteringen	Afgeleide markt-noteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Vastgoedbeleggingen	13.3.1.1	90	-	785	875
Aandelenbeleggingen	13.3.1.2	2.851	-	1	2.852
Vastrentende waarden	13.3.1.3	5.351	1.845	888	8.084
Derivaten	13.3.1.4	-	649	-	649
Overige beleggingen	13.3.1.5	-	3	453	456
Totaal beleggingen activa		8.292	2.497	2.127	12.916
Derivaten	13.3.1.4	-	-89	-	-89
Totaal		8.292	2.408	2.127	12.827

13.3.1.1. Vastgoedbeleggingen

De volgende toelichtingen zijn voor deze beleggingsfondsen op basis van 'look through' tot stand gekomen.

De samenstelling van de post 'Vastgoedbeleggingen' is als volgt:

(in mln €) per 31 december	2021		2020	
Direct vastgoed	890	81,7%	691	78,9%
Indirect vastgoed beleggingsfondsen	102	9,4%	95	10,9%
Indirect vastgoed aandelen	97	8,9%	89	10,2%
Totaal	1.089	100%	875	100%

Toelichting

Onder vastgoed worden indirecte beleggingen via deelnemingen, joint ventures en participaties in beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen verantwoord.

Vastgoed naar regio

<i>(in mln €) per 31 december</i>	2021		2020	
Europa	469	43%	318	36,4%
Noord-Amerika	370	34%	332	37,9%
Global	-	-	-	-
Asia Pacific	187	17,2%	171	19,5%
Australasia	10	0,9%	8	0,9%
Opkomende markten	53	4,9%	46	5,3%
Totaal	1.089	100%	875	100%

Niet-beursgenoteerd vastgoed naar sector

<i>(in mln €) per 31 december</i>	2021		2020	
Kantoren	294	27%	59	6,7%
Winkels	212	19,4%	128	14,6%
Woningen	171	15,7%	136	15,6%
Industrieel vastgoed	118	10,9%	209	23,9%
Diversen	72	6,6%	148	16,9%
Overig	23	2,1%	10	1,1%
Participaties in vastgoedmaatschappijen	199	18,3%	185	21,2%
Totaal	1.089	100%	875	100%

13.3.1.2. Aandelen beleggingen

De samenstelling van de post 'Aandelen' is volgt:

<i>(in mln €) per 31 december</i>	2021	2020
Zelfstandig beursgenoteerde aandelen	2.960	2.851
Private equity	1	1
Totaal	2.961	2.852

Toelichting

Onder aandelen zijn beursgenoteerde aandelen en participaties of aandelen in niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen, die overwegend in beursgenoteerde aandelen beleggen, verantwoord. Onder private equity zijn indirecte beleggingen via fondsen in durfkapitaal en overnames verantwoord.

Aandelen naar regio

<i>(in mln €) per 31 december</i>	2021		2020	
Europa	517	17,5%	537	18,8%
Noord-Amerika	1.586	53,6%	1.422	49,9%
Global	1	0%	1	0%
Asia Pacific	276	9,3%	288	10,1%
Australasia	56	1,9%	53	1,9%
Opkomende markten	525	17,7%	551	19,3%
Totaal	2.961	100%	2.852	100%

Aandelen naar sector

<i>(in mln €) per 31 december</i>	2021		2020	
Beleggingsinstellingen	-	-	-	-
Financiële dienstverlening	503	17%	431	15,1%
Nijverheid en industrie	871	29,4%	805	28,2%
Handel	656	22,1%	670	23,5%
Overige dienstverlening	890	30,1%	901	31,6%
Diversen	41	1,4%	45	1,6%
Totaal	871	100%	2.852	100%

13.3.1.3. Vastrentende waarden

De samenstelling van de post 'Vastrentende waarden' is volgt:

<i>(in mln €) per 31 december</i>	2021	2020
Staatsobligaties	3.953	4.043
Bedrijfsobligaties	1.573	1.260
Obligatiebeleggingsfondsen	534	746
Hypotheke	1.105	889
Overige	17	14
Subtotaal Obligaties en leningen	7.182	6.952
Geldmarktbeleggingen	658	1.132
Totaal	7.840	8.084

Toelichting

Onder obligaties zijn beursgenoteerde obligaties en participaties of aandelen in niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen, die overwegend in beursgenoteerde obligaties beleggen, verantwoord. In de post 'Geldmarktbeleggingen' zijn begrepen het saldo van bankrekeningen en geldmarktinstrumenten.

Vastrentende waarden naar sector

<i>(in mln €) per 31 december</i>	2021		2020	
Nederlandse overheidsinstellingen	1.133	15,8%	1.050	15,1%
Buitenlandse overheidsinstellingen	2.821	39,3%	2.994	43,1%
Financiële instellingen	2.073	28,9%	1.948	28%
Handel- en industriële bedrijven	517	7,2%	417	6%
Andere instellingen	638	8,9%	543	7,8%
Totaal	7.182	100%	6.952	100%

Vastrentende waarden naar regio

<i>(in mln €) per 31 december</i>	2021		2020	
Volwassen markten	6.616	92,1%	6.483	93,3%
Opkomende markten	566	7,9%	469	6,7%
Totaal	7.182	100%	6.952	100%

Geldmarktbeleggingen

<i>(in mln €) per 31 december</i>	2021	2020
Banktegoeden in rekening-courant	39	38
Liquiditeitsfondsen	619	1.094
Totaal	658	1.132

Toelichting

Van banktegoeden in rekening-courant staat een bedrag van €33,1 miljoen (2020: €24,4 miljoen) niet ter vrije beschikking. Dit betreft saldi op margin accounts die worden aangehouden in verband met futureposities.

13.3.1.4. Derivaten

Derivaten worden ingezet uit hoofde van het beleggingsbeleid. Op strategisch niveau worden deze gebruikt om het valuta- en renterisico deels af te dekken. Daarnaast worden met futurecontracten en/of met swaps strategische portefeuilleposities ingenomen bij aandelen, vastrentende waarden en commodities teneinde allocatie te verkrijgen naar de strategische benchmark.

Derivatenposities per 31 december

2021 (in mln €)	Contract omvang	Marktwaaarde derivaten activa	Marktwaaarde derivaten passiva	Totale marktwaaarde
Valutaderivaten	3.254	10	-35	-25
Rentederivaten	2.548	307	-86	221
Commodityderivaten				
Futures	-15	-	-	-
Stand per 31 december 2021		317	-121	196

2020 (in mln €)	Contract omvang	Marktwaaarde derivaten activa	Marktwaaarde derivaten passiva	Totale marktwaaarde
Valutaderivaten	2.801	60	-5	55
Rentederivaten	2.375	589	-84	505
Commodityderivaten				
Futures	-5	-	-	-
Stand per 31 december 2020		649	-89	560

Toelichting

De in bovenstaande tabel genoemde 'contractomvang' geeft per derivatenproduct de nominale waarde (exposure) weer. In de kolommen 'marktwaaarde derivaten activa en passiva' worden de derivaten weergegeven zoals deze op de balans zijn opgenomen.

In de categorie grondstoffen maakt SPH uitsluitend gebruik van derivaten waarbij de ingenomen positie (exposure) wordt afgedekt met een gereserveerde cashpositie. De marktwaaarde van de categorie commodities is derhalve onder derivaten opgenomen. De benodigde 'cash-backing' om leverage te vermijden is opgenomen onder geldmarktbeleggingen.

De contractomvang van de futures is per saldo € 15 miljoen negatief, voornamelijk in zijn geheel bestaande uit rentefutures.

13.3.1.5. Overige beleggingen

Overige beleggingen

<i>(in mln €) per 31 december</i>	2021	2020
Infrastructuur	572	453
Hedgefondsen	2	3
Totaal	574	456

Toelichting

Onder infrastructuur worden indirecte beleggingen via deelnemingen, joint ventures en participaties in niet-beursgenoteerde infrastructuurfondsen verantwoord.

Gezien de juridische en operationele structuur van de portefeuillemanagers van een tweetal fund of hedgefonds beschikt SPH over twee beleggingsfondsen op de Kaaimaneilanden (Mesirow V Domtoren Fund Ltd en Prisma Domtoren Fund Ltd). SPH streeft hiermee geen fiscale doelen na. Op basis van het karakter van deze beleggingsfondsen worden ze verantwoord in de beleggingscategorie 'Hedgefondsen'.

13.3.2. Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overige activa

<i>(in mln €) per 31 december</i>	2021	2020
Vordering op deelnemers	3	4
Vorderingen uit hoofde van beleggingen	73	16
Overige vorderingen	1	1
Totaal	77	21

Toelichting

Alle vorderingen en overlopende activa hebben een verwachte resterende looptijd van korter dan één jaar.

Vorderingen uit hoofde van beleggingen

<i>(in mln €) per 31 december</i>	2021	2020
Af te wikkelen beleggingstransacties	-	6
Vordering uit hoofde van collateral management	65	-
Te vorderen dividenden	3	5
Te vorderen bronbelastingen	5	5
Totaal	73	16

13.3.3. Overige activa

Overige activa

<i>(in mln €) per 31 december</i>	2021	2020
Liquide middelen	7	10
Totaal	7	10

Toelichting

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn.

13.3.4. Eigen vermogen

Eigen vermogen

<i>(in mln €)</i>	<i>Bestemmings-reserve</i>	<i>Solvabiliteits-reserve</i>	<i>Totaal</i>
Stand per 31 december 2020	1.465	1.423	2.888
Wijziging solvabiliteitsreserve	-3	3	-
Uit bestemming saldo van baten en lasten	669	-	669
Stand per 31 december 2021	2.131	1.426	3.557

<i>(in mln €)</i>	<i>Bestemmings-reserve</i>	<i>Solvabiliteits-reserve</i>	<i>Totaal</i>
Stand per 31 december 2019	1.720	1.417	3.137
Wijziging solvabiliteitsreserve	-6	6	-
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-249	-	-249
Stand per 31 december 2020	1.465	1.423	2.888

Toelichting

Het stichtingskapitaal bedraagt € 45,38.

De solvabiliteitsreserve is gebaseerd op de door de wetgever vastgestelde standaardmethode. De ultimo 2021 berekende buffer valt hoger uit dan de solvabiliteitsreserve ultimo 2020. Het verschil ad € 3 miljoen is onttrokken aan de bestemmingsreserve.

Solvabiliteit

De FTK-regelgeving stelt eisen aan berekeningen van vereist en minimaal vereist eigen vermogen om inzicht te geven in de solvabiliteit van een pensioenfonds.

De berekeningen van de solvabiliteit geven de volgende cijfers, waarin de technische voorzieningen zijn opgenomen.

Solvabiliteit

(in mln €) per 31 december	2021	2020
Minimaal vereist vermogen	9.319	9.803
Vereist vermogen	10.353	10.800
Aanwezig (pensioen)vermogen	12.484	12.265

Toelichting

Dit wordt toegelicht in paragraaf 12.3.7. De solvabiliteit per balansdatum wordt door de certificerend actuaaris toereikend genoemd.

13.3.5. Technische voorzieningen

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Met de toepassing van het FTK worden uitsluitend onvoorwaardelijke pensioentoezeggingen als voorziening opgenomen. Het deel van de voorziening dat bestemd is voor de toekomstige welvaartsvastheidsbescherming is opgenomen in de bestemmingsreserve.

Mutatieoverzicht voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

(in mln €)	2021	2020
Stand 1 januari	9.377	8.644
Pensioenopbouw	209	165
Toeslagverlening	277	136
Rentetoevoeging	-50	-28
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-372	-358
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-11	-9
Wijziging marktrente	-526	894
Saldo van inkomende en uitgaande waardeoverdrachten	1	5
Aanpassing overlevingsgrondslagen	-	-100
Aanpassing overige actuariële grondslagen	18	34
Overige wijzigingen	4	-6
Stand 31 december	8.927	9.377

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is de actuariel berekende waarde van de opbouw bij deelneming opgenomen op basis van de DNB-rentetermijnstructuur voor toevoeging aan de VPV (conform kostendeekkende premie). Dit is het effect op de VPV van de in het verslagjaar opgebouwde nominale aanspraken op ouderdomspensioen en partnerpensioen alsmede de risicodekkingen voor arbeidsongeschiktheid en (tijdelijke) nabestaandenpensioenen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele inkomensontwikkeling.

Toeslagverlening

SPH streeft ernaar om de pensioenrechten en de pensioen-aanspraken de inkomensontwikkeling te laten volgen, conform hetgeen daarover vastgelegd is in de pensioenregeling en ABTN. Het streven is om de op 1 januari opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten aan te passen met de toeslagcoëfficiënt plus een extra verhoging van 2,25%. Uitgangspunt voor het vaststellen van de zogenoemde toeslagcoëfficiënt (voorheen aanpassingscoëfficiënt) is de stijging van het CBS-loonindexcijfer voor de overheid. De som van de toeslagcoëfficiënt en de extra verhoging wordt de geambieerde verhoging genoemd. Of en in welke mate het bestuur de geambieerde verhoging of toeslag toekent, hangt af van de financiële positie van het pensioenfonds op 30 september. Het bestuur beslist hier jaarlijks over. SPH stelt de toeslag in beginsel vast op basis van de 'Balansbeheer-staffel' tenzij de wettelijke randvoorwaarde van toekomstbestendige indexering (artikel 15, lid 3 en 4 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfonds), of het fiscale kader, beperkend is.

De totale toeslag over 2021 bedraagt 3,07% (2020: 1,41%). Het tijdelijk aanvullend partnerpensioen dat is ingegaan, wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met 2,00%, tot een maximum van het gezamenlijke bedrag van 8/7 maal de nominale ANW-uitkering op 1 juli van het voorafgaande kalenderjaar verhoogd met de vakantiewaarde. Het extra aanvullend wezenpensioen dat is ingegaan, wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met 2,00% tot respectievelijk een maximum van 50% voor een wees en 100% voor een volle wees van het gezamenlijke bedrag van 8/7 maal de nominale ANW-uitkering op 1 juli van het voorafgaande kalenderjaar verhoogd met de vakantiewaarde. Het arbeidsongeschiktheidspensioen kent een gegarandeerde toeslag van 2,00%. Aanspraken en rechten uit waardeoverdracht kennen een gegarandeerde toeslag van 3,75% of 2,25%. Bij de bepaling van de VPV wordt hiermee rekening gehouden, afhankelijk van de overdrachtsdatum voor of na 1 januari 2015 ligt.

Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen

Rentetoevoeging aan de VPV in 2021 vindt plaats op basis van de voorgeschreven éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020 (DNB-RTS) van -0,533% per 1 januari 2021 (per 1 januari 2020: -0,324%). Door de negatieve rente is sprake van een afname van de VPV.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de VPV. De onder dit hoofd opgenomen afname van de VPV betreft het bedrag van de verwachte uitbetaling van de pensioenen in de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de VPV. De onder dit hoofd opgenomen afname van de VPV betreft het bedrag dat vrij is gekomen ten behoeve van de uitbetalingskosten van de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de VPV herrekend door toepassing van de actuele DNB-RTS. De bijbehorende gewogen rekenrente bedraagt 0,52% ultimo 2021 (ultimo 2020: 0,09%). Het effect van de verandering van de DNB-RTS wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Op 6 juni 2019 adviseerde de Commissie Dijsselbloem om de Ultimate Forward Rate (UFR) meer aan te laten sluiten op de marktrenten. DNB heeft dit advies overgenomen en deze gefaseerd ingevoerd in de rentetermijnstructuur in vier gelijke stappen van 1 januari 2021 tot 1 januari 2024. In de wijziging van de marktrente 2021 is rekening gehouden met de daling van de UFR per 1 januari 2021. Hierdoor is de actuele dekkingsgraad gedaald met 0,9 procentpunt van 130,8% naar 129,9%.

Door de aanpassing van de UFR per 1 januari 2022 (de tweede stap) daalt de actuele dekkingsgraad na balansdatum met 0,6 procentpunt van 139,8% naar 139,2%. Indien alle vier de stappen doorgevoerd zouden worden zou de actuele dekkingsgraad dalen met 2,1 procentpunt naar 137,7%.

Saldo van inkomende en uitgaande waardeoverdrachten

Het fonds heeft zoals bekend voornamelijk te maken met inkomende waardeoverdrachten. De ontvangen overdrachtswaarden waren in 2021 hoger dan de benodigde toevoeging aan de VPV. Het resultaat ontstaat door het verschil in grondslagen (overlevingstafels en rekenrente) die van toepassing zijn bij de

berekening van de waardeoverdrachten (wettelijke grondslagen) en de grondslagen die van toepassing zijn bij de berekening van de VPV.

Aanpassing overlevingsgrondslagen

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte en langlevens met werkelijke waarnemingen zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het fonds. Deze beoordeling leverde in 2020 de wijziging van de overlevingsgrondslagen op. Bij het vaststellen van de VPV per 31 december 2020 is rekening gehouden met de AG-prognosetafel 2020 en met een fondsspecifieke correctie van de sterftetekansen op basis

van het ervaringssterftemodel 2020 van Willis Towers Watson voor zowel verzekerden als nabestaanden. In 2021 zijn de overlevingsgrondslagen niet gewijzigd. SPH houdt bij de bepaling van de VPV per 31 december 2021 rekening met de AG-prognosetafel 2020, de meest recente AG-prognosetafel zonder Covid-19 of andere pandemieën, en de fondsspecifieke sterftecorrectie.

Aanpassing overige actuariële grondslagenoverlevingsgrondslagen

Bij het grondslagenonderzoek 2022, uitgevoerd in 2021, is de opslag voor toekomstige uitvoeringskosten onderzocht. In de bestuursvergadering van 25 november 2021 heeft het bestuur besloten om de opslag voor toekomstige uitvoeringskosten ultimo 2021 te verhogen van 2,6% naar 2,8%. Deze verhoging van de opslag heeft geresulteerd in een verhoging van de VPV met € 18,3 miljoen.

Overige wijzigingen

(in mln €)	2021	2020
Resultaat overlevingskansen (kort- en langlevens)	8	-2
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	1	2
Resultaat op uitruil	-1	1
Mutatie voorziening arbeidsongeschiktheidspensioen	-1	1
Resultaat op conversie, vervroeging en uitstel	-1	-4
Overige mutaties	-2	-4
Totaal	4	-6

Resultaat overlevingskansen (lang- en kortlevens)

Langlevensrisico

Op de pensioenvormen (ouderdomspensioen, ingegaan partnerpensioen en ingegaan tijdelijk aanvullend partnerpensioen) waarbij een uitkering alleen kan plaatsvinden zolang de hoofdverzekerde in leven is, wordt langlevensrisico gelopen. Onder de risicopremie langlevens wordt verstaan het maximale verlies dat op kan treden indien er in een boekjaar geen overlijdensgevallen plaatsvinden. In de voorziening wordt namelijk (door middel van sterftetekansen) rekening gehouden met een verwacht aantal overlijdensgevallen.

Kortlevensrisico

Op de pensioenvormen (latent partnerpensioen, tijdelijk aanvullend partnerpensioen en wezenpensioen) waarbij de uitkering ingaat op het moment dat de hoofdverzekerde overlijdt, wordt kortlevensrisico gelopen. Onder risicopremie

kortlevens wordt verstaan de maximale winst die optreedt indien er in een boekjaar geen overlijdensgevallen plaatsvinden. In de voorziening wordt namelijk (door middel van sterftetekansen) rekening gehouden met een verwacht aantal overlijdensgevallen. Daarnaast bevat de kostendekkende premie een component voor dekking van het nabestaandenpensioen bij overlijden waarvoor nog geen VPV is opgebouwd. Deze is beschikbaar voor financiering van het ingaande nabestaandenpensioen.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

Het resultaat op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is het saldo van de ontvangen netto premies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico en de toe- en afname van de voorziening door nieuwe premieovername respectievelijk na beëindiging van premieovername door overlijden of reactivering.

Bij het grondslagenonderzoek 2022 is gebleken dat de

revalidatiekans is toegenomen. Hiermee is bij de bepaling van de VPV rekening gehouden.

Resultaat op uitruil

Als gevolg van een verschil tussen de gehanteerde grondslagen (overlevingstafels, toekomstige toeslag en rekenrente) bij de reglementair vastgelegde uitruilfactoren en de factoren op basis van de grondslagen die gehanteerd worden bij de bepaling van de VPV ontstaat een resultaat op uitruil.

Mutatie voorziening arbeidsongeschiktheidspensioen

Het resultaat op arbeidsongeschiktheidspensioen is het saldo van de ontvangen premies voor het arbeidsongeschiktheidspensioen en de toename van de voorziening door nieuwe ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen respectievelijk de afname na beëindiging van arbeidsongeschiktheidspensioen

door overlijden of reactivering. In 2020 is het aantal deelnemers met een recht op een arbeidsongeschiktheidspensioen met 4 deelnemers toegenomen naar 8 deelnemers. In 2021 is een deelnemer met een recht op arbeidsongeschiktheidspensioen overleden.

Resultaat op conversie, vervroeging en uitstel

Als gevolg van een verschil tussen de gehanteerde grondslagen (overlevingstafels en rekenrente) bij de reglementair vastgelegde flexibiliseringsfactoren en de factoren op basis van de grondslagen die worden gehanteerd bij de bepaling van de VPV, ontstaat een resultaat op conversie, vervroeging en uitstel. Voor verwachte toekomstige winsten en verliezen werd tot eind 2020 een voorziening aangehouden. Met ingang van 2021 worden de flexibiliseringsfactoren vastgesteld op basis van de grondslagen van de VPV.

Technische voorzieningen naar categorie deelnemers

(in mln €) per 31 december	2021	2020
Actieve deelnemers	2.568	3.042
Gewezen deelnemers	741	862
Pensioengerechtigden	5.355	5.214
Netto pensioenverplichtingen	8.664	9.118
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	263	259
Totaal	8.927	9.377

Toelichting

Bij de verdeling van de voorziening pensioenverplichtingen naar categorie deelnemers ultimo 2021 is sprake van een kleine verschuiving van deelnemers naar gepensioneerden. Het percentage deelnemers nam met 3 procentpunt af ten gunste van het percentage pensioengerechtigden. Bij de bepaling van de VPV is rekening gehouden met uitbetalingskosten uit hoofde van uitkeringen van keuzeverzekeraars. Deze zijn opgenomen onder "Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling".

13.3.6. Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden

(in mln €) per 31 december	2021	2020
Verplichtingen uit hoofde van beleggingen	259	581
Belastingen en premies sociale verzekeringen	-	11
Overige schulden	1	1
Totaal	260	593

Toelichting

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Verplichtingen uit hoofde van beleggingen

(in mln €) per 31 december	2021	2020
Af te wikkelen beleggingstransacties	4	9
Schulden uit hoofde van collateral management	254	572
Overige schulden en overlopende passiva	1	-
Totaal	259	581

13.3.7. Risicobeheer

SPH wordt zoals elk pensioenfonds bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan, geconfronteerd met risico's. Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten voor zover dit passend is binnen het beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden. Het fonds gebruikt derivaten onder andere om de verschillende vormen van marktrisico af te dekken. De belangrijkste derivaten die worden gebruikt zijn:

- Futures
- Valutatermijncontracten
- Renteswaps
- Grondstoffencontracten

Een van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt doordat altijd met onderpand wordt gewerkt. Daarnaast worden alleen transacties aangegaan met bekende partijen.

De belangrijkste risicogebieden die op de uitvoering van het fondsbeleid van invloed zijn, worden hierna beschreven.

Solvabiliteitsrisico

Het solvabiliteitsrisico is het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen die door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor eventuele verhoging van opgebouwde pensioenrechten en -aanspraken. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenrechten en -aanspraken moet verlagen.

Het surplus wordt berekend op basis van de FTK-regels en geeft inzicht in de hoogte van de aan te houden buffers. De ontwikkelingen in 2021 worden in onderstaande overzichten weergegeven. In 2021 zijn de dekkingsgraad en het surplus gestegen.

Dekkingsgraad

(In %)	2021	2020
Dekkingsgraad per 1 januari	130,8	136,3
Premieresultaat	-0,5	-0,3
Uitkeringen	1,3	1,6
Toeslagverlening	-3,8	-2,1
Wijziging rekenrente	7,8	-12,8
Beleggingsresultaat	4,8	8
Wijziging overlevingstafel	-	1,6
Overige*	-0,6	-1,5
Dekkingsgraad per 31 december	139,8	130,8

* Onder 'Overige' zijn onder andere opgenomen de vrijgevallen excassokosten over de uitkeringen, saldo inkomende waardeoverdrachten en resultaat kanssystemen.

Surplus op FTK-grondslagen

(in mln €)	2021	2020
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK-waardering) (a)	8.927	9.377
Buffers:		
S1 Renterisico	36	4
S2 Risico zakelijke waarden	1.072	1.049
S3 Valutarisico	319	299
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	442	490
S6 Verzekeringstechnisch risico	262	276
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheer risico	-	-
Diversificatie-effect	-705	-695
Totaal vereiste buffer, bepaald op basis van standaardmethode (b)	1.426	1.423
Vereist vermogen (a + b)	10.353	10.800
Aanwezig vermogen (totaal activa – schulden = pensioenvermogen)	12.484	12.265
Surplus	2.131	1.465

Toelichting

De berekening van de benodigde buffers is gebaseerd op de door de wetgever vastgestelde standaardmethode. Het uitgangspunt voor de berekening van de buffer is het dynamische beleggingsbeleid. Bij de bepaling van de totaal vereiste buffer is uitgegaan van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie. Hierbij is de allocatie afhankelijk van de economische dekkingsgraad. Bij het verzekeringstechnisch risico is geen rekening gehouden met een eventueel risico in verband met Covid-19. De belangrijkste verschillen tussen de solvabiliteit per jaareinde 2021 en de solvabiliteit per jaareinde 2020 zijn als volgt:

- Per jaareinde 2021 is het renterisico hoger dan per jaareinde 2020. Dit wordt veroorzaakt door de stijging van de nominale rentetermijnstructuur. De richtlijnen van DNB schrijven relatieve renteschokken voor. Hierdoor stijgen de op te leggen renteschokken naarmate het niveau van de rentetermijnstructuur hoger ligt.
- Per jaareinde 2021 is het zakelijke waarden risico hoger dan per jaareinde 2020. Dit komt doordat de allocatie naar aandelenrisico categorieën gestegen is van 35,0% naar 37,3%. De allocatie is gewijzigd omdat de allocatie dekkingsgraadafhankelijk is.
- Per jaareinde 2021 is het kredietrisico gedaald ten opzichte van jaareinde 2020. Dit komt voornamelijk door een verbetering van de ratingverdeling binnen de matching portefeuille.

Als het pensioenfonds een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag het pensioenfonds de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijkstellen aan 0%. Omdat bij SPH sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, wordt in de bepaling van het VEV geen buffer voor dit risico aangehouden. Onder meer door de verstrekking van Standaard 3402- en Standaard 3000A-verklaringen met betrekking tot de beheersing van processen bij Vermogensbeheer en Pensioenbeheer wordt het operationeel risico gemanaged. In de bepaling van het VEV wordt geen buffer voor dit risico aangehouden. Op periodieke basis wordt het liquiditeitsrisico onderzocht met stressscenario's om na te gaan of dit risico het totale risicoprofiel van SPH beïnvloedt. Dit is niet het geval geweest.

Marktrisico (prijsrisico)

Prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde waarbij waardeveranderingen direct in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de wisselkoers van de vreemde valuta verandert zodat de bezittingen van het fonds luidende in vreemde valuta in waarde afnemen. Omdat de verplichtingen van het fonds in euro's gelden en een belangrijk deel van de beleggingen in buitenlandse valuta, kan dit tot ongewenste effecten leiden.

Het strategische beleid van het fonds is erop gericht om de valutapositities in de belangrijkste valuta's af te dekken, te weten de Amerikaanse dollar (USD), het Britse pond (GBP) en de Japanse yen (JPY).

Vreemde valuta ultimo 2021

2021 (in mln €)	Voor afdekking	Valutaderivaten	Na afdekking
Amerikaanse dollar	3.084	2.322	762
Britse pond	238	239	-1
Japanse yen	214	148	66
Australische dollar	157	150	7
Overige valuta's	1.512	390	1.122
Totaal	5.205	3.249	1.956

Toelichting

De waarde in dit overzicht is het totaal van de waarde van beleggingen, vorderingen, schulden en kasposities die in vreemde valuta door SPH worden gehouden.

Vreemde valuta ultimo 2020

2020 (in mln €)	Voor afdekking	Valutaderivaten	Na afdekking
Amerikaanse dollar	2.585	1.848	737
Britse pond	199	202	-3
Japanse yen	246	167	79
Australische dollar	130	130	0
Overige valuta's	1.383	386	997
Totaal	4.543	2.733	1.810

Toelichting

Het gedeelte van de beleggingsportefeuille dat buiten de euro wordt belegd, bedraagt ultimo 2021 41,7% (2020: 37,2%) en hiervan is 62,4% (2020: 60,2%) afgedekt ten opzichte van de euro.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarde van de pensioenverplichtingen verandert als gevolg van wijzigingen in de markrente. De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. Dit is de maatstaf die weergeeft hoeveel procent de waarde verandert bij 1%-punt verandering van de rente. Het effect op de pensioenverplichtingen bij 1%-punt rentestijging is: -/-13,6%. Bij een 1%-punt rentedaling is het effect: +17,6%.

Duration

(in mln €) per 31 december	Balanswaarde 2021	Duration 2021	Balanswaarde 2020	Duration 2020
Pensioenverplichtingen	8.927	15,4	9.377	15,5
Vastrentende waarden (excl. rentederivaten)	7.182	8,5	6.951	9,4
Vastrentende waarden (incl. rentederivaten)	7.402	14,96	7.456	15,92
Totale beleggingsportefeuille	12.621	9,1	12.789	10

Vastrentende waarden (obligaties en leningen) naar looptijd

(in mln €) per 31 december	2021		2020	
Resterende looptijd < 1 jaar	985	13,7%	838	12,1%
Resterende looptijd >1 < 5 jaar	1.774	24,7%	1.754	25,2%
Resterende looptijd > 5 jaar	4.423	61,6%	4.360	62,7%
Totaal	7.182	100%	6.952	100%

Toelichting

SPH dekt het renterisico van de pensioenverplichtingen gedeeltelijk af door middel van obligaties en rentederivaten. De kasstromen van de verplichtingen (en de rentehedge) worden afhankelijk van hun looptijd gewogen gegroepeerd in negen looptijdsegmenten: 5 jaar, 7 jaar, 10 jaar, 15 jaar, 20 jaar, 25 jaar, 30 jaar, 40 jaar en 50 jaar. De hoogte van de rente-afdekking van SPH wordt middels een staffel vastgesteld. Hierbij geldt dat bij stijgende rente de afdekking wordt verhoogd. Ultimo 2021 werd door SPH 68% (2020: 68%) van het renterisico strategisch afgedekt. Bij een rentedaling zal de waarde van de verplichtingen harder stijgen dan de waarde van de bezittingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. Bij een rentestijging zal de dekkingsgraad toenemen.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat SPH in tijden van stress niet over voldoende liquide financiële middelen beschikt om te voldoen aan de betalingsverplichtingen. SPH monitort de verhouding tussen de liquiditeitsbehoefte en de beschikbare liquiditeit in een sterk negatief stressscenario. SPH heeft voldoende mogelijkheden om zijn liquiditeitspositie te vergroten. Hierdoor is SPH in staat om op korte termijn aan haar verplichtingen te voldoen, ook in tijden van stress.

Naast de behoefte aan liquide middelen is ook de stuurbaarheid in het belegd vermogen van belang. Die

stuurbaarheid is gedefinieerd als de mate waarin de verschillende beleggingscategorieën binnen de strategische bandbreedtes blijven. SPH investeert een deel van het vermogen in illiquide beleggingen, die goed aansluiten bij het langetermijnkarakter van pensioenen. Om te voorkomen dat deze illiquide beleggingen de stuurbaarheid verminderen, wordt in het herbalanceringsbeleid expliciet rekening gehouden met de posities in illiquide beleggingen. Door genoemde beheersmaatregelen kan bij het bepalen van het vereist eigen vermogen de impact van dit risico als nihil worden verondersteld.

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen worden per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Ultimo 2021 is bij beleggingen in Blackrock Institutional Euro Liquidity Fund (4,3%), Duitse (8,4%), Franse (5,8%), Nederlandse (9,0%), Oostenrijkse (2,3%), De Munt Nederlands Hypotheken Fonds (8,8%), PGGM (11,6%) sprake van beleggingen in een individuele tegenpartij groter dan 2% (2020: Blackrock Institutional Euro Liquidity Fund (5,8%), Duitse (8,3%), Franse (8,0%), Nederlandse (8,2%), Oostenrijkse (2,3%), De Munt Nederlands Hypotheken Fonds (6,9%), PGGM (8,6%))

Naast het risico van te veel concentratie van posities bij bepaalde debiteuren is er ook aandacht voor concentratierisico bij tegenpartijen waar Over The Counter (OTC) derivatenposities open staan. Er wordt gebruikgemaakt van acht tegenpartijen waarmee ISDA-overeenkomsten, en als onderdeel daarin een Credit Support Annex (CSA), zijn afgesloten. Openstaande OTC-derivatenposities worden zoveel mogelijk evenwichtig gespreid over meerdere tegenpartijen. Zie hierna ook de toelichting bij het kredietrisico.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst of marktpartijen waarmee OTC-derivatenposities worden aangegaan.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen, waarmee het fonds transacties is aangegaan, niet meer in staat zijn hun daaruit voortvloeiende financiële verplichtingen na te komen waardoor het fonds verliezen kan lijden. Beheersing vindt bij SPH plaats door het volgende:

- Het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds;
- Het opvragen van zekerheden zoals onderpand (collateral) die de actuele marktwaarde overstijgen. Dit onderpand wordt zowel in obligaties met een minimale rating van AA als in liquiditeitsposities (euro of Amerikaanse dollar) ontvangen. Toetsing van de volledige dekking wordt dagelijks opnieuw uitgevoerd om onderdekking te voorkomen;
- Het beleggen in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied;
- Bij niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

Naast het settlementrisico wordt ook dagelijks gekeken naar de kredietwaardigheid van debiteuren in de beleggingsportefeuille. In het volgende overzicht wordt de kredietwaardigheid van de debiteuren van de portefeuille vastrentende waarden weergegeven.

SPH heeft ultimo 2021 € 255,2 miljoen aan cash collateral ontvangen en € 64,9 miljoen cash collateral verstrekt in de vorm van liquiditeiten. Tevens heeft SPH per 31 december 2021 € 90,3 miljoen aan collateral geleverd in de vorm van (staats) obligaties.

Obligaties (inclusief leningen)

(in mln €) per 31 december	2021		2020	
AAA	3.300	46%	3.003	43,2%
AA	1.275	17,8%	1.585	22,8%
A	566	7,9%	489	7%
BBB	947	13,2%	834	12%
<BBB	554	7,7%	452	6,5%
Geen rating	540	7,4%	589	8,5%
Totaal	7.182	100%	6.952	100%

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens en van arbeidsongeschiktheid. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de VPV. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. SPH houdt bij de bepaling van de VPV rekening met de AG-prognosetafel 2020, de meest recente AG-prognosetafel zonder Covid-19 of andere pandemieën, en met een fondsspecifieke sterftecorrectie (o.b.v. ervaringssterftequotienten Willis Towers Watson 2020).

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Bij de berekening van de voorziening voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit. Deze voorziening wordt berekend op basis van de contante waarde van de verwachte toekomstige premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsonge-

schiktheid. Vervolgens wordt deze voorziening vermeerderd met 50% van de in het boekjaar ontvangen netto premie ter dekking van in het boekjaar ontstane, maar nog niet gemelde schaden. Bij de berekening van de voorziening voor arbeidsongeschiktheidspensioen wordt rekening gehouden met ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen. Deze voorziening wordt vermeerderd met de in het boekjaar en vorige boekjaar ontvangen premies ter dekking van de ontstane, maar nog niet gemelde schaden.

Operationeel risico

Operationeel risico betreft het risico dat ontstaat als gevolg van het falen of tekortschieten van processen, menselijke en technische tekortkomingen en onverwachte externe gebeurtenissen. SPH heeft in de afgelopen jaren stappen gezet richting een meer volwassen risicomanagement. Onder meer door de ontvangst van Standaard ISAE3402- en Standaard ISAE 3000A-verklaringen met betrekking tot de beheersing van processen bij vermogensbeheer en pensioenbeheer wordt het financieel operationeel risico gemanaged. Daarom wordt bij het bepalen van het vereist eigen vermogen geen buffer voor dit risico aangehouden.

13.3.8. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ontvangen en verstrekte zekerheden en garanties

Uit hoofde van beleggingstransacties in renteswaps zijn door SPH in 2021 zekerheden gesteld ter waarde van € 27,5 miljoen (2020: 27,5 miljoen).

Ten behoeve van Maatschap Overhorst is voor 2022 een bankgarantie afgegeven voor € 32.110 (2020: € 16.900).

Investeringsverplichtingen

Ten aanzien van beleggingen in infrastructuur bestaan nog investeringsverplichtingen tot een bedrag van € 58 miljoen (2020: € 141 miljoen). Met betrekking tot beleggingen in niet-beursgenoteerd vastgoed en hypotheeklen bestaan ultimo boekjaar geen investeringsverplichtingen (2020: nihil).

Langlopende contractuele verplichtingen

SPH heeft het coördinerend vermogensbeheer ondergebracht bij Achmea Investment Management (AIM). AIM coördineert de implementatie van het beleid en rapporteert daarover aan SPH. De contractuele verplichting bedraagt tot 1 april 2023 € 2,0 miljoen per jaar.

SPH heeft de pensioenadministratie ondergebracht bij Achmea Pensioenservices (APS). APS voert het pensioenbeheer uit en rapporteert daarover aan SPH. De contractuele verplichting bedraagt tot 31 december 2026 € 4,9 miljoen per jaar.

SPH huurt haar kantoorruimte aan de Hoofdstraat 256 in Driebergen. Op basis van het tot 1 maart 2027 doorlopende huurcontract bedraagt de huurverplichting ultimo 2021 ca. € 0,5 miljoen.

Juridische procedures

In 2015 is tegen SPH, als oud-aandeelhouder, een vordering ingesteld door Amerikaanse curatoren en schuldeisers van een onderneming. SPH heeft in het verleden betreffende aandelen verkocht in een 'leveraged buy-out', waarna de onderneming failliet is gegaan. In het eerste kwartaal van 2022 heeft het US Supreme Court de vordering van de curatoren afgewezen. Deze uitspraak is onherroepelijk. Vanwege het feit dat de vordering geen noemenswaardige impact had op de financiële positie van het fonds, is er de afgelopen jaren al geen rekening mee gehouden bij het opstellen van de jaarrekening.

Een aantal beroepspensioenfondsen, waaronder SPH, heeft bezwaar gemaakt tegen de btw-heffing en de Belastingdienst verzocht om de toepassing van een vrijstelling op grond van de criteria zoals die door het Europese Hof van Justitie zijn gesteld in de zogenaamde ATP-casus. Na ontvangst van de negatieve zienswijze van de belastingdienst in 2021, zijn we een

procedure gestart bij de rechtbank Gelderland. In vergelijkbare rechtszaken zijn recent prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie van de EU over de reikwijdte van de btw-vrijstelling. We houden er rekening mee dat onze procedure wordt aangehouden in afwachting van de uitspraak van het Europese Hof.

13.4. Toelichting op de staat van baten en lasten

13.4.1. Premiebijdragen

Onderscheid kan worden gemaakt naar de volgende soorten premiebijdragen:

- feitelijke premie
- kostendekkende premie
- gedempte kostendekkende premie.

De feitelijke premie is de premie die bij de deelnemer in rekening wordt gebracht. De kostendekkende premie fungeert als (wettelijk) ijkpunt bij de beoordeling van de feitelijke premie. In het FTK is het toegestaan om de kostendekkende premie te dempen. Het pensioenfonds heeft met ingang van 2016 gekozen voor een demping op basis van de 10-jaarsgemiddelde rente. In het kader van het FTK dienen deze premies te worden gepresenteerd.

Premiebijdrage

(in mln €)	2021	2020
Feitelijke premie	223	200
Kostendekkende premie	246	196
Gedempte kostendekkende premie	153	134

Toelichting

De toename van de feitelijke premiebijdrage wordt voor circa € 15,2 miljoen veroorzaakt door de toetrekking van de huisartsen in opleiding.

Feitelijke premie

(in mln €) Premie voor:	2021	2020
Normpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen	111	103
Premie voor bijdrage aan bestemmingsreserve	104	91
Opslag solvabiliteit	-	-
Premieovername bij arbeidsongeschiktheid	8	6
Totaal	223	200

Toelichting

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.

Kostendeekkende premie

<i>(in mln €) Premie voor:</i>	2021	2020
Actuariel benodigde premie	209	165
Opslag kosten	4	4
Opslag solvabiliteit	33	27
Totaal	246	196

Gedempte kostendeekkende premie

<i>(in mln €) Premie voor:</i>	2021	2020
Actuariel benodigde premie	129	112
Opslag kosten	4	4
Opslag solvabiliteit	20	18
Totaal	153	134

13.4.2. Beleggingsresultaten risico pensioenfondsen

Beleggingsresultaten 2021

<i>(in mln €)</i>	<i>Directe beleggings-opbrengsten</i>	<i>Indirecte beleggings-opbrengsten</i>	<i>Kosten van vermogensbeheer</i>	<i>Totaal</i>
Vastgoedbeleggingen	4	181	-	185
Aandelen	61	685	-2	744
Vastrentende waarden	105	-251	-2	-148
Derivaten	30	-490	6	-454
Overige beleggingen	1	59	-9	51
Totale beleggingsresultaat 2021	201	184	-7	378

Beleggingsresultaten 2020

<i>(in mln €)</i>	<i>Directe beleggings-opbrengsten</i>	<i>Indirecte beleggings-opbrengsten</i>	<i>Kosten van vermogensbeheer</i>	<i>Totaal</i>
Vastgoedbeleggingen	5	-82	0	-77
Aandelen	47	-46	-4	-3
Vastrentende waarden	122	173	-8	287
Derivaten	24	422	-6	440
Overige beleggingen	-	7	-2	5
Totale beleggingsresultaat 2020	198	474	-20	652

13.4.3. Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen

(in mln €)	2021	2020
Ouderdomspensioen	291	285
Nabestaandenpensioen (partnerpensioen)	72	70
Wezenpensioen	1	1
Totaal pensioenuitkeringen	364	356
Overgenomen premies bij arbeidsongeschiktheid	4	4
Totaal	368	360

13.4.4. Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten

(x € 1.000,-)	2021	2020
Kosten bestuur, verantwoordingsorgaan, VvA en Beroepspensioenvereniging	1.671	1.505
Kosten bestuursbureau (personeel en huisvesting)	3.527	3.167
Controle- en toezichtskosten	699	700
Advieskosten	408	510
Overige kosten	4.204	2.110
Rentelasten pensioenbeheer	109	-
Totaal kosten bestuur en bestuursbureau	10.618	7.992
Waarvan kosten t.b.v. vermogensbeheer	-4.276	-3.246
Totaal pensioenuitvoeringskosten bestuur en bestuursbureau	6.342	4.746
Kosten uitvoeringsorganisatie pensioenuitvoering	9.718	9.118
Waarvan kosten t.b.v. vermogensbeheer	-1.097	-1.121
Totaal pensioenuitvoeringskosten	14.963	12.743

Toelichting

De kosten bestuur, Verantwoordingsorgaan en VvA/Beroepspensioenvereniging zijn in 2021 met € 0,1 miljoen gestegen. De kosten bestuursbureau (personeel en huisvesting) zijn in 2021 € 0,4 miljoen hoger dan in 2020. De overige kosten zijn met € 2,1 miljoen toegenomen door de uitgevoerde projecten betreffende de transitie van pensioenuitvoerder en de nieuwe pensioenregeling. Daarnaast is € 0,1 miljoen negatieve rente in rekening gebracht op de pensioenbeheer rekeningen.

Door deze ontwikkelingen stijgen de kosten bestuur en bestuursbureau naar € 10,6 miljoen (eind 2020: € 8,0 miljoen). Vanuit de Pensioenfederatie is het belang van kostentransparantie aangegeven. Om de totale kosten van het bestuur en bestuursbureau zo inzichtelijk en transparant mogelijk te verdelen over het vermogensbeheer en uitvoeringskosten zijn de

kosten die direct toerekenbaar zijn aan het vermogensbeheer direct toegerekend en de overige kosten zijn op basis van een door het bestuur vastgestelde verdeelsleutel toegerekend.

De totale pensioenuitvoeringskosten stijgen met € 2,3 miljoen tot € 15,0 miljoen (eind 2020: € 12,7 miljoen). Dit wordt vooral veroorzaakt door kosten als gevolg van de overgang naar een nieuwe regeling en een nieuwe pensioenuitvoerder (projectkosten € 2,0 miljoen).

Overeenkomstig de Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen of boetes zijn opgelegd.

In het boekjaar zijn de volgende honoraria van Deloitte Accountants B.V. ten laste gekomen bij het pensioenfonds:

Honoraria accountant

(x € 1.000,-)	2021	2020
Wettelijke controles boekjaar	87	82
Overige dienstverlening	9	13
Totaal (exclusief btw)	96	95

Toezicht

De jaarlijkse kosten van het extern toezicht (DNB en AFM) bedragen in 2021 € 440.775 (2020: € 435.150).

Aantal personeelsleden

Bij het bestuursbureau van SPH zijn eind 2021 binnen Nederland 17 werknemers in dienst (eind 2020: 16); uitgedrukt in Full-time Equivalents (FTE) waren eind 2021 13,8 FTE in dienst (2020: 13,7 FTE). Buiten Nederland zijn dit er 0 (2020: 0). Daarnaast zijn medewerkers voor langere tijd aan het bestuursbureau verbonden op basis van een overeenkomst van opdracht. Dit betreft eind 2021 2,25 FTE (2020: 2,25 FTE).

Personeelskosten

De lonen en sociale lasten zijn in 2021 € 1.449.288 (2020: € 1.306.487). De pensioenpremies zijn € 498.741 (2020: € 444.649).

Vergoedingen bestuurders

De vergoeding aan de bestuurders van het fonds bedraagt in totaal € 753.484 (2020: € 748.693). Er zijn geen leningen verstrekt aan bestuurders noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders. De bestuursleden, met uitzondering van de externe deskundigen, nemen zelf deel aan de pensioenregeling van SPH en hebben daarbij geen afwijkende

condities. Er hebben geen transacties plaatsgevonden met verbonden partijen op niet-zakelijke grondslagen.

De bestuursleden, met uitzondering van de externe deskundigen, nemen zelf deel aan de pensioenregeling van SPH en hebben daarbij geen afwijkende condities. Er hebben geen transacties plaatsgevonden met verbonden partijen op niet-zakelijke grondslagen.

Vergoedingen raad van toezicht

Vanaf 1 juli 2018 is er een Raad van Toezicht ingesteld. De totale vergoeding aan de leden bedraagt in 2021 € 81.178 (2020: € 90.665).

Vergoedingen verantwoordingsorgaan

De vacatievergoeding en reiskostenvergoeding aan de leden van het verantwoordingsorgaan bedragen in totaal € 114.930 (2020: € 53.936). Deze was hoger dan andere jaren in verband met de transitie naar een nieuwe uitvoeringsorganisatie en een nieuwe pensioenregeling.

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

13.4.5. Bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het

fonds. Het positieve saldo over 2021 van € 669 miljoen is verwerkt in de bestemmingsreserve.

13.4.6. Gebeurtenissen na balansdatum

Op 6 juni 2019 adviseerde de Commissie Dijsselbloem om de Ultimate Forward Rate (UFR) meer aan te laten sluiten op de markttrentes. DNB heeft aangekondigd dit advies over te nemen en deze gefaseerd in te voeren in de rentetermijnstructuur in vier gelijke stappen van 1 januari 2021 tot 1 januari 2024.

Door de aanpassing van de UFR per 1 januari 2021 (de eerste stap) daalt de actuele dekkingsgraad na balansdatum met 0,9 procentpunt van 130,8% naar 129,9%. Indien alle vier de stappen doorgevoerd zouden worden zou de actuele dekkingsgraad dalen met 3,8 procentpunt naar 127,0%.

Driebergen, juni 2022

Bestuur:

H.J. Reesink (*voorzitter*)

H.J. Schreuder (*secretaris*)

C.A. Lindeboom (*penningsmeester*)

E.T. de Vaal (*lid*)

T.R.M.O Enneking (*lid*)

A.M.H. Slager (*lid*)

Raad van toezicht:

T.B.P.M. Tjin-A-Tsoi

D. Griffioen

M. Haandrikman

14. Overige gegevens

14. Overige gegevens

14.1. Actuariële gegevens

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen te Utrecht is aan Milliman Pensioenen B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen zoals vereist conform artikel 143 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de uitvoeringsmaterialiteit bepaald op € 82.500.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 2.750.000 te rapporteren.

Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 142 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen. Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan artikel 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen. Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de toeslagen beperkt zijn.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne-crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Amsterdam, 15 juni 2022

Drs. R.K. Sagoenie AAG
verbonden aan Milliman Pensioenen B.V.

14.2. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021.
2. de staat van baten en lasten over 2021.
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 110.000.000. De materialiteit is gebaseerd op circa 1% van het pensioenvermogen. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur en de organen belast met governance overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 2.750.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van onze controle

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen kent een aantal kernactiviteiten welke grotendeels zijn uitbesteed aan serviceorganisaties. De stichting heeft het beheer van de beleggingen, de beleggingsadministratie en de pensioenadministratie uitbesteed aan respectievelijk Achmea Investment Management N.V. en PGGM N.V. (hierna: 'de uitvoeringsorganisatie'). De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie die is verstrekt door deze uitvoeringsorganisaties.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de uitvoeringsorganisaties verleende diensten en het effect hiervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang, bepalen wij de aard en omvang van de uit te voeren controlewerkzaamheden en voeren wij controlewerkzaamheden uit om op deze risico's in te spelen. Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van de uitvoeringsorganisaties zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II en 3000A-) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en het bespreken van de beheersomgeving bij de uitvoeringsorganisatie met vertegenwoordigers van de uitvoeringsorganisatie. Verder evalueren wij de in de Standaard 3402- en 3000A-rapportages beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2021 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan de uitvoeringsorganisatie.

In aanvulling hierop hebben wij eigen controlewerkzaamheden uitgevoerd, waaronder werkzaamheden ten aanzien van de aanwezige beheersingsmaatregelen op het niveau van het bestuur en het bestuursbureau. Wij hebben voor de controle van de jaarrekening gebruik gemaakt van een andere accountant. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden bepaald, rekening houdend met de omvang en het risicoprofiel van deze activiteiten, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een kwaliteitsreview uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij de significante activiteiten, gecombineerd met zelfstandig verrichte werkzaamheden op het totaalniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van het geheel verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Controle-aanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening als gevolg van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de entiteit en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van toezicht het toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, SIRA, sleutelfunctiehouder-rapportages, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen welke gericht zijn op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de

jaarrekening als gevolg van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Op basis van deze werkzaamheden hebben wij de veronderstelde fraude risico's overwogen met betrekking tot het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het bestuur, inclusief of er indicaties zijn voor tendenties bij het bestuur die mogelijk risico's vormen op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.

Onze controlewerkzaamheden ten aanzien van deze fraude risico's zijn gericht op een evaluatie van de opzet en de implementatie van de relevante interne beheersingsmaatregelen om deze risico's te beperken. Wij hebben de interne-beleidsdocumenten en andere beschikbare informatie ten aanzien van fraude beoordeeld en om inlichtingen verzocht bij onder andere de leden van het bestuur en de sleutelfunctiehouders. Wij hebben tevens aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd, waaronder het toetsen van journaalboekingen, het beoordelen van schattingen op tendenties (inclusief een retrospectieve beoordeling van significante schattingen uit het vorige boekjaar) en de onderbouwing van de tijdens het opstellen van de financiële overzichten aangebrachte aanpassingen. Onze inschatting van de risico's op een afwijking van materieel belang ten gevolge van fraude hebben niet geresulteerd in een kernpunt van de controle.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude.

Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Controle-aanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de stichting door inlichtingen in te winnen bij het bestuur, de met governance belaste personen en het lezen van notulen en rapporten van de sleutelfunctiehouders.

Voor zover materieel voor de gerelateerde financiële overzichten, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, naleving van het belastingrecht en regelgeving voor financiële verslaggeving, de vereisten in het kader van Titel 9 van Boek 2 BW aangemerkt als wet- en regelgeving met een directe invloed op de financiële overzichten. Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de financiële overzichten.

Daarnaast is Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen onderworpen aan overige wet- en regelgeving, zoals ook benoemd in de NBA Handreiking 1144 'Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfonds' waarvan de gevolgen van niet naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de financiële overzichten, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken. Gezien de aard van de activiteiten van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen en de complexiteit van deze regelgeving, bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving.

Ten aanzien van deze wet- en regelgeving die geen direct effect hebben op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen,

voor de mogelijkheid van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen om haar activiteiten voort te zetten, dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang (bijv. het naleven van de voorwaarden van een vergunning voor het uitvoeren van een activiteit, of het naleven van regelgeving betreffende het milieu); niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten. Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten, zijn beperkt tot (i) het management en, in voorkomend geval, de met governance belaste personen vragen of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichhoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens) van niet-naleving van wet- en regelgeving.

Tenslotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving, ons ter kennis zijn gebracht.

Controle-aanpak continuïteit

Onze verantwoordelijkheden, evenals de verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht, met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling wordt beschreven in het hoofdstuk "Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening" hieronder.

Bij het vervullen van onze verantwoordelijkheden hebben we werkzaamheden uitgevoerd waaronder het evalueren van de beoordeling door het bestuur van het vermogen van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen om haar continuïteit te handhaven en het overwegen van de impact van financiële, operationele en andere omstandigheden.

De financiële positie van de stichting en de wettelijke mogelijkheid om onder bepaalde omstandigheden de pensioenverplichtingen te kunnen aanpassen is een belangrijk onderdeel van deze evaluatie. Op basis van deze procedures hebben we geen rapporteerbare bevindingen met betrekking tot het vermogen van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen om haar continuïteit te handhaven.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de organen belast met governance gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering van beleggingen welke gewaardeerd zijn op basis van waarderingmodellen (illiquide beleggingen)

De beleggingen zijn een significante post op de balans van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen. Deze beleggingen dienen volgens de Wet verplichte beroepspensioenregeling te worden gewaardeerd op marktwaarde.

Voor een groot deel van de beleggingen is de marktwaarde te toetsen aan genoteerde prijzen die tot stand zijn gekomen op liquide financiële markten. Illiquide beleggingen zijn beleggingen waarvoor een frequente marktnotering ontbreekt en de prijs daarom op basis van waarderingmodellen wordt bepaald. Het met behulp van deze modellen bepalen van de marktwaarde is complex en bevat een hoge mate van subjectiviteit. Hierdoor neemt de waarderingsonzekerheid inherent toe bij beleggingen zonder frequent genoteerde marktprijzen en hangt dit samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens.

In de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva geeft Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen inzicht in de gehanteerde waarderingmethoden van de illiquide beleggingen.

Een beschrijving van deze modellen en technieken is weergegeven in de toelichtingen noot 13.3.1 van de jaarrekening. Uit deze toelichting blijkt dat voor 77% van de beleggingen van het pensioenfonds de waardering is gebaseerd op directe marktnoteringen, voor 2% op basis van afgeleide marktnoteringen en voor 21% op basis van waarderingmodellen en technieken.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat illiquide beleggingen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- De opzet, het bestaan en de werking van de beheersingsmaatregelen rondom waardering van de illiquide beleggingen beoordeeld;
- Een retrospectieve analyse uitgevoerd ten aanzien van de nagekomen waarderingen.
- Vastgesteld of de in de grondslagen voor waardering van activa en passiva beschreven modellen geschikt zijn om, binnen de geldende wettelijke bepalingen en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, te kunnen komen tot een marktwaarde van deze illiquide beleggingen;
- Getoetst of de toepassing van deze modellen en technieken bij het bepalen van de marktwaarde overeenkomstig de beschreven uitgangspunten heeft plaatsgevonden;
- Vastgesteld dat de waarderinggrondslagen en waarderingsonzekerheid van de illiquide beleggingen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij achten de waardering van de illiquide beleggingen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2021 aanvaardbaar. Wij hebben geen significante bevindingen te rapporteren.

Gevoeligheden ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen

De technische voorziening, waaronder de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds, betreft de belangrijkste verplichting in de balans van het pensioen-fonds en vormt één van de belangrijkste componenten voor de berekening van de actuele dekkingsgraad en de beleids-dekkingsgraad. De technische voorziening wordt, conform de vereisten van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, gewaardeerd op marktwaarde. Deze marktwaarde wordt berekend op basis van actuariële grondslagen en schattings-elementen en is dan ook gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattings-elementen. De certificerend actuaaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de voorziening pensioenverplichtingen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen uit de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen heeft in de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva de grondslagen voor de waardering van de technische voorziening toegelicht. In noot 13.3.5 is een verdere detaillering van de technische voorziening gegeven.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat actuariële grondslagen met betrekking tot de fonds specifieke ervaringssterfte en kostenopslag niet juist worden toegepast en toegelicht en/of dat actuariële berekeningen onjuist zijn.

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- De certificerend actuaaris instructies gestuurd over de te volgen controleaanpak, risico's, werkzaamheden en attentiepunten;
- De redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen (actuariële) veronderstellingen en de gehanteerde waarderingsgrondslagen getoetst en besproken met de certificerend actuaaris;
- De rapportage van de certificerend actuaaris geëvalueerd en de uitkomsten besproken;
- Controlewerkzaamheden uitgevoerd op de pensioenaanspraken van de deelnemers om de gehanteerde administratieve basisgegevens te toetsen;
- Vastgesteld dat de waarderingsgrondslagen van de technische voorzieningen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij achten de waardering van de technische voorzieningen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2021 aanvaardbaar. Wij hebben geen significante bevindingen te rapporteren.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag.
- De overige gegevens.
- De kerncijfers.
- Verslag van het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE DOOR WET- OF REGELGEVING GESTELDE VEREISTEN

Benoeming

Wij zijn door het bestuur benoemd als accountant van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen vanaf de controle van het boekjaar 2015 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

Geen verboden diensten

Wij hebben geen verboden diensten als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang geleverd.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur en de organen belast met governance onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan het bestuur op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan het bestuur en de organen belast met governance dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur en de organen belast met governance over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur en de organen belast met governance hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 14 juni 2022

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend:

Drs. M. van Luijk RA

Postadres

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen
Postbus 90170
5000 LM Tilburg

Overig

Telefoon 088 462 94 62
E-mail contact@huisartsenpensioen.nl
www.huisartsenpensioen.nl
Inschrijvingsnummer KvK 41177476